

STORTINGET

Innst. 16 S

(2019–2020)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2020, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18)

Prop. 1 S (2019–2020) og
Prop. 1 S Tillegg 1 (2019–2020)

Innhold

Side

1.	Innledning	1
2.	Rammeområde 1 – Statsforvaltning	1
2.1	Innledning	6
2.2	Generelle merknader	6
2.2.1	Generelle merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.....	6
2.2.2	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	7
2.2.3	Generelle merknader fra Senterpartiet	7
2.2.4	Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	7
2.3	Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 1.....	11
2.3.1	Kap. 20 Statsministerens kontor	11
2.3.2	Kap. 21 Statsrådet	11
2.3.2.1	Post 1 Driftsutgifter	11
2.3.3	Kap. 24 Regjeringsadvokaten	12
2.3.4	Kap. 1 H.M. Kongen og H. M Dronningen	12
2.3.4.1	Post 1 Apanasje	12
2.3.4.2	Post 50 Det kongelige hoff	12
2.3.5	Kap. 2 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	12
2.3.5.1	Post 1 Apanasje	12
2.3.6	Kap. 502 Tariffavtalte avsetninger.....	12
2.3.6.1	Post 71 Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	13
2.3.7	Kap. 510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	14
2.3.7.1	Post 1 Driftsutgifter	14
2.3.8	Kap. 525 Fylkesmannsembetene	14
2.3.8.1	Post 1 Driftsutgifter	14
2.3.9	Kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	14
2.3.9.1	Post 30 Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	15
2.3.9.2	Post 36 Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	15
2.3.10	Kap. 531 Eiendommer til kongelige formål.....	15
2.3.11	Kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet	15
2.3.12	Kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen	15
2.3.13	Kap. 540 Digitaliseringsdirektoratet.....	15
2.3.13.1	Post 1 Driftsutgifter	16
2.3.13.2	Post 25 Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	16
2.3.14	Kap. 545 Datatilsynet	16
2.3.14.1	Post 1 Driftsutgifter	16
2.3.15	Kap. 546 Personvernemnda	16
2.3.16	Kap. 577 Tilskudd til de politiske partier.....	17
2.3.17	Kap. 2445 Statsbygg	17
2.3.17.1	Post 24 Driftsresultat	17
2.3.18	Kap. 5445 Statsbygg	17
3.	Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig	18
3.1	Innledning	22
3.2	Generelle merknader	23
3.2.1	Generelle merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti	23
3.2.2	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	24
3.2.3	Generelle merknader fra Senterpartiet	26
3.2.4	Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	27
3.3	Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 6.....	34

	Side	
3.3.1	Kap 290 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.....	34
3.3.1.1	Post 1 Driftsutgifter	34
3.3.2	Kap. 291 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	34
3.3.2.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	34
3.3.2.2	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35
3.3.2.3	Post 50 Norges forskningsråd	35
3.3.2.4	Post 60 Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	35
3.3.2.5	Post 61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	36
3.3.2.6	Post 62 Kommunale innvandreriltak	36
3.3.2.7	Post 70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	37
3.3.2.8	Post 71 Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	37
3.3.2.9	Post 72 Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	38
3.3.2.10	Post 73 Tilskudd	38
3.3.3	Kap. 292 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	38
3.3.3.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	39
3.3.3.2	Post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	39
3.3.4	Kap. 490 Utlendingsdirektoratet	39
3.3.4.1	Post 1 Driftsutgifter	41
3.3.4.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak	41
3.3.4.3	Post 22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	41
3.3.4.4	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	41
3.3.4.5	Post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	41
3.3.4.6	Post 70 Stønader til beboere i asylmottak	42
3.3.4.7	Post 71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer.....	42
3.3.4.8	Post 73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 291, post 60</i>	42
3.3.4.9	Post 75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	42
3.3.5	Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet	42
3.3.5.1	Post 3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	42
3.3.5.2	Post 6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	42
3.3.6	Kap. 491 Utlendingsnemnda	42
3.3.6.1	Post 1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	42
3.3.7	Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	43
3.3.7.1	Post 1 Driftsutgifter	43
3.3.7.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	43
3.3.7.3	Post 50 Forskningsprogrammer	43
3.3.7.4	Post 70 Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	43
3.3.8	Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling.....	43
3.3.8.1	Post 60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse.....	44
3.3.8.2	Post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	45
3.3.8.3	Post 62 Kompetansepiloter, <i>kan overføres</i>	45
3.3.8.4	Post 63 Interreg og Arktis 2030	45
3.3.8.5	Post 65 Omstilling	45
3.3.8.6	Post 74 Klynger og innovasjon	46
3.3.9	Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling	46
3.3.10	Post 555 Bygdeveksttaler	46
3.3.11	Kap. 560 Samiske formål.....	46
3.3.11.1	Post 50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv.....	47
3.3.12	Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter.....	47

3.3.13	Kap. 3563 Internasjonalt reindriftssenter.....	47
3.3.14	Kap. 567 Nasjonale minoriteter	47
3.3.14.1	Post 70 Nasjonale minoriteter	48
3.3.14.2	Post 72 Det Mosaiske Trossamfund.....	48
3.3.15	Kap. 581 Bolig- og bomiljøtiltak.....	48
3.3.15.1	Post 70 Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	48
3.3.15.2	Post 75 Etablering og tilpasning av bolig.....	49
3.3.15.3	Post 76 Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	49
3.3.15.4	Post 78 Boligososiale tiltak, <i>kan overføres</i>	50
3.3.15.5	Post 79 Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	50
3.3.15.6	Post 80 Veikart universelt utformet nærskole 2030.....	50
3.3.16	Kap. 585 Husleietvistutvalget.....	51
3.3.16.1	Post 1 Driftsutgifter	51
3.3.17	Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet.....	51
3.3.17.1	Post 1 Driftsutgifter	51
3.3.18	Kap. 590 Planlegging og byutvikling	51
3.3.18.1	Post 61 Byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	52
3.3.18.2	Post 65 Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	53
3.3.18.3	Post 72 Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	53
3.3.19	Kap. 595 Statens kartverk.....	53
3.3.19.1	Post 1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	53
3.3.19.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	53
3.3.19.3	Post 30 Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	53
3.3.20	Kap. 3595 Statens kartverk	54
3.3.21	Kap. 2412 Husbanken	54
3.3.21.1	Post 1 Driftsutgifter	54
3.3.21.2	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	54
4.	Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	55
4.1	Innledning	55
4.2	Generelle merknader	55
4.2.1	Generelle merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti	55
4.2.2	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	56
4.2.3	Generelle merknader fra Senterpartiet	57
4.2.4	Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	58
4.3	Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 18.....	67
4.3.1	Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner	67
4.3.1.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	68
4.3.1.2	Post 60 Innbyggertilskudd.....	68
4.3.1.3	Post 61 Distriktstilskudd Sør-Norge	69
4.3.1.4	Post 64 Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572, post 64</i>	69
4.3.1.5	Post 65 Regionsentertilskudd	69
4.3.1.6	Post 67 Storbytilskudd	70
4.3.2	Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner	70
4.3.2.1	Post 60 Innbyggertilskudd	71
4.3.3	Kap. 573 Kommunereform.....	73
4.3.3.1	Post 60 Kommunesammenslåing.....	73
4.3.4	Kap. 575 Ressurskrevende tjenester	75
4.3.4.1	Post 60 Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	75
4.3.5	Kap. 578 Valgdirektoratet	76
4.3.5.1	Post 1 Driftsutgifter	76

	Side
4.3.6 Kap. 579 Valgutgifter	76
5. Oppfølging av anmodningsvedtak.....	76
6. Forslag fra mindretall.....	77
7. Komiteens tilråding	79

STORTINGET

Innst. 16 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 1 S (2019–2020) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2019–2020)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2020, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Mari Holm Lønseth, Olemic Thommessen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Kari Kjønnaas Kjos, fra Senterpartiet, Kari Anne Bøkestad Andreassen og Heidi Greni, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, behandler i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2020 under de kapitlene og postene som er fordelt til komiteen under rammeområdene 1, 6 og 18.

Komiteen har ved vedtak i Stortinget 15. oktober 2019 fått tildelt kapitler under rammeområde 1 (Statsforvaltning), rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig) og rammeområde 18 (Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.), jf. Innst. 1 S (2019–2020).

Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2019–2020) 27. november 2019, samt til de respektive partiers merknader i denne innstillingen. Ved Stortingets vedtak 27. november 2019 er netto utgiftsramme for rammeområde 1 fastsatt til 8 762 842 000 kroner, for rammeområde 6 fastsatt til 16 813 998 000 kroner og for rammeområde 18 fastsatt til 191 890 319 000 kroner, jf. Innst. 2 S (2019–2020).

Komiteen viser til at i samsvar med Stortingets forretningsorden § 43 skal bare de forslagene som summerer seg til rammen for rammeområdene 1, 6 og 18, og som er vedtatt ved behandlingen av Innst. 2 S (2019–2020), bli tatt opp til votering ved behandlingen av denne innstillingen.

Komiteen viser til at den avholdt muntlig høring i saken 22. og 24. oktober og 5. november 2019. Komiteen har i tillegg mottatt en rekke skriftlige innspill. Komiteen viser videre til vedlagte rettelser fra Justis- og beredskapsdepartementet av 31. oktober 2019, Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 13. november 2019 og Kunnskapsdepartementet av 28. oktober 2019 og 31. oktober 2019.

2. Rammeområde 1 – Statsforvaltning

Oversikten nedenfor viser budsjettforslagene fra regjeringen i Prop. 1 S (2019–2020) for rammeområde 1.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019-2020)
Utgifter			
<i>Det kongelige hus</i>			
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen	
	1	Apanasje	12 528 000
	50	Det kongelige hoff	218 137 000
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff	50 000 000
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	
	1	Apanasje	10 427 000
<i>Regjering</i>			
20		Statsministerens kontor	
	1	Driftsutgifter	123 500 000
21		Statsrådet	
	1	Driftsutgifter	207 800 000
24		Regjeringsadvokaten	
	1	Driftsutgifter	108 100 000
	21	Spesielle driftsutgifter	14 400 000
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
502		Tariffavtalte avsetninger	
	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	195 000 000
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	1	Driftsutgifter	640 329 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	61 157 000
	22	Fellesutgifter	134 672 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 083 000
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>	8 779 000
525		Fylkesmannsembetene	
	1	Driftsutgifter	1 896 952 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	172 308 000
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	179 000 000
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	30 000 000
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 471 200 000
	34	Statens eiendom på Adamstuen, <i>kan overføres</i>	7 500 000
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	28 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	829 600 000
531		Eiendommer til kongelige formål	
	1	Driftsutgifter	27 207 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	63 605 000
532		Utvikling av Fornebuområdet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	97 000
	30	Investeringer, <i>kan overføres</i>	200 000
533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	1	Driftsutgifter	21 008 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35 000 000
540		Digitaliseringsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	233 339 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	44 108 000
	22	Bruk av nasjonale felleskomponenter	80 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019-2020)
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	111 585 000
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	146 077 000
	26	StimuLab, <i>kan overføres</i>	20 298 000
	28	Altinn, <i>kan overføres</i>	221 548 000
	71	IT-standardisering.....	811 000
545		Datatilsynet	
	1	Driftsutgifter	66 478 000
546		Personvernemnda	
	1	Driftsutgifter	2 564 000
577		Tilskudd til de politiske partier	
	1	Driftsutgifter	8 600 000
	70	Sentrale organisasjoner	322 462 000
	71	Kommunale organisasjoner	33 592 000
	73	Fylkesorganisasjoner	73 402 000
	75	Fylkesungdomsorganisasjoner.....	21 803 000
	76	Sentrale ungdomsorganisasjoner.....	8 215 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2445		Statsbygg	
	24	Driftsresultat:.....	-651 141 000
		1 Driftsinntekter	-5 322 749 000
		2 Driftsutgifter.....	1 974 228 000
		3 Avskrivninger.....	1 464 300 000
		4 Renter av statens kapital.....	100 808 000
		5 Til investeringsformål	1 132 272 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	515 000 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	187 000 000
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	327 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	799 745 000
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	800 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	303 864 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	103 763 000
Sum utgifter rammeområde 1			10 347 702 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3021		Statsrådet	
	2	Diverse refusjoner	100 000
3024		Regjeringsadvokaten	
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker.....	19 600 000
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	2	Diverse inntekter	22 761 000
	3	Brukerbetaling.....	62 295 000
3525		Fylkesmannsembetene	
	1	Inntekter ved oppdrag	172 308 000
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	2	Diverse inntekter	2 447 000
3540		Digitaliseringsdirektoratet	
	3	Diverse inntekter	433 000
	5	Bruk av nasjonale felleskomponenter.....	80 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019-2020)
	6	Tilleggstjenester til nasjonale felleskomponenter.....	799 000
	7	Altinn.....	91 545 000
	86	Tvangsmulkt.....	100 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5445		Statsbygg	
	39	Avsetning til investeringsformål	1 132 272 000
5446		Salg av eiendom, Fornebu	
	40	Salgsinntekter	200 000
Sum inntekter rammeområde 1			1 584 860 000
Netto rammeområde 1			8 762 842 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510, post 1	kap. 3510, postene 2 og 3
kap. 525, post 21	kap. 3525, post 1
kap. 533, post 1	kap. 3533, post 2
kap. 540, post 1	kap. 3540, post 3
kap. 540, post 21	kap. 3540, post 3
kap. 540, post 22	kap. 3540, post 5
kap. 540, post 23	kap. 3540, post 6
kap. 540, post 28	kap. 3540, post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 foretar bestillinger ut over

gitt bevilgning under kap. 540 Digitaliseringsdirektoratet, post 28 Altinn, men slik at ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider 50 mill. kroner.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Digitaliseringsdirektoratet	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	150,7 mill. kroner

V

Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer

Stortinget samtykker i at H.M. Kongen i 2020 kan pådra forpliktelser ut over bevilgningen på kap. 1, post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på de kongelige eiendommer. Kostnadsrammen er 606,9 mill. kroner i prisnivå per juli 2020.

VI

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til felles-tjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

VII

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

VIII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

IX

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532

Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2019–2020) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

X

Fullmakter som gjelder brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettårer.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

XI

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgssinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 800 mill. kroner totalt, ut over bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

XII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statsbygg fullmakt til å:

1. foreta posteringer til og fra reguleringsfondet som del av mellomværendet med statskassen.
2. føre inn- og utbetalinger knyttet til bruksavhengige driftskostnader og tilleggsavtaler mot mellomværendet med statskassen.
3. føre utlegg som skal viderefaktureres kunde og tilhørende innbetalinger mot mellomværendet med statskassen.
4. føre innbetalinger knyttet til delfinansiering av investeringsprosjekter fra oppdragsgiver mot mellomværendet med statskassen. Innbetalingene nettoføres på investeringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

XIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen under kap. 21, post 1 mot tilsvarende inntekter under kap. 3021, post 2.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XIV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2020 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

2.1 Innledning

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at forslaget til disponering av ramme 1 fra komiteen er ført opp under Tilråding fra komiteen under kapittel 7 i innstillingen. Dette forslaget summerer seg til 8 762 842 000 kroner. Nettobeløpet avviker ikke fra forslagene i Prop. 1 S (2019–2020). Se tabell 1a.

Komiteen viser til at medlemmene i komiteen fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive oppleggene fra disse fraksjonene for disponering av ramme 1 avviker fra det vedtatte nettobeløpet. Se tabell 1a. Det blir vist til Innst. 2 S (2019–2020), der de alternative budsjettforslagene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti kommer fram. Der disse avviker fra Prop. 1 S (2019–2020), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti til vedtak om bevilgninger under ramme 1.

2.2 Generelle merknader

2.2.1 Generelle merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det norske samfunnet er inne i en betydelig omstillingsfase. Omlegging fra en sterkt oljebasert økonomi til en bærekraftig grønnere fremtid, og den demografiske utviklingen i befolkningen, krever at offentlig forvaltning i både stat, fylke og kommune må være omstillingsdyktig og bruke ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes behov.

Disse medlemmer viser til at regjeringens satsing på en enklere hverdag for folk flest fortsetter med fornying, forenkling og forbedring av offentlig sektor. Det legges til rette for videre innovasjon, omstilling og digitalisering. Regjeringen foreslår en offensiv satsing på nye IT- og digitaliseringstiltak i 2020, der det også gjennomføres omorganiseringer for å få enda bedre koordinering. Forslagene til budsjettiltak vil bidra til en forenkling og effektivisering i offentlig sektor, bedre offentlige tjenester og økt IT-sikkerhet. Disse medlemmer mener det er et stort potensial for en mer effektiv bruk av fellesskapets midler, og støtter regjeringens bestrebelser for å oppnå dette. Disse medlemmer ser frem til å få fremlagt en stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor våren 2020.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen vil legge til rette for levende lokalsamfunn over hele landet. Et sterkt lokalt folkestyre gir folk og lokalsamfunn frihet og mulighet til å styre sin egen hverdag og samfunnsutvikling. Regjeringen vil arbeide for å redusere statlig detaljstyring og byråkrati, spre makt og myndighet og bygge samfunnet nedenfra. Samtidig er det avgjørende å opprettholde et velfungerende statsapparat som ivaretar de oppgaver og funksjoner som det er naturlig å løses på statlig nivå. Regjeringen ønsker å opprettholde den norske tradisjonen med sterke velferdskommuner med et stort reelt selvstyre. Det forutsetter ytterligere endringer i kommunestrukturen fremover, og disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen opprettholder de positive virkemidlene for å stimulere til frivillige kommunesammenslåinger. Den nye fylkesstrukturen som trer i kraft fra 2020, gir også grunnlag for å desentralisere makt og myndighet til nye, sterkere fylkeskommuner. Oppgaveoverføringen til de nye fylkene representerer en betydelig flytting av ansvar og makt fra staten til regionalt folkevalgt nivå. Dette vil demokrati-

sere mange av beslutningene som ligger på statlige hender og på regional stat.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av regjeringens satsing på et inkluderende arbeidsliv og gjennomføringen av et integreringsløft. Disse medlemmer mener dette er viktige tiltak for å møte de store utfordringer Norge står overfor. Minst 5 pst. av alle nyansatte i statlige virksomheter skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

2.2.2 *Generelle merknader fra Arbeiderpartiet*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil ha en effektiv offentlig sektor. Veksten i offentlig sektor skal skje i produksjonen av tjenester, ikke i byråkrati. Disse medlemmer vil bremse seneste års byråkrativækst, og byråkratiserende reformer må stanses eller avvikes. Det er behov for et taktskifte i digitaliseringen av offentlig sektor. Disse medlemmer vil intensivere satsingen på digitalisering av offentlige tjenester. Bruken av målstyring i offentlig sektor skal begrenses. Færre mål og mindre rapporteringsbyrde skal gi offentlig ansatte mer tid til å gjennomføre faktiske arbeidsoppgaver.

Disse medlemmer mener god digital infrastruktur er like viktig som veier, jernbane og annen grunnleggende infrastruktur. Også denne delen av samfunnets grunnmur må bygges opp i hele landet. Derfor styrkes bredbåndsatsingen i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020 til totalt 500 mill. kroner.

Disse medlemmer mener en sterkere ordning for risikoavlastning for innovative offentlige innkjøp skal bidra til at mer av de 500 mrd. kronene det offentlige bruker på innkjøp av varer og tjenester, kan brukes til å drive frem nye, innovative løsninger fra norsk næringsliv.

2.2.3 *Generelle merknader fra Senterpartiet*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det høye tillitsnivået mellom befolkning og forvaltning bør utgjøre grunnlaget for en tillitsreform i offentlig sektor. Ved forenklinger, redusert kontrollregime og avbyråkratisering i statsforvaltningen kan mindre av skattebetalernes penger gå til byråkrati, og mer til velferdstjenester til folk i hele landet. Statlige etater og direktorater utøver i dag stadig større innflytelse i saker som krever politisk skjønn. For å unngå å undergrave tilliten til demokratiet og konsentrere makt bør denne myndigheten ivaretas av folkevalgte. Derfor bør det føres en politikk som avbyråkratiserer og desentraliserer Norge. Disse medlemmer mener regjeringens politikk bidrar til sentralisering av aktivitet og beslutningsmyndighet. Gjennom iverksatte reformer på mange samfunnsområder mister lokalsamfunn nærhet til viktige offentlige tjenester. Disse medlemmer ønsker å endre dette og er tydelige på at verdien av å desentrali-

sere skal komme hele landet til gode. Det vises til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 hvor det prioriteres vesentlige økninger i bevilgninger til kommuner, fylkeskommuner og distriktspolitikk. Samtidig har det vært nødvendig å foreta innsparinger i statlig forvaltning.

2.2.4 *Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Norge er et land med relativt små forskjeller, en sterk velferdsstat, høy arbeidsdeltakelse blant begge kjønn, sterke fagforeninger og en stabil økonomi. Dette har gjort Norge til et av verdens beste land å bo i. Regjeringens politikk fører nå Norge i feil retning, og forskjellene øker, velferd kommersialiseres og klimautslippene går ikke ned.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har fremmet et alternativt budsjettforslag for 2020 som vil verne om det beste med det norske samfunnet, som små forskjeller, høy sysselsetting og sterke fellesarenaer og en kraftig innsats for miljø og klima. Det foreslås kraftfulle tiltak for å redusere forskjellene og viktige løft for velferden og fellesskapet. Norge må være en del av klimaløsningen, ikke klimaproblemet. Det må gjennomsyre også hele statsforvaltningen.

Dette medlem viser til behovet for å endre styringssystemer i offentlig forvaltning og å gjennomføre styring basert på tillit, faglig kvalitet og gode resultater.

Dette medlem mener dette må skje både på statlig og kommunalt nivå, der de ansattes faglige handlingsrom styrkes på bekostning av markedsprinsipper og byråkratisk kontroll, slik at ressurser blir brukt til å gi god service til folk og samfunn, at den faglige kompetansen blir benyttet, og at samarbeid mellom ulike etater fungerer smidig.

Dette medlem viser til at det er behov for en tillitsreform også i statlig og kommunal forvaltning og at det er mer effektivt å bruke mindre tid på rigide kontrollsystemer basert på New Public Management (NPM). Dette medlem mener fagkompetansen må brukes mer i direkte oppgaveløsning. Dette medlem mener regjeringen er for opptatt av å effektivisere ved å stramme inn, mens en må være mer opptatt av å modernisere offentlig sektor vekk fra unødvendig byråkratisering og over til brukerrettet og faglig høykompetent virksomhet.

Dette medlem mener at problemet i lokal eller statlig forvaltning ikke er kvalitetskrav og normer, men underfinansiering. Dette medlem viser til en rekke undersøkelser som viser til dels grove brudd på rettigheter til sårbare mennesker i offentlig forvaltning, innen barnevern, omsorg for utviklingshemmede, brudd på menneskerettigheter i eldreomsorg og manglende individuell tilrettelegging i skolen. Dette viser at enkeltmen-

neskers rettigheter ikke ivaretas godt nok i dag, og det er ikke større slingsringsmonn som er riktig veg å gå. Tvert imot trengs høyere kvalitet, mer handlingsrom til faglig godt arbeid og ivaretagelse av behov og rettigheter til mennesker med store omsorgsbehov og i skolen.

Dette medlem viser til at Nav-skandalen har avdekket et stort rettssikkerhetsproblem for vanskeligstilte mennesker i møtet med statlig forvaltning. Dette gjør seg også gjeldende på flere områder både i statlig og kommunal sektor. Dette medlem mener regjeringen må ta dette på største alvor, og styringen av forvaltningen må endres som en konsekvens av dette.

Dette medlem understreker statens særlige ansvar for å rekruttere og beholde ansatte med funksjonsnedsettelse i forvaltningen og i all statlig virksomhet. På tross av tiltak for å bedre situasjonen, er allikevel andelen mennesker med funksjonsnedsettelse uten arbeid like høy. Statlig virksomhet må forsterke og ivareta sitt ansvar løpende. Særlig i prosessen med regjeringens pålagte flate og uprioriterte osthøvelkutt foreslått i statsbudsjettet, er det viktig å sikre at mennesker med funksjonsnedsettelse og seniorer ikke skyves ut, eller at ny organisering vanskeliggjør nyrekruttering.

Dette medlem mener at kuttene som følge av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen er lite konkrete og fremstår som flate kutt uten retning og uten annen reell målsetting enn rene driftskutt på de aktuelle kapitlene uten politisk prioritering og ansvar for resultatet.

Dette medlem mener det er viktig at det stilles krav til bruk av skattebetalernes penger, og mener derfor at utstrakt bruk av anbud og private løsninger i velferd, omsorg og renhold, slik regjeringen ønsker, må stoppes. Dette fører til at en stor andel av skattebetalernes penger ikke går til offentlige formål, men til store private utbytter til eiere og selskaper, hvorav noen også er plassert i skatteparadis og derfor ikke selv bidrar til det spleiselaget de tapper penger ut av. Dette medlem viser til det store behovet for flere kompetente og ansvarsfulle ansatte i velferd, omsorg, skole og helse, og til at anbudsutsetting medfører lavere pensjoner og på sikt også lavere lønninger for disse viktige yrkene. De offentlige bevilgningene som brukes på velferd og omsorg, skal sikre de som gjør jobben gode og likeverdige lønns- og pensjonsforhold. Det er en svært dårlig bruk av skattebetalernes penger å tillate velferdsprofitt. Det er dårlig arbeidsgiverpolitikk som setter hele rekrutteringen til disse yrkene i fare og fører til at de økonomiske skillene mellom eliten som har makt og penger, og ansatte som utfører det viktige arbeidet, øker.

Dette medlem vil føre en politikk som fører til mindre forskjeller og mindre sløsing med skattebetalernes penger.

Dette medlem mener at offentlige anskaffelser er et avgjørende virkemiddel for å drive fram nye innovasjoner fra norsk næringsliv og bedre tjenester for innbyggerne. Dette medlem understreker viktigheten av at alle offentlige etater og virksomheter benytter anskaffelser som et strategisk virkemiddel for å oppnå en bærekraftig miljøutvikling. Det offentlige er en meget stor innkjøper både av varer og i bygg og anlegg. Det er derfor nødvendig at det i alle relevante tildelingsbrev, rundskriv og lovverk og bevilgninger gis klare føringer på å gjøre innkjøpene grønnere. Dette medlem mener regjeringen må forplikte seg til å følge dette opp i egen virksomhet. I en overgangsfase kan det bety økte kostnader og det forutsetter at regjeringen tar høyde for dette også i rammene som anslås i kommuneproposisjonen for 2021. Tilsvarende føringer om å gjøre innkjøpene grønnere må også legges inn overfor kommuner og fylker. Dette medlem viser til komiteens medlem fra Sosialistisk Venstrepartis forslag og merknader om å forplikte at alle statlige innkjøp skal gjøres grønnere i Innst. 8 S (2019–2020).

Tabell 1a. Sammenligning av regjeringens forslag på rammeområde 1 med forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP og KrF	A	Sp	SV
Utgifter rammeområde 1 (i tusen kroner)							
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen					
	1	Apanasje	12 528	12 528 (0)	12 528 (0)	12 528 (0)	7 528 (-5 000)
	50	Det kongelige hoff	218 137	218 137 (0)	218 137 (0)	218 137 (0)	201 137 (-17 000)
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen					
	1	Apanasje	10 427	10 427 (0)	10 427 (0)	10 427 (0)	5 427 (-5 000)
20		Statsministerens kontor					
	1	Driftsutgifter	123 500	123 500 (0)	123 500 (0)	117 500 (-6 000)	120 500 (-3 000)
21		Statsrådet					
	1	Driftsutgifter	207 800	207 800 (0)	207 800 (0)	197 300 (-10 500)	196 800 (-11 000)
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon					
	1	Driftsutgifter	640 329	640 329 (0)	640 329 (0)	614 729 (-25 600)	640 329 (0)
525		Fylkesmannsembetene					
	1	Driftsutgifter	1 896 952	1 896 952 (0)	1 896 952 (0)	1 719 952 (-177 000)	1 896 952 (0)
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen					
	36	Kunstnerisk utsmykking	28 000	28 000 (0)	28 000 (0)	18 000 (-10 000)	28 000 (0)
540		Digitaliseringsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	233 339	233 339 (0)	233 339 (0)	226 339 (-7 000)	233 339 (0)
545		Datatilsynet					
	1	Driftsutgifter	66 478	66 478 (0)	66 478 (0)	63 178 (-3 300)	66 478 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP og KrF	A	Sp	SV
2445		Statsbygg					
	24	Driftsresultat:	-651 141	-651 141	-651 141	-690 641	-651 141
				(0)	(0)	(-39 500)	(0)
		2 Driftsutgifter	1 974 228	1 974 228	1 974 228	1 934 728	1 974 228
				(0)	(0)	(-39 500)	(0)
		Sum utgifter rammeområde 1	10 347 702	10 347 702	10 347 702	10 068 802	10 306 702
				(0)	(0)	(-278 900)	(-41 000)
Inntekter rammeområde 1 (i tusen kroner)							
		Sum inntekter rammeområde 1	1 584 860	1 584 860	1 584 860	1 584 860	1 584 860
				(0)	(0)	(0)	(0)
		Sum netto rammeområde 1	8 762 842	8 762 842	8 762 842	8 483 942	8 721 842
				(0)	(0)	(-278 900)	(-41 000)

2.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 1

Komiteen har ingen merknader til de kapitlene eller postene som ikke er omtalt nedenfor, og viser til Prop. 1 S (2019–2020), Innst. 2 S (2019–2020) og de generelle merknadene fra de respektive partiene.

Kapitler under Finansdepartementet

Regjering

2.3.1 Kap. 20 Statsministerens kontor

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at det foreslås en bevilgning på 123,5 mill. kroner og at dette dekker vanlige driftsutgifter til kontoret.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen i budsjettåret 2015 innførte Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) i staten. Reformen har økt det økonomiske handlingsrommet i statsbudsjettene betydelig og utgjør i 2020 om lag 1,7 mrd. kroner. Statsministerens kontor og departementene er også en del av ABE-reformen, og er pålagt det samme effektiviseringsuttaket som andre statlige virksomheter. Disse medlemmer viser også til at Kristelig Folkeparti 18. januar 2019 ble en del av regjeringen, og at utvidelsen av regjeringen medførte en liten økning i regjeringsapparatet. Dette førte også til at et parti mindre mottar opposisjonstilskudd i Stortinget.

Disse medlemmer merker seg at til tross for sin omfattende kritikk av reformen, velger alle opposisjonspartiene å benytte dette handlingsrommet til egne prioriteringer, fremfor å tilbakeføre det til hver enkelt statlig virksomhet i samme størrelse. Senterpartiet foreslår sågar ytterligere ubegrunnede kutt, og til dels langt over de 0,5 pst. som budsjettforslaget legger til grunn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det regjeringspartiene omtaler som en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform, i realiteten er osthøvelkutt. På den måten fraskriver regjeringen seg det politiske ansvaret for å prioritere kutt, og legger ansvaret over på etatene selv uten politiske prioriteringer.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som et ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen gjennomfører flate osthøvelkutt i viktige publikumsrettede etater, som Nav, domstolene og kriminalomsorgen.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å kutte bevilgningen på posten med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Bevilgningen på posten har økt med om lag 24 mill. kroner siden 2015. Det er en økning det er vanskelig å finne tilstrekkelig begrunnelse for, og dette medlem mener dette burde vært det første stedet denne regjeringen med sitt fokus på avbyråkratisering og effektivisering kuttet.

2.3.2 Kap. 21 Statsrådet

2.3.2.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at det foreslås en bevilgning på 207,8 mill. kroner, som er en økning på 17,6 mill. kroner fra Saldert budsjett 2019. Økningen er begrunnet i en ekstraordinær investering i regjeringens biltjeneste på 5 mill. kroner, samt 8 mill. kroner som følge av endringene i regjeringen 22. januar 2019.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen i budsjettåret 2015 innførte Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) i staten. Reformen har økt det økonomiske handlingsrommet i statsbudsjettene betydelig og utgjør i 2020 om lag 1,7 mrd. kroner. Statsministerens kontor og departementene er også en del av ABE-reformen, og er pålagt det samme effektiviseringsuttaket som andre statlige virksomheter. Disse medlemmer viser også til at Kristelig Folkeparti 18. januar 2019 ble en del av regjeringen, og at utvidelsen av regjeringen medførte en liten økning i regjeringsapparatet. Dette førte også til at et parti mindre mottar opposisjonstilskudd i Stortinget.

Disse medlemmer merker seg at til tross for sin omfattende kritikk av reformen, velger alle opposisjonspartiene å benytte dette handlingsrommet til egne prioriteringer, fremfor å tilbakeføre det til hver enkelt statlig virksomhet i samme størrelse. Senterpartiet foreslår sågar ytterligere ubegrunnede kutt, og til dels langt over de 0,5 pst. som budsjettforslaget legger til grunn.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som et ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen gjennomfører flate osthøvelkutt i viktige publikumsrettede etater, som Nav, domstolene og kriminalomsorgen. Ifølge regjeringspartiene er også statsrådet omfattet av regjeringens effektiviseringskutt, ABE-reformen. Posten har økt med over 50 mill. kroner siden 2015, så effektiviseringskuttene er litt vanskelig å få øye på. Dette medlem forutsetter at når regjeringen antar uten annen

begrunnelse at andre kan effektivisere, er det rimelig å kreve dette av regjeringen selv. Dette burde være det første stedet denne regjeringen med sitt fokus på avbyråkratisering og effektivisering kuttet, i stedet har denne posten økt voldsomt.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der posten foreslås kuttet med 11 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

2.3.3 Kap. 24 Regjeringsadvokaten

Komiteen viser til at det er en nedgang i antall saker hos regjeringsadvokaten, men at sakene ofte er mer komplekse. Komiteen viser til at regjeringen foreslår å øke bevilgningen med 2,3 mill. kroner sammenlignet med 2019.

Kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Det kongelige hus

2.3.4 Kap. 1 H.M. Kongen og H. M Dronningen

Komiteen viser at bevilgningene dekker apanasje, Det kongelige hoff og særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff. Forslaget til bevilgninger under kap. 1 reduseres fra 423,8 mill. kroner til 280,7 mill. kroner fra 2019 til 2020. Reduksjonen skyldes at sikringsprosjektet for de kongelige eiendommer er faseforskjøvet og forventes ferdigstilt i 2021.

2.3.4.1 POST 1 APANASJE

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å kutte apanasjen med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Ifølge årsrapporten fra det Kongelige hoff for 2018 går over tid ca. halvparten av apanasjen til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene. Dette medlem mener det ikke er riktig at apanasjens størrelse skal ivareta utvikling av private eiendommer, og foreslår derfor å kutte apanasjen med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

2.3.4.2 POST 50 DET KONGELIGE HOFF

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er positive til kongehusets endring i praksis knyttet til offentlige anskaffelser som følge av avgjørelse fra Klagenemnda for offentlige anskaffelser.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å kutte i bevilgningen med 17 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag for å redusere utgiftene til saldert budsjett 2019-nivå.

2.3.5 Kap. 2 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen

Komiteen viser til at bevilgningen skal dekke kronprinsparets personlige utgifter, inkludert utgifter til diverse offisielle oppdrag, og til drift, vedlikehold og utvikling av private eiendommer. Det foreslås en bevilgning på 10,4 mill. kroner i 2020.

2.3.5.1 POST 1 APANASJE

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å kutte apanasjen med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Ifølge årsrapporten fra det Kongelige hoff for 2018 går over tid ca. halvparten av apanasjen til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene. Dette medlem mener det ikke er riktig at apanasjens størrelse skal ivareta utvikling av private eiendommer, og foreslår derfor å kutte apanasjen med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

2.3.6 Kap. 502 Tariffavtalte avsetninger

Komiteen merker seg at det på kapitlet foreslås en bevilgning på 195 mill. kroner i 2020, noe som i sin helhet går til opplæring og utvikling av tillitsvalgte. Komiteen viser til at det for post 21 og post 70 ikke foreslås bevilgning for 2020, men at regjeringen på et senere tidspunkt vil fremme egen sak med bevilgningsforslag dersom partene foretar en avsetning av kompetansemidler ved lønnsoppgjøret per 1.mai 2020. Komiteen støtter regjeringens forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til merknader i Innst. 16 S (2018–2019) om det kritikkverdige i at regjeringen har avtalt to ulike hovedtariffavtaler i staten. Lønnsstruktur og stillingsstruktur i staten må være oversiktlig og ikke ulikt for ulike virksomheter. En hovedavtale gir også rom for lokale forskjeller som ivaretar behov for ulikheter mellom statlige virksomheter. Hovedtariffavtalen i staten må sikre staten styring med lønnsutviklingen og gi mulighet for å ivareta likelønn samt justere mellom grupper og på tvers av virksomheter, gi alle lønnsutvikling og utjevne forskjeller gjennom sentrale tillegg.

Flertallet påpeker at staten som sektor er særpreget av at den utfører langt mer myndighetsutøvelse enn i kommunal sektor, og i mindre grad består av tjenesteytende virksomheter. Det innebærer at staten som arbeidsplass er forskjellig fra både kommunene og privat sektor. Staten har langt flere ansatte med høyere akademisk utdanning enn kommunene. Det er i staten heller ikke mulig å kategorisere ansattgrupper ut fra yrkesbakgrunn eller utdanning, og dermed vil lagdelte lønnsystemer passe dårlig til de fleste statlige virksomheter.

De statlige fagforeningene organiserer på tvers av utdanning og arbeidsoppgaver, noe som gjør det unaturlig å dele inn de ansattes lønnsystem etter utdanning eller fagorganisering.

Flertallet har merket seg at mange tillitsvalgte og ansatte er bekymret over at to ulike hovedtariffavtaler allerede nå skaper problemer og ikke bidrar til effektivitet.

Flertallet vil påpeke at det ikke framstår som en modernisering med ulike tariffavtaler for folk som er ansatt for å gjøre samme jobb side ved side. Statsansattes lønns- og arbeidsvilkår skal være transparente og forutsigbare. Den nye avtalestrukturen er et skritt i feil retning.

Flertallet viser til at den forrige store endringen av statens lønns- og forhandlingssystem i 1991 var grundig utredet gjennom NOU 1990:32 Statens lønnskomité av 1988. Endringer denne regjeringen har gjennomført bærer preg av mangel på utredning og konsekvensvurdering. Flertallet mener at det bør nedsettes en lønnskomisjon for staten som har et helhetlig utgangspunkt og en målsetting om å skape enighet om et felles lønnsystem for staten.

Flertallet mener det trengs et bedre statistikkgrunnlag for å følge lønnsutviklingen i statlig sektor.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det er tilnærmet lik lønn mellom kvinner og menn på de ulike stillingsnivåene i staten. Det er av historiske grunner fortsatt en større andel menn i de høyere lønnede stillingsnivåene. Generelt sett er en del av disse strukturforskjellene i ferd med å endre seg. Disse medlemmer vil bemerke at utjevning av lønnsforskjellene mellom kvinner og menn samlet i staten skjer bedre gjennom rekruttering av kvinner til høyere betalte stillinger og til lederoppgaver enn gjennom særlige likelønntiltak i lønnsoppgjørene. Disse medlemmer viser til at det har vært en økning i andelen kvinner på de ulike ledernivåene i staten.

Disse medlemmer viser til at staten er avhengig av å kunne tiltrekke seg kompetente og dyktige ledere. Det er viktig at staten er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Disse medlemmer peker på at lønnsutviklingen for statens toppledere over tid skal følge normen som settes av frontfaget. Dette har regjeringen presisert i retningslinjene for statens lederlønnssystem og understreker dette i eget brev til departementene av 23. mars 2018 om Lønnsutvikling i 2017 for statens lederlønnssystem – retningslinjer for 2018, hvor det også orienteres om resultatene av årlige målinger og utviklingen over tid (siste fem år). I henhold til brevet er lønnsutviklingen i lederlønnssystemet i 2017 på 2,5 pst., det vil si om lag på nivå med frontfaget. Det vises til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet følger

utviklingen av lederlønninger i staten tett, og vurderer om det er behov for nye tiltak for å sikre at utviklingen over tid holder seg innen frontfagsnormen.

Disse medlemmer viser til at organisasjons- og avtalefriheten innebærer at ulike organisasjoner kan inngå ulike avtaler på vegne av sine medlemmer. Ulike lydende avtaler er vanlig i andre tariffområder og forekommer også i staten, blant annet i Forsvaret. Disse medlemmer påpeker at lønnsoppgjør er partenes ansvar, men merker seg at ulike statlige virksomheter har ulike utfordringer og muligheter. Disse medlemmer støtter vurderingen om at en større lokal lønnspress gir arbeidsgivere og tillitsvalgte i ulike statlige virksomheter en bedre mulighet for å rekruttere, utvikle og beholde kompetente medarbeidere. Dette styrker virksomhetenes mulighet for å oppfylle sine samfunnsoppgaver. Disse medlemmer peker på at å pålegge staten å inngå likelydende hovedtariffavtaler vil være å gripe inn i den enkelte organisasjons selvstendige forhandlingsrett og partenes avtalefrihet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti påpeker at lønnen for toppledere i statlige selskaper og ellers i staten øker, at lederlønninger generelt øker og at skattemottøker på toppen av dette øker forskjellene. Det er ikke bærekraftig for samfunn og forvaltning. Disse medlemmer er sterkt kritiske til at regjeringen ikke gjør noe for å bremse dette reelt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at staten er en meget stor arbeidsgiver. Det er derfor viktig at staten tar ansvar for å sikre likelønn, ivareta og sikre at arbeidsmiljø og policy sikrer at seniorer ansatt i staten og statlige virksomheter kan stå i jobb til pensjonsalderen, at staten og statlig virksomhet sikrer at funksjonshemmede og andre minoriteter ikke blir diskriminert og at disse hensynene blir ivaretatt også i omstilling. Flertallet viser til at regjeringen har invitert til inkluderingsdugnad, men tallene viser at regjeringen selv ikke har møtt kravene og sørget for at departement og virksomheter deltar på dugnaden. Andelen mennesker med funksjonsnedsettelser i arbeid har gått ned, og regjeringen kan ikke vise til bedring. I tillegg har regjeringen gjennomført kutt i statlige ytelser som rammer de som står utenfor arbeidslivet og sterkt bidratt til at forskjellene øker. Det hindrer inkludering og muligheten til å komme i arbeid.

2.3.6.1 POST 71 OPPLÆRING OG UTVIKLING AV TILLITSVALGTE

Komiteen merker seg at det for 2020 foreslås en bevilgning på 195 mill. kroner til opplæring og utvikling

av tillitsvalgte. Komiteen har ingen innvendinger mot dette.

2.3.7 Kap. 510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

2.3.7.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at det har vært et særlig høyt antall lærlinger hos DSS i 2018 og imøteser at det gode arbeidet videreføres til inspirasjon for andre deler av statsforvaltningen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.8 Kap. 525 Fylkesmannsembetene

Komiteen viser til at Fylkesmannen er kongens og regjeringens representant i fylket, og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp.

Fylkesmannsembetene utfører fagoppgaver for tretten departementer og ti direktorater og tilsyn. Komiteen registrerer at ny fylkesmannsstruktur er på plass, samt at Fylkesmannens fellesadministrasjon er etablert. Komiteen registrerer at departementet har satt i gang en plan for realisering av gevinster av ny geografisk inndeling av embetene og effektivisering av det administrative området i samråd med berørte departement, direktorat og tilsyn. Det registreres også at regjeringen har satt i gang arbeid med mer effektive leieavtaler for statlige virksomheter. Komiteen støtter dette arbeidet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener regjeringen nå må sikre at fylkesmannsembetene får ressurser til å gjøre sine viktige oppgaver framfor å presse fram såkalt effektivisering som ikke har befolkningens ve og vel som hovedfokus.

Dette medlem mener at fylkesmannsembetene skal være en viktig del av å sikre at innbyggerne får sine rettigheter, likebehandling og sin rettssikkerhet ivare tatt. Dette medlem mener det er langt igjen til det er tilfelle. I altfor stor grad opplever vanskeligstilte en forvaltning som ikke makter å møte dem med god forvaltning og nødvendig bistand til å forstå og få hjelp til sine behov. Dette medlem viser til at dette gjelder både i omsorgen og i skolene og at det er alvorlig, og regjeringen må ta ansvar for å sikre dette. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2020 med økt bevilgning til vergemålsordningen med 5 mill. kroner på ramme 5 justis.

2.3.8.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til sine merknader i Innst. 16 S (2018–2019) angående vergemålsordningen og vil på nytt understreke viktigheten av at vergemålsordningen må være rettssikker og at fylkesmannsembetene får de rammer som er nødvendige for at ordningen blir fulgt opp overfor den enkelte.

Flertallet viser videre til omtalen i proposisjonen om utviklingstrekk og utfordringer under fylkesmannsembetene og vil presisere at fylkesmannsembetene ikke aktivt bør blande seg inn i kommunenes vurderinger om eventuelle sammenslåinger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at kommunal- og moderniseringsministeren har sendt brev til alle landets fylkesmenn 3. september 2019 om deres medvirkning og behandling for alle saker etter plan- og bygningsloven. I dette brevet minner ministeren om at fylkesmennene bør være varsomme med å overprøve beslutninger som hører til det lokalpolitiske skjønnet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til egne merknader og forslag i behandlingen av Meld St. 6 (2018–2019), Innst. 119 S (2018–2019) Oppgaver til nye regioner. I innstillingen understreket medlemmene fra Senterpartiet at fylkeskommunene burde overta fra fylkesmannsembetene alle oppgaver som krever politisk skjønnsutøvelse. Disse medlemmer mener flest mulig oppgaver og avgjørelser bør overlates til regionalt folkevalgt nivå, og at alle Fylkesmannens oppgaver som ikke omhandler tilsyn, kontroll eller klage, burde overføres til fylkeskommunen. Dette vil være viktig for å sikre mer politisk styring og mindre byråkrati. Flere beslutninger burde tas av folkevalgte som kan stilles til ansvar ved valg. Disse medlemmer viser også til regjeringens beskjed til fylkesmannsembetene om å komme med færre innsigelser til fordel for lokalt selvstyre, og mener dette burde tilsi en redusert arbeidsmengde hos fylkesmannsembetene. Disse medlemmer viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader under kap. 500 post 50.

2.3.9 Kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen

Komiteen viser til at budsjettkapittelet omfatter byggeprosjekter hvor Statsbygg er byggherre, mens opp-

dragsgiverne har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av bygningene etter at de er ferdigstilt.

2.3.9.1 POST 30 PROSJEKTERING AV BYGG, *kan overføres*

Komiteen merker seg at prosjekteringen av Tromsø Museum ved Universitetet i Tromsø videreføres i 2020 med en bevilgning på 23 mill. kroner. Komiteen merker seg videre at prosjektering knyttet til Odontologisk fakultet ved Universitetet i Oslo videreføres, samt videre prosjektering av rehabilitering av Nationaltheatret. Komiteen ser positivt på at det gis midler til prosjektering av Campus NTNU og Ocean Space Laboratories i Trondheim.

2.3.9.2 POST 36 KUNSTNERISK UTSMYKKING, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 hvor det er foreslått en reduksjon på posten, til fordel for andre tjenesterettede bevilgninger.

2.3.10 Kap. 531 Eiendommer til kongelige formål

Komiteen viser til at det i proposisjonen foreslås å bevilge 27 mill. kroner til nytt logistikkbygg i tråd med Politidirektoratets anbefalte sikkerhetstiltak. Prosjektet har en total kostnadsramme på 124,8 mill. kroner og er planlagt ferdigstilt i 2020. I budsjettforslaget foreslås det også å bruke 16,6 mill. kroner til investeringer på statens kongelige eiendommer. I tillegg foreslås 20 mill. kroner til rehabiliteringstiltak ved Gamlehaugen og ved Ridehuset ved Det kongelige slott. Eiendommene har stor kulturhistorisk verdi. Det kongelige hoff og Statsbygg har et nært samarbeid med Riksantikvaren om forvaltningen av eiendommene.

2.3.11 Kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet

Komiteen viser til proposisjonen og er tilfreds med at utbyggingen av infrastruktur og opparbeidelse av grøntområder i all hovedsak er gjennomført. Komiteen merker seg at kostnadene skal fordeles i tråd med en inngått avtale mellom staten og Oslo kommune.

2.3.12 Kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen

Komiteen viser til kapittel om Statsbyggs forvaltning av kulturhistoriske eiendommer utenfor den statlige husleieordningen. Komiteen viser til at samlet bygningsareal er om lag 32 000 kvm. Komiteen viser til at det er utført grundige analyser av rehabiliterings- og vedlikeholdsbehov i tiårsperioden 2012–2022. Komiteen viser til stort vedlikeholdsetterslep på flere av bygningene. Kapitlets samlede utgifter er på 56 008 000 kroner.

Komiteen viser til regjeringens beslutning om å etablere det nasjonale minnestedet etter 22. juli i Hole

kommune på Utøyakaia. Det er hittil bevilget 32,7 mill. kroner. Komiteen viser til at arbeid med minnestedet på Utøyakaia i 2020 finansieres med overførte midler.

2.3.13 Kap. 540 Digitaliseringsdirektoratet

Komiteen merker seg at antall nye lærlinger flater ut. Komiteen understreker betydningen av at staten som en stor arbeidsgiver tar ansvar for fremtidig rekruttering gjennom å blant annet ta inn nok lærlinger til å møte behovet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti merker seg at antall lærlinger i staten har vist en positiv utvikling etter 2013. Antallet lærlinger falt imidlertid fra 2016 til 2017 og har nå flatet ut. Dette skyldes blant annet at et stort antall lærlinger i Jernbaneverket ble overført til Bane NOR, og de telles dermed ikke lenger med som en del av staten. Disse medlemmer registrerer at estimatet for antall nye lærlinger fremover var satt for høyt. Det er imidlertid krav til alle statlige virksomheter at de skal opprette læreplass for minst én lærling, være tilknyttet det statlige opplæringskontoret eller et annet opplæringskontor og vurdere nye lærefag årlig. Disse medlemmer forutsetter at staten fremdeles tar ansvar for å ansette lærlinger. Disse medlemmer ser positivt på at opplæringskontoret (OK) stat utvides med to personressurser som har de nordligste fylkene som sitt ansvarsområde, med særlig oppmerksomhet mot sikkerhets- og byggdrifterfaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener utsetting av drift av datalagring til eksterne leverandører utgjør en privatisering av et sentralt statlig myndighetsområde Stortinget ikke bør akseptere. Utvikling og drift av offentlige IKT-tjenester må organiseres slik at de er underlagt demokratisk styring og kontroll. Forvaltning av IKT-systemene må anses som en statlig kjerneoppgave. Statlige virksomheter bør utvikle og drifte sine fagsystemer i egen regi og ha eierskap til sin egen digitale struktur og arkitektur.

Flertallet understreker at alternativet til å sende data ut av landet til skytjenester drevet av de store teknologigigantene er å gjøre jobben selv.

Flertallet viser til at det at Forsvaret neste år starter arbeidet med å legge store deler av det som i dag er nettverk drevet av Forsvaret selv over i privat eide skytjenester, innebærer at det er private som skal lagre sensitiv informasjon. Det er ikke tilfredsstillende. Dermed den enkelte virksomhet ikke kan gjøre jobben på egen hånd, bør det utredes statlig drift av skytjeneste for offentlig virksomhet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen la frem en nasjonal strategi for bruk av skytjenester i 2016, hvor det er beskrevet hvordan offentlige og private virksomheter kan få større rom til å velge skytjenester der det vil gi best resultat og være den mest kostnadseffektive løsningen, så fremt det ikke strider mot andre viktige hensyn.

Disse medlemmer er positive til forslaget om å bevilge 11 mill. kroner til etablering av en markeds plass for skytjenester, hvor offentlige virksomheter kan få støtte i anskaffelsesprosessene og sette dem bedre i stand til å stille riktige krav og velge riktige og sikre tjenester.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til den vanskelige økonomiske situasjonen som Brønnøysundregistrene har meldt ifra om, og viser til Innst. 8 S (2019–2020) og komiteens medlem fra Sosialistisk Venstrepartis merknader vedrørende dette.

Dette medlem viser til at utbygging av bredbånd i distriktene ikke bare er god IKT-politikk, men også god distriktspolitikk, næringspolitikk og miljøpolitikk. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 hvor bevilgningen til utbygging av bredbånd i distriktene økes med 50 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag.

2.3.13.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.13.2 POST 25 MEDFINANSIERINGSORDNING FOR DIGITALISERINGSPROSJEKTER, *kan overføres*

Komiteen viser til at medfinansieringsordningen for samfunnsøkonomisk lønnsomme digitaliseringsprosjekter har gitt resultater.

Komiteen merker seg at regnet over en tiårsperiode er den potensielle innsparingen for det offentlige som følge av de 53 prosjektene på over 9 mrd. kroner.

Komiteen mener at digitalisering er et viktig verktøy for å få en mer effektiv offentlig sektor som gir bedre tjenester til brukere.

Komiteen er positive til at tilsagnsrammen økes med over 60 mill. kroner sammenlignet med 2019. Komiteen er også positive til at ordningen utvides i 2020, blant annet ved at det også gis støtte til finansiering av tverrgående digitaliseringstiltak.

2.3.14 Kap. 545 Datatilsynet

Komiteen merker seg at Datatilsynet bruker tilsyn, saksbehandling og andre virkemidler i sitt arbeid

med å kontrollere at regelverket i blant annet personopplysningsloven, pasientjournalloven, helseregisterloven, helseforskningsloven, politiregisterloven og lov om Schengen informasjonssystem følges, og at mangler rettes.

Komiteen understreker at et sterkt vern om den enkeltes privatliv er avgjørende for frihet og demokrati. Frihet forutsetter vern mot utilbørlig registrering, overvåkning og inngripen i privatlivet.

Komiteen understreker at tillit og sikkerhet er overordnede verdier i arbeidet med personvern. En enkel og rimelig tilgang til store mengder data kan utfordre personvernet og innbyggernes tillit til at personvernet er sikret og hensyntatt. Dersom befolkningen ikke har tillit til at personvernet ivaretas, kan dette føre til at færre bruker digitale tjenester. Komiteen påpeker at ny teknologi kan utfordre personvernet, men at det også kan gi nye muligheter å sikre personvernet på.

Komiteen vil verne om retten til et privatliv også i den digitale verden. Opplysninger som man legger igjen elektronisk, må ikke fritt kunne brukes av hverken private eller offentlige bedrifter/myndigheter for å svekke retten til et privatliv. Komiteen mener det må stilles svært strenge krav til lagring, bruk og videreformidling av opplysninger som er personlige.

2.3.14.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen peker på at den nye personopplysningsloven trådte i kraft i 2018. Blant annet som følge av tilpasning til nytt personvernregelverk, viser komiteen til at Datatilsynet har fått økte bevilgninger flere år på rad. Komiteen viser til at bevilgningene til Datatilsynet er økt med 11 mill. kroner i 2018, ytterligere 2 mill. kroner i 2019, og at det foreslås en ytterligere økning i 2020 på 7,8 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.15 Kap. 546 Personvernemnda

Komiteen viser til at Personvernemnda behandler klager på vedtak truffet av Datatilsynet fra privatpersoner, bedrifter, helseforetak og andre kommunale eller statlige organer.

Komiteen viser videre til at Personvernemnda i 2018 ferdigbehandlet 15 saker. Fire av sakene var innkommet i 2017. Totalt kom det inn 20 saker i 2018, hvorav ni ble overført til behandling i 2019. Datatilsynets vedtak ble opprettholdt i seks saker, mens åtte vedtak ble helt eller delvis omgjort. Omgjøringsprosenten er noe høyere enn de foregående årene, noe som kan skyldes at Datatilsynet behandlet sakene etter personopplysningsloven 2000, mens nemnda i samsvar med lo-

vens overgangsregler, behandlet sakene etter personopplysningsloven 2018. Antall klagesaker og omgjøring er likevel fremdeles lavt sett i forhold til at Datatilsynet fattet 246 vedtak i 2018. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2018 var ca. 4,3 måneder.

2.3.16 Kap. 577 Tilskudd til de politiske partier

Komiteen viser til at statlig partistøtte gis til registrerte politiske partier på nasjonalt, fylkeskommunalt og kommunalt nivå som har oppnådd stemmer ved foregående valg. På grunnlag av morpartiets stemmeandel, gis det også støtte til politiske partiers ungdomsorganisasjoner på nasjonalt og fylkeskommunalt nivå.

Komiteen registrerer at Partirevisjonsutvalget har gjennomført 35 tilfeldige kontroller. Komiteen merker seg at rutinekontrollen ikke viser alvorlige brudd på partilovens bestemmelser. Bruddene gjelder stort sett manglende oppfølging av rapporteringsplikten for de 3 500 som kommer inn under loven.

Statens forretningsdrift

2.3.17 Kap. 2445 Statsbygg

Komiteen viser til proposisjonens generelle merknader.

Komiteen viser til at Statsbygg i forståelse med departementet har påtatt seg oppgaven med å ivareta Akvariet i Bergens interesser i arbeidet med reguleringsplanen for samlokaliseringen av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet i Bergen. Komiteen ber regjeringen følge opp dette arbeidet, slik at også relokaliseringen ivaretar både Akvariet i Bergen og statens behov.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at UNIS og Forskningsparken i Longyearbyen spiller en viktig rolle på Svalbard og trenger areal for videre utvikling. Flertallet viser til mulighetene en utvidelse av Forskningsparken vil gi, og ber regjeringen konkretisere disse gjennom utarbeidelse av et detaljert skisseprosjekt med muligheter for trinnvis utvidelse i regi av Statsbygg. Et slikt skisseprosjekt kan finansieres innenfor Statsbyggs eksisterende rammer.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag og merknader under behandlingen av stortingsmelding om nytt regjeringskvartal, Meld. St. 21 (2018–2019). I regjeringens plan er det ikke egen kontorplass til alle som skal jobbe i regjeringskvartalet. Det legges opp til en underdekning av kontorplasser på 25 pst. og disse medlemmer mener dette ikke er velegnet for de som skal utføre departementenes arbeid. Disse medlemmer viser til at det i høringsuttalelse fra NTL kommer fram kritikk om at Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Statsbygg ikke har lyttet til tilitsvalgte i departementene og DSS.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det legges opp til en bygging på premisser som vil medføre at målet om et samlet regjeringskvartal må oppgis og arealer i andre bygg må benyttes og sikres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at et større regjeringskvartal, slik Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet gikk inn for i behandlingen av Meld. St. 21 (2018–2019) om regjeringskvartalet, vil medføre økte prosjekterings- og byggekostnader. Disse medlemmer merker seg at partiene ikke setter av penger til dette i sine alternative budsjetter.

2.3.17.1 POST 24 DRIFTSRESULTAT

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

2.3.18 Kap. 5445 Statsbygg

Komiteen viser til proposisjonens generelle merknader.

3. Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig

Oversikten nedenfor viser budsjettforslaget fra regjeringen i Prop. 1 S (2019–2020), for rammeområde 6. 90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019–2020)
Utgifter			
<i>Kunnskapsdepartementet</i>			
290		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	292 960 000
291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	65 512 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 530 000
	50	Norges forskningsråd.....	7 210 000
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	7 545 633 000
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 714 150 000
	62	Kommunale innvandrertiltak.....	225 011 000
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 284 000
	71	Tilskudd til innvandrorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	124 443 000
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker mv.....	8 103 000
	73	Tilskudd.....	20 114 000
292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	80 268 000
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	31 420 000
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 234 850 000
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>			
490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	1 012 202 000
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak.....	643 848 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	22 083 000
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	4 632 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	66 972 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	163 510 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak	85 374 000
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer.....	8 217 000
	72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	73 078 000
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 291, post 60</i>	21 920 000
	74	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	36 424 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	28 233 000
491		Utlendingsnemnda	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	285 316 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	12 625 000
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	417 296 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	76 599 000
	23	Husleie for fellesareal m.m.....	25 326 000
	25	Nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i>	4 039 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019–2020)
	27	Felles IKT-løsning, <i>kan overføres</i>	40 596 000
	50	Forskningsprogrammer	70 632 000
	70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 994 000
553		Regional- og distriktsutvikling	
	61	Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	763 307 000
	62	Kompetansepiloter, <i>kan overføres</i>	16 411 000
	63	Interreg og Arktis 2030	101 404 000
	65	Omstilling	66 000 000
	74	Klynger og innovasjon	215 954 000
	76	Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	30 870 000
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling	
	1	Driftsutgifter	33 343 000
	73	Merkur, <i>kan overføres</i>	59 409 000
560		Samiske formål	
	50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv	512 861 000
	51	Divvun	7 428 000
	55	Samisk høyskole	5 363 000
563		Internasjonalt reindriftssenter	
	1	Driftsutgifter	6 508 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 789 000
567		Nasjonale minoriteter	
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 107 000
	60	Rom, <i>kan overføres</i>	3 617 000
	70	Nasjonale minoriteter	7 257 000
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 186 000
	73	Kvensk språk og kultur	10 500 000
	74	Kultur- og ressurs-senter for norske rom	14 024 000
	75	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under post 25</i>	5 027 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 842 343 000
	76	Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	485 067 000
	78	Boligsosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	11 229 000
	79	Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	50 000 000
585		Husleietvistutvalget	
	1	Driftsutgifter	30 821 000
587		Direktoratet for byggkvalitet	
	1	Driftsutgifter	105 022 000
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	51 085 000
590		Planlegging og byutvikling	
	61	Byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	21 348 000
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	63 235 000
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	20 175 000
	81	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	6 696 000
595		Statens kartverk	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	913 380 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	293 827 000
	30	Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	7 636 000
<i>Statsbankene</i>			
2412		Husbanken	
	1	Driftsutgifter	365 288 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 841 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	70 565 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019–2020)
	71	Tap på lån.....	12 000 000
	72	Rentestøtte	3 000 000
Sum utgifter rammeområde 6			21 742 327 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	4	Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	11 223 000
3292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	28 055 000
3490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	769 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter...	31 094 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	343 876 000
	5	Refusjonsinntekter	7 018 000
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter.....	21 982 000
	7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	20 635 000
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	113 692 000
3563		Internasjonalt reindriftssenter	
	2	Diverse inntekter	2 789 000
	3	Leieinntekter	279 000
3585		Husleietvistutvalget	
	1	Gebyrer	1 915 000
3587		Direktoratet for byggkvalitet	
	1	Diverse inntekter	108 000
	4	Gebyrer	41 000 000
3595		Statens kartverk	
	1	Gebyrinntekter tinglysing	450 000 000
	2	Salg og abonnement m.m.	149 207 000
	3	Samfinansiering	210 324 000
5312		Husbanken	
	1	Gebyrer m.m.	10 743 000
	11	Diverse inntekter	61 920 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5615		Husbanken	
	80	Renter	3 386 000 000
Sum inntekter rammeområde 6			4 892 629 000
Netto rammeområde 6			16 849 698 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen under kap. 290, post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3290, post 1.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490, post 1	kap. 3490, post 5
kap. 491, post 1	kap. 3491, post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om støtte ut over gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, *overslagsbevilgning*, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

V

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan inngå avtaler med varighet ut over 2020 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500, post 1	kap. 3500, post 1
kap. 554, post 1	kap. 3554, post 1
kap. 563, post 1	kap. 3563, post 3
kap. 563, post 2	kap. 3563, post 2
kap. 585, post 1	kap. 3585, post 1
kap. 587, post 1	kap. 3587, post 4
kap. 595, post 1	kap. 3595, postene 2 og 3
kap. 595, post 2	kap. 3595, postene 2 og 3
kap. 595, post 4	kap. 3595, post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Utsatt utgifts- og inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværendet med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

VIII

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

IX

Bestillingsfullmakt

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Utleieboliger	384,8 mill. kroner
	79	Heis og tilstandsvurdering	45,0 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer	22,3 mill. kroner

XI

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, post 62 Kompetansepiloter, post 63 Interreg og Arktis 2030 og post 65 Omstilling.
2. tildele midler til Innovasjon Norge og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 74 Klynger og innovasjon.

XII

Overføring av udisponert beløp

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet gis fullmakt til å overføre udisponert beløp på kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 75 Romanifolket/taterne fra 2020 til 2021.

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 120 mill. kroner.

X

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

XIII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Husbanken fullmakt til å føre utbetalinger knyttet til utlegg i låne- og tilskuddsforvaltningen samt tilhørende refusjoner mot mellomværendet med statskassen.

3.1 Innledning

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 6 fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er ført opp under Tilråding fra komiteen under kapittel 7 i innstillingen. Dette forslaget summerer seg til 16 813 998 000 kroner, som er det nettobeløpet som er vedtatt for dette rammeområdet ved behandlingen av Innst. 2 S (2019–2020). Nettobeløpet avviker fra forslagene i Prop. 1 S (2019–2020). Se tabell 2a.

Komiteen viser til at medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive oppleggene fra disse fraksjonene for disponering av ramme 6 avviker fra det vedtatte nettobeløpet. Se tabell 2a. Det blir vist til Innst. 2 S (2019–2020), der de alternative budsjettforslagene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti kommer fram. Der disse avviker fra Prop. 1 S

(2019–2020), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil stemme imot forslaget fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti til vedtak om bevilgninger under ramme 6.

3.2 Generelle merknader

3.2.1 *Generelle merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti*

BOLIG

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Norge har en sterk tradisjon for at folk eier sine egne boliger. Disse medlemmer støtter regjeringens mål om at folk flest har mulighet til å eie sin egen bolig.

Disse medlemmer mener regjeringen fører en sosial boligpolitikk. Regjeringen har over mange år målrettet og forbedret bostøtten.

I forslag til statsbudsjett for 2020 har regjeringen videre en satsing på bostøtte for å bekjempe barnefattigdom. Disse medlemmer viser til at bostøtte for 26 000 barnefamilier og andre store husstander ble økt med opptil 8 140 kroner per år i forbindelse med revurdert budsjett for 2019. Tiltaket får full budsjetteffekt i 2020, og øker bevilgningsbehovet med 158 mill. kroner.

Disse medlemmer støtter regjeringens tilpassning vedrørende mange kommunesammenslåinger som trer i kraft 1. januar 2020, hvor det i enkelte tilfeller slås sammen presskommuner som har særlig høye boligutgiftstak med nabokommuner som ikke har hatt det. For å likebehandle alle bostøttemottakere i samme kommune, legges det til grunn at de høyeste boligutgiftstakene skal gjelde i hele den nye kommunen. Disse medlemmer støtter regjeringens forslag om å øke bevilgningen med 9 mill. kroner i 2020.

Disse medlemmer viser til at befolkningen i Norge øker raskt, særlig i og rundt de største byene. Det er derfor et stort behov for flere boliger i årene fremover, og disse medlemmer merker seg at regjeringen vil legge best mulig til rette for økt utbygging. Offentlige reguleringer skal ikke unødvendig forsinke eller fordyre boligbygging, og disse medlemmer mener regjeringen allerede har gjennomført viktige forenklingstiltak som bidrar til raskere utbygging av boliger. Disse medlemmer støtter regjeringen i målet om å sikre raskere saksbehandling av byggesaker og forenkle plan- og bygningsloven.

INNVANDRING

Disse medlemmer viser til regjeringens innvandringspolitikk og til at antall flyktninger i verden nå har oversteget 70 millioner. Disse medlemmer merker seg at dette er det høyeste tallet siden andre verdenskrig.

Disse medlemmer registrerer at færre mennesker uten krav på beskyttelse søker asyl i Norge nå enn tidligere. På bakgrunn av lavt antall asylsøkere i 2019 og forventet lav familiegjenforening, støtter disse medlemmer regjeringens forslag på 3 000 kvoteflyktninger i 2020. Disse medlemmer viser til regjeringens forslag om å ta imot 3 000 kvoteflyktninger i 2020. Det er en god økning fra 2018 da det ble lagt opp til å ta imot 2 120 kvoteflyktninger.

Disse medlemmer er kjent med at kvoteflyktninger er personer med reelle behov, og mange har ventet i flyktningleirer i flere år uten gode framtidssikter. Selv om bosettingen går bedre enn før, er det likevel grunn til å følge utviklingen tett da flere kommuner melder om at bosetting av flyktninger medfører utfordringer, som må følges opp med gode tiltak.

Disse medlemmer støtter regjeringens arbeid i å redusere antall asylsøkere uten beskyttelsesbehov og sikre rask bosetting av personer som får opphold i Norge.

Disse medlemmer viser til regjeringens mål om få asylsøkere uten behov for vern og rask retur av personer uten lovlig opphold.

Disse medlemmer viser til at det er et viktig rettsprinsipp innenfor utlendingsforvaltningen å synliggjøre sin identitet der det er mulig for å få vurdert opphold på riktig grunnlag.

Disse medlemmer støtter regjeringens forslag til bevilgning på 50 mill. kroner til å behandle søknader som ikke er behandlet og gjennomføre de foreslåtte lovendringene på bakgrunn av Stortingets vedtak av 9. mai 2017, jf. Prop. 141 L (2018–2019).

INTEGRERING

Disse medlemmer støtter regjeringens satsing på «Integrering gjennom kunnskap – regjeringens integreringsstrategi 2019–2022».

Hovedprioriteringer for 2020 er at kvalifisering av nyankomne flyktninger og innvandrere skal starte opp raskt, og at flere skal få formelle kvalifikasjoner gjennom utdanning. Disse medlemmer viser til viktigheten av språkopplæring for voksne innvandrere, og mener at språk er nøkkelen til integrering. For barn oppleves integrering som noe som ikke angår dem, og disse medlemmer mener derfor det vil være viktig å fokusere på inkludering og samfunnsfelleskap i den videre integreringspolitikken for barn i og utenfor skolepliktig alder.

Disse medlemmer viser til at frivillige organisasjoner har en unik rolle i integreringsarbeidet, både ved

å mobilisere gode krefter til å bidra med hjelp, støtte og opplæring til de nyankomne og gjennom at asylsøkere og flyktninger kan delta på den gode integreringsarenaen som deltakelse i frivillige organisasjoner, lag og foreninger er. Disse medlemmer støtter regjeringens tiltak for å gjennomføre ovennevnte ved å målrette bosetning av nyankomne flyktninger. Disse medlemmer støtter også regjeringens viktige arbeid mot negativ sosial kontroll og økt bruk av kvalifiserte tolker.

Disse medlemmer viser til at innvandrere som bor i Norge, har kommet hit av ulike grunner. Statistikk fra IMDi viser at per 1. januar 2018 var fluktbakgrunn og familieinnvandrede til disse, de vanligste innvandringsgrunnene.

Disse medlemmer støtter regjeringens omdisponering fra integreringstilskuddet til tiltak knyttet til integreringsløftet. Midlene skal brukes til konkrete tiltak, blant annet for å få flere innvandrere i utdanning og til å bli kvalifiserte til å komme i arbeid, og øke deltakelsen i samfunnet for øvrig.

Disse medlemmer viser til at det har blitt obligatorisk for vertskommuner for asylmottak å tilby 175 timer opplæring i norsk og 50 timer opplæring i norsk kultur og norske verdier, og at det er obligatorisk for asylsøkere å delta.

3.2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet

BOLIGPOLITIKK

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er en forutsetning for å leve et godt liv at du bor godt. Det er et offentlig ansvar å legge til rette for at alle skal ha mulighet til en god bolig av god kvalitet. Med dagens boligpriser er det mange steder vanskelig å komme seg inn på boligmarkedet og kjøpe sin egen bolig. Kommunene har flere virkemidler for å legge til rette slik at det kan bygges boliger med god kvalitet for alle. Ordningene i Husbanken må brukes mer aktivt. Staten skal legge til rette for dette.

Disse medlemmer mener regjeringen kan gjøre mer for å støtte kommunene i å styre boligmarkedet og by- og stedsutviklingen lokalt. Da må regjeringen ta frem verktøykassa og aktivt bidra til en plan- og bygningslov som åpner for å gi kommunene rett til å regulere disposisjonsform i boligprosjekter. Det vil innebære å åpne opp for nye veier inn i boligmarkedet for eksempel ved å kunne gå fra leie til eie med hjelp fra kommunen du bor i.

Disse medlemmer mener både staten og kommunene har ansvar for at det bygges nok boliger og at det bygges varierte boliger med god nok kvalitet. Kommunene bør sikre seg tomteareal – det er lettere å ha kontroll med utviklingen hvis det bygges på kommunale tomter.

Disse medlemmer mener områdesatsinger i ulike storbyer i Norge skal bidra til å løfte nærmiljøer og

reduere utenforskapet som barnefattigdom og arbeidsledighet innebærer. Et godt samarbeid mellom stat og kommune der innsatsen for å få flere ut i jobb, gode utdanningsløp for ungdom og nærmiljøtiltak styrkes, fører til mindre forskjeller og færre utsatte nabolag der dårlige levekår går i arv.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett med en kraftig økning i Husbankens utlånsramme slik at det kan bygges flere miljøvennlige og tilgjengelige boliger, og at flere kan få startlån. I tillegg økes bostøtten med 100 mill. kroner, noe som gir rom for å øke inntektsgrensene og boutgiftstaket, slik at flere kan få bostøtte og flere kan få mer i bostøtte. Dette tar også høyde for Arbeiderpartiets forslag om økt minstepensjon. Disse medlemmer vil også styrke og utvide områdesatsingsarbeidet med 50 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

DISTRIKTPOLITIKK OG ARBEIDSPLASSER I HELE LANDET

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil føre en politikk som legger til rette for vekst og utvikling i hele Norge. Regjeringens sentralisering truer muligheten for at folk kan bo og arbeide i hele landet. I Norge bor det folk i hele landet, og det er en viktig verdi i det norske samfunnet som vi må ta vare på. Det trengs politikk og politisk styring som motkraft til regjeringens sentralisering.

Disse medlemmer mener arbeid og velferd er bærebjelkene i distriktspolitikken. Regionale utviklingsmidler gir fylkeskommunene muligheter til å legge til rette for arbeid og verdiskaping. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der midlene til regional utvikling økes med nesten 200 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet prioriterer 100 mill. kroner til nedsetting av totalisatoravgiften for å styrke hestenæringen i distriktene.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet prioriterer en inntektsvekst for kommunesektoren på 3 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i statsbudsjettet for 2020. Dette vil legge til rette for trygge velferdstjenester nær der folk bor, og at tjenestetilbudet kan videreutvikles og bygges ut i hele landet.

Disse medlemmer mener tilgang til god digital infrastruktur er helt avgjørende både for næringsliv og innbyggere. Dagens innsats i distriktene er ikke god nok. Derfor prioriterer Arbeiderpartiet 500 mill. kroner for å sørge for raskere utbygging av bredbånd i hele landet.

Disse medlemmer mener det er viktig at man har en beredskap innen brann, politi, redning og helse med kompetanse og nærhet til der folk bor. Derfor prioriterer Arbeiderpartiet en styrking av disse områdene i alternativt budsjett:

- 450 mill. kroner mer til politi- og lensmannsetaten
- 3 mrd. kroner totalt til sykehusene

- 67 mill. kroner til jordmortjeneste i kommunene
- 250 mill. kroner til økt bemanning i Hæren

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett hvor desentralisert utdanning styrkes med 3 000 nye studieplasser.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett hvor samferdsel styrkes med:

- 150 mill. kroner mer til skredsikring av riksveier
- 200 mill. kroner mer i tilskudd til fylkesveier
- 318 mill. kroner mer enn regjeringen til havner og farleder

SAMISKE FORMÅL

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020 der bevilgningene til samiske formål økes med 60 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Midlene går i sin helhet til Sametinget i tråd med ny budsjettordning. En slik styrking vil sette Sametinget selv i stand til å ytterligere styrke sine prioriteringer innen eget ansvarsområde.

SOLIDARITETSPOTT FOR NÆROMRÅDENE

Disse medlemmer mener Norge har ansvar for å hjelpe mennesker som flykter fra krig og forfølgelse. Kvoteflyktninger er den sikreste og mest rettfærdige ordningen for å ta imot mennesker som skal ha varig beskyttelse. Antallet kvoteflyktninger må til enhver tid vurderes opp mot anbefalingene fra FN, mot hvor mange asylsøkere som kommer til landet, og mulighetene for rask og god integrering i Norge. Med bakgrunn i reduserte asylankomster over flere år, og lavere familie-gjenforening støtter disse medlemmer regjeringens forslag om 3 000 kvoteflyktninger i 2020.

Ifølge UNHCR er det over 70 millioner mennesker på flukt i verden i dag. 85 pst. av dem oppholder seg i utviklingsland og nærområder til konfliktene. Ingen kan undervurdere at den viktigste innsatsen Norge kan gjøre dersom vi faktisk vil gi flere flyktninger et verdig liv, er å stille opp for disse landene. Det handler om tak over hodet, mat, vann, helse og utdanning, men også prosjekter som gir flyktninger muligheten til arbeid, og det å kunne forsørge seg selv og sine familier. Det handler om å gi hundretusenvis av mennesker håp for fremtiden. Disse landene ber om mer hjelp fra land som Norge. Kollapser de, kollapser de mest stabile landene i en region med altfor mange konflikter. Med bakgrunn i dette viser disse medlemmer til at Arbeiderpartiet vil starte arbeidet med å opprette en solidaritetspott med satsing på arbeidslinjen for flyktninger i nærområder, og mottakerland.

BOSETTING

For å starte integreringen så tidlig som mulig, viser disse medlemmer til at Arbeiderpartiet foreslår at det for kvoteflyktninger som venter på å reise til Norge,

skal gjennomføres intensivkurs i demokrati, likestilling og norsk arbeidsliv, en grundig kompetansekartlegging (NOKUT) som kan danne grunnlag for valg av bosetningskommune, jobb og et kvalifiseringsløp, samt oppstart av fjernundervisning i norsk. Det skal gjennomføres et prøveprosjekt for dette i landet Norge henter flest kvoteflyktninger fra.

Når flyktninger skal bosettes, mener disse medlemmer at fremtidige jobbmuligheter må veie tungt i valget av kommune. Flyktningens kompetanse og kommunens arbeidsmarked og tilgang på utdanningstilbud må matches bedre enn i dag. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet ønsker å utvikle bedre matchingsmodeller for bosetting. Spredt bosetting av flyktninger er en viktig forklaring på at Norge lykkes bedre med integreringen. Det skal ikke bosettes flyktninger i områder med store levekårsutfordringer. Disse medlemmer mener kvalitetskriterier, ikke innbyggertall, skal avgjøre hvilke kommuner som får bosette flyktninger.

FLERE SKAL KLARE SEG SELV

Disse medlemmer viser til at arbeid til alle er prioritert nummer én for Arbeiderpartiet. Nøkkelen til integrering er arbeid, og veien til arbeid går via utdanning og kvalifisering. Introduksjonsprogrammet må bli mer arbeidsrettet. Det må føre til mer reell kvalifisering og være mer individuelt tilpasset, slik at vi får mindre variasjon i resultatene mellom kommunene.

Disse medlemmer mener at for mange mennesker av ulike årsaker og i varierende tidsrom står utenfor arbeidslivet. Målet må være at denne perioden blir kortest mulig, og at alle krefter settes inn på å gi folk kompetanse som kvalifiserer for arbeidslivet.

Disse medlemmer viser derfor til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020, der det fremmes forslag om en omfattende kompetansereform inndelt i to hovedspor, «Lære på jobb» og «Lære på vei til jobb».

Disse medlemmer viser til at i et arbeidsmarked som krever mer formell kompetanse, må arbeidsmarkedspolitikken styrkes og tiltakene i større grad rettes inn mot utdanning og reell kvalifisering som fører til et solid fotfeste i arbeidsmarkedet. Utdanning må i større grad benyttes som arbeidsmarkedstiltak. Det må tilrettelegges for løp hvor lønnstilskudd kombineres med fagbrev og fremtidig fast ansettelse i tett samarbeid med partene i arbeidslivet. Andelen unge som ikke er i arbeid, er høy, og antallet unge uføre øker drastisk. Ordningen med arbeidsavklaringspenger fungerer ikke godt nok – og for mange som har noe arbeidsevne, blir likevel 100 pst. uføre. Manglende fullføring av videregående opplæring er en viktig del av problemstillingen.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet derfor prioriterer 100 mill. kroner ut over regjeringens budsjett til kommunale innvandrertiltak.

- Arbeiderpartiet vil styrke arbeidet med språkpraksisplasser med 20 mill. kroner.
- Arbeiderpartiet vil øke stimuleringsmidler for mer arbeidsrettet norskopplæring; – arbeidsnorsk og bransjenorsk – med 20 mill. kroner.
- Videre foreslår Arbeiderpartiet å styrke Jobbsjansen del C – flere år i intro for dem med behov for lengre kvalifiseringsløp, med 10 mill. kroner.
- Jobbsjansen del A – tiltak rettet mot hjemmeværende kvinner foreslår Arbeiderpartiet å styrke med 50 mill. kroner.

DEN NYE FRIHETSKAMPEN – LIKESTILLING OG SOSIAL KONTROLL

Disse medlemmer mener sosial kontroll og fysisk og psykisk æresvold ikke har en plass i vårt samfunn. Det er et felles ansvar å bekjempe sosial kontroll. Alle skal ha frihet til å være seg selv, til å delta og til å bryte dersom de opplever begrensninger i sin frihet.

Disse medlemmer mener det er behov for å styrke kompetansen om sosial kontroll i det offentlige, i næringslivet, det sivile samfunnet og lokalsamfunnet. Barnevernet må være til stede og bygge tillit i befolkningen i disse spørsmålene. Utdanning er den beste måten å endre uønskede sosiale strukturer på og sikre selvstendighet hos den enkelte.

Reell frihet har man kun når man også i ytterste konsekvens har mulighet til å bryte ut og gå. I dag finnes det ikke noe felles fast kontaktpunkt i kommunene som de som opplever negativ sosial kontroll kan kontakte for å få hjelp.

Disse medlemmer mener alle i Norge selv skal kunne velge hvem de skal gifte seg med. Og de skal kunne skille seg. Skilsmisse etter norsk lov skal respekteres av alle de ulike tros- og livssynssamfunnene. Jenter og gutter blir utsatt for alt fra mildt press til vold dersom de ikke aksepterer å gifte seg med den familien ønsker. Og enkelte inngår «religiøse ekteskap» når barnet er under 18 år.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil ha en helhetlig satsing på bekjempelse av sosial kontroll og setter av 15 mill. kroner til dette i sitt alternative statsbudsjett for 2020.

Hovedgrepene er:

1. Flerkulturell kompetanse

Alle kommuner skal ha kontaktpersoner med flerkulturell kompetanse for å hjelpe barn og voksne som trenger støttespillere, gjennom for eksempel fadderordninger, bydelsbestemødre-ordninger og samspill med lokale lag og foreninger og skole-hjem-samarbeid.

2. Reell frihet

For å gi jenter som ikke lever frie liv livet tilbake, må man sørge for et lovverk som gir politiet det handlingsrommet de trenger for å hjelpe jenter som lever under sterkt psykisk press og velferdstilbudet

handlingsrom til å forebygge og stille opp.

3. Trossamfunn/trosfrihet

- Arbeiderpartiet vil tydeliggjøre trossamfunnes rolle og ansvarliggjøre disse, og vil ha dialogtiltak mellom ulike tros- og livssynssamfunn.
- Religiøse trossamfunn som ikke anerkjenner skilsmisse etter norsk lovverk eller praktiserer religiøse domstoler, skal miste statsstøtten. Trossamfunn som ikke jobber for likestilling og integrering, mister statsstøtten, og vi vil inngå en samfunnskontrakt som forplikter til aktivt integreringsarbeid i alle tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig støtte.

3.2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020, hvor det prioriteres en økt satsing på distrikts- og regionalpolitikken. Mens regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 viderefører en budsjettpolitikk som går i feil retning når det gjelder å dele på samfunns-goder og å ta hele Norge i bruk, legger Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 opp til en mer rettferdig fordeling mellom ulike grupper og ulike deler av landet. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet vil føre en næringspolitikk som legger til rette for et livskraftig næringsliv og verdiskaping i hele landet. Fylkeskommunene er gitt en viktig rolle i arbeidet med dette gjennom sitt ansvar for regionalpolitikken, fylkesveiene og kollektivtrafikken. Regjeringens systematiske reduksjon i midler til regional- og distriktpolitikken over flere år står i sterk kontrast til regjeringens uttrykte målsettinger om å styrke fylkeskommunenes rolle som samfunnsutviklere i forbindelse med regionreformen. I praksis har regjeringen lagt opp til reformer som sentraliserer arbeidsplasser og bosetting.

Disse medlemmer er skuffet over regjeringens forslag til bevilgninger til fylkeskommunene, fylkesveiene, og båt- og ferjesamband. Fungerende infrastruktur er avgjørende for å tilrettelegge for næringslivet i hele landet og sikre tilgang til markeder. Med et nulloppgjør til fylkeskommunene, samtidig som overføringen av flere oppgaver er underfinansiert, blir det umulig for fylkeskommunene å prioritere fylkesvei innenfor rammeoverføringene. Vedlikeholdsetterslepet er økende, og da er regjeringens forslag om 100 mill. kroner til næringsviktige fylkesveier på langt nær tilstrekkelig for å gjøre noe med det massive etterslepet. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020, hvor rammeoverføringene til fylkeskommunene er foreslått prioritert med 1 900 mill. kroner ut over regjeringens forslag, hvorav 1 000 mill. kroner er med særskilt fordeling til fylkesvei.

INNVANDRING

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet vil føre en ansvarlig og anstendig flyktning- og asylpolitikk som bygger på våre internasjonale forpliktelser, humane tradisjoner og vår nasjonale kapasitet. Det er viktig at Norge har en klar praksis i asylsaker. Dette vil bidra til å redusere antallet asylsøkere uten beskyttelsesbehov og til kortere behandlingstid i asylforvaltningen. Alle som søker asyl i Norge, skal ha trygghet for at deres rettssikkerhet blir ivaretatt. Arbeidet med integrering må starte allerede ved ankomst til Norge. De som får oppholdstillatelse, må bosettes raskest mulig. Dette forutsetter at kommunene får økonomisk dekning for de kostnader som påløper, og at det satses på å beholde asylmottak og å bosette flyktninger også i mindre kommuner. Ved nedskalering av mottakskapasiteten skal det satses på å beholde avtaler med kommuner og ideelle som har påtatt seg mottaksdrift. Det er problematisk at andelen kommunale og ideelle har gått ned mens private aktører står for en større andel av mottaksplassene.

INTEGRERING OG FRIVILLIGHET

Disse medlemmer mener den norske bosettingsmodellen, hvor kommunene mottar flyktninger til bosetting etter lokale beslutninger, og hvor bosettingsklare flyktninger får tildelt kommune, har vist seg svært vellykket og må videreføres.

Disse medlemmer viser til at frivillige organisasjoner spiller en nøkkelrolle i integreringsarbeidet. Frivilligheten skaper de gode møteplassene hvor mennesker kan møtes til felles aktiviteter på tvers av ulikheter. Frivillige organisasjoner som engasjerer medlemmer i aktiviteter som fremmer inkludering og integrering, må gis gode vilkår. Disse medlemmer er derfor svært kritisk til endret finansieringsmåte for frivilligsentralene. Omleggingen til finansiering basert på innbyggertall fører til en betydelig omfordeling av midler, hvor de største kommunene får mer, mens mindre kommuner mister betydelige deler av støtten til sin frivilligsentral. Disse medlemmer mener dette vil være ødeleggende for det viktige integreringsarbeidet som frivilligsentralene utfører i nærmiljøet. Derfor ønsker disse medlemmer å videreføre tilskuddet med dagens fordeling.

BOLIG

Disse medlemmer mener bolig er et velferdsgode på linje med arbeid, helse og utdanning. En trygg og stabil boligsituasjon er en nødvendig ramme rundt alle menneskers liv. Det er et mål for Senterpartiet at det skal være mulig for alle å eie sin egen bolig. Velfungerende markeder for dem som i kortere eller lengre perioder er best tjent med å leie bolig, må også sikres. Husbanken har en sentral rolle i gjennomføring av boligpolitikken.

Disse medlemmer viser til at bostøtte er et viktig virkemiddel i arbeidet mot fattigdom og for at alle

skal ha et sted å bo. Som følge av uførereformen fikk uføretrygdene en økning i brutto inntekt som oversteg inntektsgrensen for bostøtte, mens nettoinntekten var den samme. Dette var en utilsiktet virkning, og det ble innført en skjermingsordning for uføre som hadde mottatt bostøtte tidligere. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet sammen med andre partier har bedt regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en løsning som sikrer at uføre som er kommet til etter omleggingen, ikke mister retten til eller får mindre bostøtte som følge av uførereformen. Dette er ikke fulgt opp av regjeringen.

URBEFOLKNING OG NASJONALE MINORITETER

Disse medlemmer mener at ivaretagelse og utvikling av samisk språk, historie og kultur er svært viktig. Det er sentralt å tilrettelegge for tradisjonelt samisk næringsliv som reindriftsnæringa, blant annet ved å sikre mindre rovdyrbelastning. Statistikk fra «Samiske tall forteller 2/2018», oppgir at 100 pst. av reineiere er negativt berørt av eksterne angrep fra fredet rovvilt. Det vises videre til at rovvilt er det angrepet som er desidert mest belastende for reindriften i sørområdet. Da er det helt avgjørende for reindriften og øvrig beitenæring å redusere rovdyrbelastningen betydelig. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 hvor dette er foreslått.

3.2.4 *Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti*

FLYKTNINGER, ASYL OG INTEGRERING

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at verden fremdeles står overfor en av de største flyktningkatastrofene vi har sett, og at antallet flyktninger øker. Dette medlem mener Norge må stå fast på flyktningkonvensjonens forpliktelser og bygge sin politikk både nasjonalt og internasjonalt på solidaritet og medansvar. Det er viktig at Norges politikk på asyl- og flyktningfeltet er trygt innenfor folkeretten.

Dette medlem viser til at det er nærområdene som tar imot flest flyktninger og har den største belastningen. I realiteten gjør stengte grenser i Europa og innstramminger i Norge at det kommer historisk få asylsøkere til Norge. Dette medlem påpeker nødvendigheten av at land i nærområdene, slik som Tyrkia, Libanon, Jordan og Uganda, gis støtte og avlastning ved å ta ut flere kvoteflyktninger for å hindre kollaps, og at gjenbosetting gir sikkerhet til flyktninger som ikke kan beskyttes i leirene, slik som noen politiske flyktninger, konvertitter, homofile, noen enslige kvinner osv.

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor Sosialistisk Venstreparti foreslår å imøtekomme UNHCRs anmodning til Norge om å ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger gjennom FN-systemet,

herunder 1 000 flyktninger fra de overfylte leirene i Hellas. Dette medlem mener at Norge må avlaste bl.a. Hellas ved å ta imot og behandle søknader fra asylsøkere som sitter i overfylte leire uten nødvendig sikkerhet eller helsemessige og sanitære forhold. I Moria-leiren i Hellas bor det over 12 000 asylsøkere. Den rommer nå fire ganger det antall mennesker den er tiltenkt. Forholdene blir beskrevet som forferdelige av alle som har vært der, og det å leve i forferdelige forhold har konsekvenser. Alvorlig psykisk syke barn og voksne som har flyktet fra krig og traumer blir enda sykere av å være i leiren. Tall fra UNHCR viser at det fram til 7. oktober 2019 har kommet 45 597 mennesker til den greske øya – i tillegg til alle de huser fra før. Det er en helt fortvilende situasjon – i vårt nabolag.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en avtale med Hellas om å ta imot asylsøkere fra leirene i Hellas for saksbehandling i Norge, som under tidligere relokaliseringmekanisme.»

På tross av den prekære situasjonen for flyktninger i Hellas, returnerer Norge asylsøkere til Hellas gjennom Dublinsystemet fordi de først har blitt registrert der. Dette medlem mener dette må stoppe og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart stanse retur av asylsøkere til Hellas gjennom Dublin-avtalen.»

Dette medlem viser til at regjeringen ikke engang har maktet å hente de 3 000 kvoteflyktningene som er vedtatt for 2019, ei heller villet hjelpe de norske barna som er fanget i Al Hol leiren, og viser til egne forslag om å hente norske barn til Norge i Representantforslag 144 S (2018–2019).

Dette medlem viser til at kommunene har bygget opp både kapasitet og kompetanse til å gjennomføre integrering og bosetting av flere flyktninger enn det regjeringen legger opp til.

Dette medlem viser til Beredskapshjemmelutvalgets rapport (NOU 2019:13 Når krisen inntreffer) hvor utvalget blant annet skriver at asylsituasjonen i 2015 «i begrenset utstrekning avdekket behov for endringer i lovverket». Utvalget mener at asylsituasjonen ved Storskog og Sør-Varanger på mange områder burde vært bedre håndtert:

«Utvalgets inntrykk er at håndteringsutfordringene høsten 2015 i første rekke skyldtes ulik situasjonsforståelse hos ulike aktører, mangelfull dialog mellom aktørene, mangelfull koordinering av krisehåndteringen på sentralt hold og mangelfull forståelse sentralt for behovet for tilførsel av ekstra ressurser til kommunale myndigheter og politidistriktet.»

Utvalget sier også at en felles evaluering av myndighetenes håndtering ville gjort det mulig å ta lærdom av situasjonen, og danne et bedre kunnskapsgrunnlag for å møte framtidige hendelser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang en ekstern evaluering av regjeringens håndtering av flyktningkrisen i 2015, som anbefalt i Beredskapshjemmelutvalgets rapport.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil videre vise til at mennesker på flukt, spesielt barn, er sårbare, også på asylmottak i Norge. Derfor er det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 foreslått å øke stønadene og aktivitetstilbudet for barn på asylmottak, og sørge for at barnevernet overtar omsorgen for de enslige barna. I dag er det meldt om at mange på norske asylmottak ikke har nok penger til god og sunn mat etter regjeringens kutt i 2015. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det foreslås å øke støtten, slik at også de på asylmottak kan kjøpe nok og sunn mat. Gebyret for å søke om familiegjenforening for flyktninger er altfor høyt, og dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2020 hvor det foreslås å fjerne gebyret for å sikre at barn, foreldre og ektefeller som har kommet bort fra hverandre som følge av flukt, igjen kan være sammen.

I tillegg foreslår Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett å senke gebyret for andre familiegjenforeningssøknader med 2 650 kroner.

Dette medlem vil understreke at god integrering forutsetter at de som kommer til Norge, får lære norsk og får mulighet til å delta i samfunnet og komme i arbeid. Det er derfor avgjørende å øke satsingen på tiltak som Jobbsjansen, som får kvinner ut i jobb, og på frivillige som jobber med integrering og på bedre kvalitet i introduksjonsprogrammet. Derfor er det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 foreslått å øke Jobbsjansen med 30 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Det trengs en stor satsing mot rasisme. Dette medlem vil peke på hvor viktig det er med forebygging av radikaliserings og sosial kontroll, og det foreslås derfor i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 om lag 70 mill. kroner satt av til formålet på rammeområde 2,3 og 6.

Områdesatsing er å velge ut områder som har utfordringer og løftebomiljø og tjenester slik at beboerne blir mer deltakende i samfunnet. Dette har hatt stor suksess, blant annet i Groruddalen, og er et effektivt tiltak for integrering. Dette medlem viser til at Socialis-

tisk Venstreparti vil satse mer på områdesatsing som virkemiddel for gode og inkluderende lokalsamfunn. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått en økning til dette på 40 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

DISTRIKTPOLITIKK

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti vil bidra til å bygge sterke lokalsamfunn både i bygd og i by. For å få til dette må folk ha mulighet til å bo, arbeide og drive næringsvirksomhet i hele landet. Dette medlem viser til at for Sosialistisk Venstreparti handler distriktspolitikk om moderne lokalsamfunn der det skapes trygge og gode arbeidsplasser og der folk har nærhet til skole, offentlige servicetilbud, jobber og aktiviteter. I årene som kommer skal vi kutte utslipp og skape arbeidsplasser vi kan leve av. Dette medlem mener fylkeskommunene skal ha en viktig rolle i dette arbeidet som kalles «Ny grønn deal». Det gjelder utvikling av fornybart og lønnsomt næringsliv, og derfor må bevilgningene til fylkenes arbeid med dette økes og innretningen på midlene må sikre utslippskutt og omstilling til klimanøytrale arbeidsplasser.

Dette medlem mener det må være høy kvalitet på fellesskapet, som barnehager, skoler, helsetilbud og kulturtilbud i hele landet, og det må være mulig å starte bedrifter og videreutdanne seg uten å måtte flytte. Alle skal ha tilgang til høyere utdanning, derfor vil Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett for 2020 øke støtten til desentralisert høyere utdanning, og ruste opp utstyrsparken på yrkesfag.

Tilskudd til bedrifter og lokalsamfunn i distriktene gir flere arbeidsplasser, høyere fortjeneste, god samfunnsutvikling og flere skatteinntekter. Dette styrker også lokaldemokratiet ved at de folkevalgte i fylkeskommunene kan prioritere midlene. På tross av dette har regjeringen mer enn halvert disse regionale tilskuddene siden 2014. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der det foreslås å øke satsingen på ulike regionale tilskudd for næringsutvikling med 200 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, og styre satsingen over til utvikling og etablering av fornybare bedrifter.

Dette medlem mener sterke distrikter og kommuner trenger mange bein å stå på. Arbeidsmarked må være mangfoldig. Kommuner, fylker og staten gir viktige arbeidsmuligheter. Det gir innbyggere og næringsliv lokalsamfunn som fungerer godt, og det gir arbeidsmuligheter til mange. Skal folk flytte ut, er det arbeid som trengs. Da kan en ikke sentralisere for sentraliseringens skyld slik regjeringen foreslår nå med å legge ned de kommunale skattekontorene.

BOLIG OG BOMILJØ

Dette medlem mener at alle har rett til et trygt hjem. Boutgiftene har økt mye de siste åra, samtidig

med at forskjellene øker og mange flere har fått dårlig råd. På samme tid er det flere tusen færre som får bostøtte nå enn for få år siden, og de som får, får dekket en mindre del av boutgiftene sine. Bostøtte skal sørge for at også de mest vanskeligstilte kan få et trygt sted å bo. I dag er det et økende gap mellom hvor høye boutgiftene er, og hva folk får utbetalt i bostøtte. Bostøtten dekker mindre av bokostnadene enn tidligere, og uføre får ikke samme dekning som før uførereformen. Reglene for bostøtte må endres slik at flere får og at de får dekket mer av boutgiftene sine. Å øke bostøtten er et effektivt tiltak for å redusere fattigdom og gi trygghet for hus og hjem. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der det foreslås endringer i regelverket som vil gi langt flere rett til bostøtte og en økt overslagsbevilgning for å følge opp virkningen av slike regelendringer for deler av året med 250 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at også de som ikke kan kjøpe bolig, skal ha rett til et trygt sted å bo. Det trengs flere og rimeligere boalternativer for unge og lavinnteksthusholdninger. Dette medlem vil gjenreise Husbanken som samfunnsutvikler og at Husbanken også skal kunne bidra til klimakutt og energieffektivitet gjennom lån og tilskuddsordninger til kommuner og private, og viser til forslag om dette i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020. Dette medlem vil derfor vise til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 er foreslått å bygge ca. 390 flere utleieboliger og å øke låneramma i Husbanken til 25 mrd. kroner, slik at også de som ikke får hjelp av foreldre, kan få startlån til å kjøpe egen bolig, og det kan gis mer lån til å bygge boliger for vanskeligstilte.

I dag er bare 20 pst. av skolene universelt utformet. Det er diskriminering, og sånn kan vi ikke ha det. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 foreslår å opprette en tilskuddsordning for universell utforming av skoler, en oppfølging av Veikart – universelt utformet nærscole 2030, og setter av 200 mill. kroner til dette, og å øke tilskuddet til heis i eldre boligblokker med 50 mill. kroner.

Hjemløse personer som står oppført uten fast bopel i to år, blir automatisk registrert utvandret i Folkeregisteret. Dette har dramatiske konsekvenser fordi det blant annet vanskeliggjør å få tilgang til viktige offentlige tjenester. På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme med forslag til endringer i regelverket slik at norske borgere ikke automatisk blir registrert utvandret i Folkeregisteret etter to år.»

Tabell 2a. Sammenligning av regjeringens forslag på rammeområde 6 med forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP og KrF	A	Sp	SV
Utgifter rammeområde 6 (i tusen kroner)							
290		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	292 960	292 960 (0)	292 960 (0)	277 960 (-15 000)	309 842 (+16 882)
291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere					
	60	Integreringstilskudd	7 545 633	7 545 633 (0)	7 545 633 (0)	7 545 633 (0)	7 881 351 (+335 718)
	62	Kommunale innvandreriltak	225 011	225 011 (0)	325 011 (+100 000)	225 011 (0)	265 011 (+40 000)
	71	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	124 443	125 443 (+1 000)	139 443 (+15 000)	126 443 (+2 000)	142 943 (+18 500)
	73	Tilskudd	20 114	21 414 (+1 300)	20 114 (0)	20 114 (0)	22 614 (+2 500)
292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere					
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 234 850	1 234 850 (0)	1 234 850 (0)	1 234 850 (0)	1 254 031 (+19 181)
490		Utlendingsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	1 012 202	1 012 202 (0)	1 012 202 (0)	1 001 802 (-10 400)	1 032 457 (+20 255)
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	643 848	643 848 (0)	643 848 (0)	593 848 (-50 000)	620 848 (-23 000)
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	22 083	22 083 (0)	22 083 (0)	22 083 (0)	22 378 (+295)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	66 972	66 972 (0)	66 972 (0)	60 272 (-6 700)	66 972 (0)
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	163 510	163 510 (0)	163 510 (0)	163 510 (0)	164 010 (+500)
	70	Stønader til beboere i asylmottak	85 374	85 374 (0)	85 374 (0)	85 374 (0)	103 374 (+18 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP og KrF	A	Sp	SV
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og vei- ledning for au pairer	8 217	8 217 (0)	8 217 (0)	8 217 (0)	19 717 (+11 500)
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak	21 920	21 920 (0)	21 920 (0)	21 920 (0)	35 955 (+14 035)
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	28 233	28 233 (0)	28 233 (0)	28 233 (0)	39 838 (+11 605)
491		Utlendingsnemnda					
	1	Driftsutgifter	285 316	285 316 (0)	285 316 (0)	279 616 (-5 700)	285 316 (0)
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet					
	1	Driftsutgifter	417 296	417 296 (0)	417 296 (0)	404 796 (-12 500)	417 296 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	76 599	76 599 (0)	76 599 (0)	73 499 (-3 100)	76 599 (0)
	50	Forskningsprogrammer	70 632	70 632 (0)	70 632 (0)	60 632 (-10 000)	70 632 (0)
553		Regional- og distriktsutvikling					
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	150 000 (+150 000)
	61	Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	763 307	763 307 (0)	763 307 (0)	763 307 (0)	813 307 (+50 000)
555		Bygdeveksttaler					
	1	Driftsutgifter	0	0 (0)	0 (0)	500 000 (+500 000)	0 (0)
560		Samiske formål					
	50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv	512 861	512 861 (0)	572 861 (+60 000)	522 861 (+10 000)	533 361 (+20 500)
567		Nasjonale minoriteter					
	70	Nasjonale minoriteter	7 257	7 257 (0)	7 257 (0)	7 257 (0)	7 757 (+500)
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 186	9 186 (+2 000)	9 186 (+2 000)	7 186 (0)	7 186 (0)
581		Bolig- og bomiljøtiltak					
	70	Bostøtte	2 842 343	2 842 343 (0)	2 942 343 (+100 000)	2 902 343 (+60 000)	3 092 343 (+250 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP og KrF	A	Sp	SV
	75	Etablering og tilpasning av bolig	0	0	0	0	531 000
				(0)	(0)	(0)	(+531 000)
	76	Utleieboliger	485 067	445 067	485 067	485 067	585 067
				(-40 000)	(0)	(0)	(+100 000)
	78	Boligsosiale tiltak	11 229	11 229	11 229	11 229	21 229
				(0)	(0)	(0)	(+10 000)
	79	Heis og tilstandsvurdering	50 000	50 000	90 000	50 000	100 000
				(0)	(+40 000)	(0)	(+50 000)
	80	Tilskudd universell utforming av skoler	0	0	0	0	200 000
				(0)	(0)	(0)	(+200 000)
587		Direktoratet for byggkvalitet					
	1	Driftsutgifter	105 022	105 022	105 022	104 022	105 022
				(0)	(0)	(-1 000)	(0)
590		Planlegging og byutvikling					
	65	Områdesatsing i byer	63 235	63 235	113 235	63 235	63 235
				(0)	(+50 000)	(0)	(0)
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer	20 175	20 175	20 175	20 175	45 175
				(0)	(0)	(0)	(+25 000)
595		Statens kartverk					
	1	Driftsutgifter	913 380	913 380	913 380	904 280	913 380
				(0)	(0)	(-9 100)	(0)
		Sum utgifter rammeområde 6	21 742 327	21 706 627	22 109 327	22 190 827	23 615 298
				(-35 700)	(+367 000)	(+448 500)	(+1 872 971)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP og KrF	A	Sp	SV
Inntekter rammeområde 6 (i tusen kroner)							
3490		Utlendingsdirektoratet					
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	31 094	31 094 (0)	31 094 (0)	31 094 (0)	42 699 (+11 605)
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	21 982	21 982 (0)	21 982 (0)	21 982 (0)	36 017 (+14 035)
5615		Husbanken					
	80	Renter	3 386 000	3 386 000 (0)	3 386 000 (0)	3 386 000 (0)	3 395 000 (+9 000)
Sum inntekter rammeområde 6			4 892 629	4 892 629 (0)	4 892 629 (0)	4 892 629 (0)	4 927 269 (+34 640)
Sum netto rammeområde 6			16 849 698	16 813 998 (-35 700)	17 216 698 (+367 000)	17 298 198 (+448 500)	18 688 029 (+1 838 331)
Avvik fra rammevedtak			35 700	0	402 700	484 200	1 874 031

3.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 6

Komiteen har ingen merknader til de kapitlene eller postene som ikke er omtalt nedenfor, og viser til Prop. 1 S (2019–2020), Innst. 2 S (2019–2020) og de generelle merknadene fra de respektive partiene.

Kapitler under Kunnskapsdepartementet

Integrering og mangfold

Komiteen viser til at det er foreslått å bevilge 11 405 488 kroner på programkategori Integrering og mangfold, noe som er en reduksjon på 2 193 287 kroner fra saldert budsjett i 2019.

3.3.1 Kap 290 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

3.3.1.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til drift av IMDi. Komiteen viser til at driftsbevilgningen er foreslått økt fra saldert budsjett 2019 til 2020 med 28 480 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine generelle merknader og merknader under øvrige kapitler.

Dette medlem viser til at verden står overfor en av de største flyktningkatastrofene man har sett, og at antallet flyktninger øker. Dette medlem understreker at det er nærområdene som tar imot flest flyktninger og har den største belastningen. I realiteten gjør stengte grenser i Europa og innstramminger i Norge at det kommer historisk få asylsøkere til Norge. Dette medlem påpeker nødvendigheten av at land i nærområdene, slik som Tyrkia, Libanon, Jordan og Uganda, gis støtte og avlastning ved å ta ut flere kvoteflyktninger for å hindre kollaps. Dette medlem mener at å ta imot kvoteflyktninger gjennom FN er en av de måtene Norge kan gi direkte bidrag på for å hjelpe nærområder og sørge for å løfte flere ut av situasjonen som flyktning. Dette medlem mener derfor at Norge bør øke kvoten til 5 000 flyktninger, i tråd med det UNHCR har anmodet om tidligere, og i tråd med det organisasjoner som Flyktninghjelpen og Redd Barna ber norske myndigheter om.

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor Sosialistisk Venstreparti foreslår å imøtekomme UNHCRs tidligere anmodning til Norge om å ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger gjennom FN-systemet,

herunder 1 000 flyktninger fra de overfylte leirene i Hellas. Situasjonen i flyktningleirene i Hellas er prekær, og dette medlem viser til beskrivelse og forslag i generelle merknader om at Norge må ta initiativ til en avtale med Hellas om å ta imot asylsøkere derfra for saksbehandling i Norge.

Dette medlem viser til at kommunene har bygget opp både kapasitet og kompetanse til å gjennomføre integrering og bosetting av flere flyktninger enn det regjeringen legger opp til. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2020, hvor det foreslås å øke denne posten med 16,882 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.2 Kap. 291 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere

Komiteen viser til at planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid er avgjørende for at flyktninger skal komme i arbeid, forsørge seg selv og på en god måte integreres i samfunnet. Komiteen vil understreke viktigheten av at personer som får opphold i Norge, raskt blir bosatt i en kommune. Rask bosetting bidrar til raskere integrering og til at vedkommende får delta og bidra med sine ressurser i arbeidsliv og samfunn.

Komiteen viser til at det skal være kvaliteten på kommunenes bosettings- og integreringsarbeid, og ikke kommunenes størrelse eller sentralitet, som avgjør hvilke kommuner som får bosette flyktninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til SSBs rapport om bosettingskommune og integrering blant voksne innvandrere der de finner sammenheng mellom en rekke kommuneegenskaper (herunder sentralitet, folketall og arbeidsledighet) og flere integreringsutfall (inkludert sekundærflytting, sysselsetting og utdanningsnivå) målt fem år etter bosetting. Flertallet vil derfor trekke frem viktigheten av at bosettingskommuner både identifiserer og videreutvikler sine integreringsegenskaper.

Komiteen vil trekke fram den innsatsen som gjøres av mange frivillige organisasjoner i integreringsarbeidet. Deltakelse i frivillige organisasjoner og aktiviteter bidrar til å skape nettverk og sosiale relasjoner, i tillegg til økt kunnskap om det norske samfunnet.

3.3.2.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteen viser til at bevilgningen blant annet skal benyttes til evalueringer, forsknings- og utredningsprosjekter, kunnskapsoppsummeringer og til prosjekter innenfor samarbeidsavtalen med SSB om utvikling og vedlikehold av statistikk og analyser om migra-

sjon, samt kartlegging av kommunale utgifter til bosetting og integrering av flyktninger, og til å utvikle og formidle kunnskap om integrering og mangfold.

3.3.2.2 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIEHOLD, *kan overføres*

Komiteen viser til at bevilgningen skal benyttes til å utvikle gode digitale verktøy som skal trygge, forenkle og sikre bedre flyt i arbeidet med bosetting, kvalifisering og tilskuddsforvaltning. Komiteen viser til at IMDi i 2018 lanserte en videreutviklet versjon av selvregistreringsløsning for kompetansekartlegging integrert med IMDi saksbehandlingsløsning for bosetting av flyktninger. Komiteen viser videre til arbeidet IMDi gjør med utvikling av et nytt nasjonalt tolkeregister som vil øke kvaliteten i deres tjenester og øke kvaliteten i flyktningens møte med forvaltningen.

3.3.2.3 POST 50 NORGES FORSKNINGSRÅD

Komiteen viser til at bevilgningen skal brukes til programmet Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) under Norges forskningsråd. Dette programmet skal bidra til å sikre et godt kunnskapsgrunnlag for utvikling av integreringspolitikken.

3.3.2.4 POST 60 INTEGRERINGSTILSKUDD, *kan overføres*

Komiteen viser til at integreringstilskuddet skal gi en rimelig dekning av kommunenes merutgifter i forbindelse med bosetting og integrering i bosettingsåret og de neste fire årene. Tilskuddet skal også bidra til at kommunene kan drive et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid.

Komiteen vil understreke at et tilstrekkelig stort integreringstilskudd er avgjørende for at kommuner skal påta seg ansvar for bosetting av flyktninger. Det er også avgjørende for at bosettingskommunene skal kunne arbeide med å utvikle gode integreringsegenskaper som tilbyr gode tjenester og oppfølging til bosatte flyktninger i sin kommune.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at flere flyktninger som har fått opphold, er blitt værende i mottak i flere år fordi ingen kommuner vil bosette dem. Ifølge tall fra IMDi er det erfaringsmessig 5 pst. av personene som bosettes som utløser det særskilte tilskuddet for personer med alvorlige kjente funksjonsnedsettelse og/eller atferdsvansker som kommunene kan søke på. De som ble bosatt fra mottak og som senere utløste det særskilte tilskuddet i 2017, hadde i snitt ventet 5,7 måneder før bosetting, noe som var 0,8 måneder lenger enn gjennomsnittet for flyktninger bosatt fra mottak i samme tidsrom. Ifølge Kunnskapsdepartementet er det igjen om lag 15 personer som venter på bosetting som har

tunge helseutfordringer. Disse har en gjennomsnittlig ventetid på 30,7 måneder. Ventetiden varierer fra en halv måned til flere år. De med tunge helseutfordringer som er bosatt til nå i 2019, hadde en gjennomsnittlig ventetid på ett år. Dette kan ikke fortsette. Det er behov for å kompensere kommunene slik at alle kan bli bosatt.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig foreslå endringer i integreringsordningen eller kommunenes inntektssystem som kompenserer for varige utgifter slik at flyktninger med store helseproblemer eller funksjonsnedsettelse kan bosettes raskt.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener Norge står i en historisk god posisjon for å kunne ta imot og integrere flere kvoteflyktninger gjennom FN-systemet, og har derfor foreslått at Norge tar imot 5 000 kvoteflyktninger slik det er argumentert for tidligere. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det foreslås en økning på denne posten med 325,718 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å kunne øke antallet til 5 000 flyktninger.

Dette medlem viser til behovet for å styrke og differensiere introduksjonsordningen og ha nødvendig kvalitet i arbeidet med inkludering. Dette medlem viser til egne merknader og forslag om å kunne fullføre kompetanse på introduksjonsordningen og Nav-tiltak i Innst. 327 L (2017–2018), der det vises til NOU 2017:2 Integrasjon og tillit, og forskningsrapport fra FAFO – Introduksjonsprogram og norskopplæring (2017). Dette medlem viser også til Representantforslag 29 S (2015–2016) fra Karin Andersen og Audun Lysbakken om å sikre integrering, Meld. St. 30 (2015–2016) Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk og Innst. 399 S (2015–2016), der det ble skissert mange og vedtatt flere forbedringer som i altfor liten grad er fulgt opp av regjeringen.

Dette medlem vil også vise til NOU 2011:14 Bedre integrering – Mål, strategier, tiltak. Utvalget foretok en kunnskapsbasert gjennomgang av en rekke store temaer av betydning for integrering. Det ble lagt vekt på arbeidsliv, utdanning, deltakelse i demokrati og sivilsamfunn, og levekår for øvrig. Temaene ble vurdert ut fra et klasse-, ressurs- og kvinnespektiv. Utvalget hadde som en del av sitt oppdrag å se på områder hvor ulike verdier og prinsipper kan komme i konflikt. I alle disse dokumentene er det påvist et stort behov for bedre individretting, kvalitet, organisering og lengde på opplæring og tiltak. Det er derfor langt på overtid at det kommer noen slike forslag fra regjeringen. Endringene

som er foreslått, går i riktig retning, men er altfor vage og lite forpliktende til å bety nødvendig forbedring.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp forslagene i NOU 2011:14 Bedre integrering – Mål, strategier, tiltak, herunder en tiårig innsats for å få flere i jobb.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det legges til rette for at introduksjonsordningen kan kobles opp mot fagopplæringen og voksenopplæringen, slik at videregående fagopplæring kan påbegynnes og fullføres.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at universitets- og høyskolesektoren tilbyr relevante og reelt kvalifiserende kompletterende utdanningstilbud til innvandrere med gjennomført eller påbegynt høyere utdanning, i tråd med anbefalingene i NOU 2017:2.»

«Stortinget ber regjeringen styrke introduksjonsordningen slik at all grunnleggende kvalifisering kan tas og fullføres innenfor ordningen, og at regelverket tilpasses slik at nødvendig fleksibilitet med hensyn til lengde ivaretas.»

«Stortinget ber regjeringen innføre kvalitetskriterier for språkopplæringen i introduksjonsprogrammet og i ordningen med rett og plikt til norsk og samfunnskunnskap for voksne.»

Dette medlem viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 foreslås å øke kommunale utviklingsmidler for å styrke introduksjonsprogrammet med 10 mill. kroner.

Dette medlem vil peke på at Jobbsjansen er et av de tiltakene som sørger for at innvandrerkvinner som står langt unna arbeidslivet, får en mulighet til å få innpass. Derfor er det svært uheldig at regjeringen har ute-stengt dem som mottar sosialhjelp, fra dette tiltaket.

Dette medlem vil også peke på at så lenge flertallet opprettholder en kontantstøtte, vil den motvirke målsettingen om å få flest mulig i arbeid og i realiteten betale mennesker for å holde barna hjemme fra barnehagene, som er en svært viktig arena for integrering og språkopplæring.

3.3.2.5 POST 61 SÆRSKILT TILSKUDD VED BOSETTING AV ENSLIGE MINDREÅRIGE FLYKTNINGER, *overslagsbevilgning*

Komiteen viser til midlene som bevilges under denne posten med formål om rask bosetting og tilpassede, gode bo- og omsorgstilbud for enslige mindreårige.

Komiteen viser til at enslige mindreårige flyktninger er en sårbar gruppe som trenger rask bosetting for å få trygg og stabil omsorg.

3.3.2.6 POST 62 KOMMUNALE INNVANDRERTILTAK

Komiteen merker seg at formålet med bevilgningen er å styrke og videreutvikle integreringsarbeidet i kommunene. I 2020 skal midlene blant annet brukes til områdesatsinger, Jobbsjansen, utvikling av kommunale integreringstiltak, nasjonalt bo- og støttetilbud for personer over 18 år som er utsatt for tvangsekteskap eller æresrelatert vold, samt kvalifiseringstiltak i integreringsmottak. Komiteen viser videre til forslaget om en ny tilskuddsordning som stimulerer til etablering og gjennomføring av tilbud om tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for voksne innvandrere.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Jobbsjansen del A er en tilskuddsordning med mål om å øke sysselsettingen blant hjemmeværende innvandrerkvinner som står langt fra arbeidsmarkedet, og som har behov for grunnleggende kvalifisering. Disse medlemmer vil peke på at ordningen har nådd departementets resultatkrav siden 2012. Disse medlemmer viser til at ordningen er styrket med over 15 mill. kroner i 2019 og en ytterligere styrking med 5 mill. kroner i 2020. Disse medlemmer vil understreke at de som mottar sosialhjelp, har tilgang til ordinære program gjennom Nav. På denne måten blir ordningen målrettet mot dem som ikke er omfattet av andre tiltak.

Disse medlemmer viser til at kontantstøtten er en ytelse for familier med barn mellom ett og to år og er en ordning som skal bidra til å styrke familienes valgfrihet. Disse medlemmer vil understreke at det ikke er påvist at dens avvikling skulle ha positive effekter på integrering. Disse medlemmer viser til Institutt for samfunnsforskning som slår fast at det ikke har blitt publisert forskning som gir svar på om kontantstøtte reduserer barnehagedeltagelse blant innvandrere, og hvor stor effekten eventuelt er. Disse medlemmer viser til regjeringens arbeid for å styrke innvandrerkvinner tilknytning til arbeidslivet gjennom blant annet tilbud om gratis kjernetid i barnehagen for familier med lavinntekt og forbedringer i introduksjonsloven.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative Statsbudsjett for 2020, der det prioriteres 100 mill. kroner til kommunale innvandreriltak, og disse medlemmer viser videre til sine generelle merknader der dette omtales nærmere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at språkopplæring og arbeid er noen av de viktigste tiltakene for integrering. Jobbsjansen har vært et godt tiltak for å få kvinner som ikke har tilknytning til arbeidsmarkedet, ut i jobb, og har hatt gode re-

sultater. Som nevnt over er det også uforståelig at dette ikke skal kunne være et tiltak for dem som mottar sosialhjelp, en gruppe som i stor grad har behov for tettere tilknytning til arbeidslivet. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor dette tiltaket er foreslått styrket med 30 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å øke områdesatsingene i Oslo, Bergen, Drammen og Trondheim med til sammen 40 mill. kroner ut over regjeringens forslag, hvorav 10 mill. kroner på denne posten. Områdesatsinger har vært et viktig tiltak for å sikre integrering i utsatte bomiljøer. Det har gjort de områdene som har vært omfattet, slik som Groruddalen, mer attraktive å bo i, og det er arbeidet konkret med ulike utfordringer, som å få flere til å bruke barnehagene. Selv om det ikke er en enkel eller rask løsning for integrering og for å få gode bomiljøer, mener dette medlem at slike satsinger må virke over tid, og at de handler om å etablere gode og trygge nærområder som skaper inkludering og fellesskap. Da mener dette medlem at det ikke holder kun å prioritere kriminalitetsforebygging og satse på politi, men det må også for eksempel satses på å bygge ut steder hvor ungdom kan være – som ungdomsklubber.

3.3.2.7 POST 70 BOSETTINGSORDNINGEN OG INTEGRERINGSTILSKUDD, OPPFØLGING

Komiteen viser til at midlene på posten skal benyttes til det samlede arbeidet KS gjør på flyktningfeltet.

3.3.2.8 POST 71 TILSKUDD TIL INNVANDRERORGANISASJONER OG ANNEN FRIVILLIG VIRKSOMHET

Komiteen mener det er viktig å ta i bruk alle ressurser i integreringsarbeidet, og at frivilligheten kan spille en særlig viktig rolle for å skape fellesskap, tillit og tilhørighet mellom lokalsamfunn og innvandrere. Disse organisasjonene kan nå fram på andre måter enn offentlige myndigheter og besitter unik kompetanse og unike nettverk.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til flytting av organisasjonen Human Rights Service fra denne posten over til Justis- og beredskapsdepartementet og støtter regjeringens tilnærming til målet for ordningen.

Disse medlemmer viser til enigheten om budsjettet for 2020 mellom de fire regjeringspartiene i Stortinget. Enighet medfører at Antirasistisk senter får økt sitt tilskudd med 1 mill. kroner, til 6,075 mill. kroner i 2020. Disse medlemmer foreslår at kap. 291, post 71 økes med 1 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag og bevilges med 125,4 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til rettebrev fra Kunnskapsdepartementet datert 28. oktober 2019, og justert rettebrev datert 31. oktober 2019. Disse medlemmer merker seg at organisasjonen JustUnity som er oppført med 0,9 mill. kroner i støtte for 2020, har innstilt sin aktivitet, og derfor ikke kvalifiserer til støtte. Videre merker disse medlemmer seg at tabellen som angir støttebeløp for nasjonale ressursmiljø har en feil, der det fremgår at Caritas i 2019 mottar 2 mill. kroner, hvor det riktige skal være 3 mill. kroner, etter at flertallspartiene økte støtten til organisasjonen i behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2019. Endelig merker disse medlemmer seg at Kunnskapsdepartementet foreslår å omdisponere midlene tiltenkt JustUnity som ikke kommer til anvendelse, samt 0,1 mill. kroner fra tilskuddsordningen for integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner innenfor samme post, til Caritas.

Disse medlemmer mener Caritas gjør et viktig og godt arbeid, særlig for arbeidsinnvandrere fra EØS. Disse medlemmer slutter seg derfor til omprioriteringen slik at Caritas får totalt 3 mill. kroner i 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener innvandrersamfunn og annen frivillig virksomhet er helt avgjørende for den gode integreringen som foregår i mange kommuner i hele landet. Det er et felles ansvar å bekjempe sosial kontroll. Alle skal ha frihet til å være seg selv, til å delta og til å bryte ut dersom de opplever begrensninger i sin frihet. Alle i Norge skal ha frihet og mulighet til å delta i sosiale sammenkomster, fritidstilbud, arbeid og annet samfunnsliv.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet derfor styrker bevilgningen til nasjonale organisasjoner som blant annet bekjemper sosial kontroll eller gir enkeltmennesker mulighet til å delta i organisasjonsliv og samfunnsdebatt, i sitt alternative statsbudsjett for 2020. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020, der posten økes med 15 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Disse medlemmer ønsker å styrke alle organisasjonene som mottar støtte. Disse medlemmer mener å bekjempe sosial kontroll og negative holdninger mot lhbt+-personer er avgjørende for å sikre god integrering. Disse medlemmer vil sette av 900 000 kroner til organisasjonen Skeiv verden til å utvikle et program for ansatte i introduksjonsordningen. Dette programmet skal ha som mål å bekjempe negative holdninger og styrke opplæringen om lhbt+-personer for elever i introduksjonsordningen. Det øremerkes 2 mill. kroner til organisasjonen Bydelsmødre. Resten av bevilgningen fordeles på ordinær måte. Disse medlemmer viser videre til sine generelle merknader der arbeidet mot sosial kontroll omtales nærmere.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foreslått en økning på 2 mill. kroner på posten. Økningen er til Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Trondheim, nærmere bestemt prosjektet «Søster til søster». Søster til søster jobber mot vold, kjønnslemlestelse og forskjellige former for alvorlig tvang. Dette gjøres gjennom et nettverk bestående av minoritetskvinner som motarbeider ulike former for vold. Søster til søster-organiseringen bidrar til kursing og kompetanseheving. Tiltaket er viktig for å bekjempe vold, sosial kontroll og tvang på en arena som når ut til kvinnene som rammes. Disse medlemmer mener organisasjonen burde motta statsstøtte, og mener usikkerheten organisasjonen har opplevd knyttet til finansiering over flere år, burde ryddes opp i.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å øke bevilgningen med totalt 13,5 mill. kroner til frivillige organisasjoner og 5 mill. kroner til å støtte opp om de frivillige organisasjonene for å gjøre integreringsarbeid i forbindelse med områdesatsinger. De frivillige kan nå flere enn mange statlige eller kommunale tiltak kan, og er svært viktig for å ha levende og aktive lokalsamfunn. Dette medlem viser til at dette er sentralt for å lykkes med integrering og skape gode bomiljø. Dette medlem vil videre vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 om å kutte ut støtten til Human Rights Service, også nå som regjeringen har foreslått å flytte organisasjonen til en post under Justis- og beredskapsdepartementet. Organisasjonen er ikke en ressurs på integreringsfeltet og består i hovedsak av en nettside som er kritisk til innvandring og islam. Dette er ikke med på å skape en god debatt om innvandring og integrering, men sprer i hovedsak hatretorikk og skaper et skille mellom «oss» og «dem», noe som svekker integreringen. I stedet foreslås det i det alternative statsbudsjettet for 2020 å øke støtten til Antirasistisk Senter med 1 mill. kroner, til Norsk Folkehjelp sitt integreringsarbeid med 1 mill. kroner, og MIRA-senteret med 2 mill. kroner og Caritas med 1 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette er organisasjoner som aktivt bidrar til integrering og til å gi innvandrere en plass i det norske samfunnet. Videre viser dette medlem til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett er foreslått midler til å pris- og lønnsjustere tilskudd til nasjonale ressursmiljøer på integreringsfeltet, samt 2 mill. kroner til Dråpen i havet og 2,5 mill. kroner til å øke støtten til Søster til Søster-prosjektet til Kirkens Bymisjon i Trondheim, herunder det nye prosjektet Bror. Søster til søster er et voldsforebyggende prosjekt rettet mot kvinner med minoritetsbakgrunn, og de ønsker også å nå ut til menn gjennom prosjektet Bror. Dette

medlem viser for øvrig til Representantforslag 120 S (2017–2018) fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Petter Eide og Kari Elisabeth Kaski om tiltak mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold, og til Innst. 261 S (2017–2018).

3.3.2.9 POST 72 STATS-AUTORISASJONSORDNINGEN FOR TOLKER M.M.

Komiteen viser til at bevilgningen skal finansiere den faglige og administrative gjennomføringen av autorisasjonsprøven for tolker og annen utdanning og kvalifisering av tolker. Komiteen viser til proposisjonen, der det foreslås å bevilge 8,1 mill. kroner til formålet.

3.3.2.10 POST 73 TILSKUDD

Komiteen viser til at målet for bevilgningen er å øke arbeids- og samfunnsdeltakelsen til innvandrere, og den brukes blant annet til tilskudd for deltakelse i nasjonale og internasjonale kunnskapsfora. Komiteen støtter endringer gjort for å sikre korrekt postbruk.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til enigheten om budsjettet for 2020 mellom de fire regjeringspartiene i Stortinget. Enighet medfører at prosjektet «Søster til søster» i regi av Kirkens Bymisjon i Trondheim får 1,3 mill. kroner til å videreføre sitt gode arbeid i 2020. Det betyr at prosjektet mottar minst like mye i støtte i 2020 som i 2019. Disse medlemmer viser også til muligheten til å søke om midler fra IMDi.

Disse medlemmer foreslår derfor at kap. 291, post 73 økes med 1,3 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag og bevilges med 21,4 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiets tilskudd til Søster til søster er postert under kap. 291, post 71.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative statsbudsjett for 2020, der posten økes med 2,5 mill. kroner til Søster til søster i forhold til regjeringens forslag.

3.3.3 Kap. 292 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Komiteen mener at opplæring i norsk og samfunnskunnskap er grunnleggende for alt integreringsarbeid. Gode kunnskaper på disse områdene er avgjørende for å komme i jobb og for å være aktive deltagere i det norske samfunnet i sin alminnelighet. Arbeid og deltagelse motvirker utenforskap og avhengighet av trygdetelser.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til forslaget til ny integreringslov som regjeringen

nylig har hatt på høring – som stiller tydeligere krav, både til den enkelte innvandrere og til kommunen som har ansvar for å gi den enkelte den norskopplæringen og kvalifiseringen de trenger. Blant annet innebærer forslaget en rett og plikt til kompetansekartlegging og karriereveiledning. Videre vil den erstatte dagens krav til antall timer norskopplæring med krav om at den enkelte skal ha oppnådd et visst nivå i norsk. Ikke minst vil den innføre kompetansekrav for lærere som underviser i norsk etter integreringsloven.

Disse medlemmer merker seg for øvrig at på akkurat dette området er Sosialistisk Venstreparti for klare kvalitetskrav, mens de i alle andre merknader påpeker at slik målstyring er et onde som må erstattes med en såkalt tillitsreform.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag ellers i denne innstillingen om å etablere klare kvalitetskrav til opplæringen i norsk og samfunnskunnskap.

Dette medlem viser også til at det er behov for å etablere ordninger som sikrer at arbeidsinnvandrere får norskopplæring.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan arbeidsgivere kan pålegges å sikre ansatte arbeidsinnvandrere norskopplæring.»

3.3.3.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteen viser til de generelle merknadene fra departementet for post 21, der det fremgår at midlene under posten blant annet skal gå til å utvikle kompetanse, metoder og læringsressurser for den obligatoriske opplæringen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

3.3.3.2 POST 60 TILSKUDD TIL OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det foreslås en økning på denne posten med 19,181 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å kunne øke antallet til 5 000 flyktninger.

Kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet

3.3.4 Kap. 490 Utlendingsdirektoratet

INNLEDNING

Komiteen støtter regjeringens mål om «få asylsøkere uten behov for vern, rask retur av personer uten

lovlig opphold og få personer skal ha opphold med feil identitet eller på feil grunnlag». Komiteen viser til at det er UDI som skal ha det overordnede ansvaret for å sikre effektiv og forsvarlig saksbehandling med en åpen og tilgjengelig prosess som innebærer samhandling med andre aktører og at det skal være en brukerorientert prosess.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er ureturnerbare asylsøkere i Norge og at de ikke kan forsørge seg selv ved eget arbeid og med kun rett til akutt helsehjelp. Dette medlem påpeker at det medfører stor risiko for økt svart arbeid, sosial nød og økt helserisiko for dem og samfunnet. Dette medlem viser til at det nå er avsagt dom i en sak der en bedrift helt åpent ansatte ureturnerbare. Det viser at mange har potensialet for å bidra både til egen forsørgelse og til samfunnet hvis det blir tilrettelagt for dette.

Dette medlem mener at mennesker som ikke er mulig å returnere til hjemlandet og som er «i limbo», må få mulighet til å arbeide lovlig så lenge de ikke kan sendes ut.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer slik at ureturnerbare asylsøkere gis midlertidig arbeidstillatelse så lenge de ikke kan returneres.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at asylsøkere som ikke kan returnere til hjemlandet som følge av praktiske hindringer som utlendingen ikke selv rår over, kan gis oppholdstillatelse med rett til å arbeide (utlendingsforskriften § 8-7). Når sterke menneskelige hensyn taler for det, kan også oppholdstillatelse med rett til å arbeide gis asylsøkere som ikke får beskyttelse/asyl (utlendingsloven § 38). Det er en målsetting for regjeringen at færrest mulig personer skal oppholde seg ulovlig i Norge. Det er viktig at personer som oppholder seg i Norge, innretter seg etter gjeldende vedtak for sin utlendingssak.

SAKSBEHANDLING

Komiteen viser til styrking av saksbehandlingsarbeidet og gjennomføring av lovendringer i Prop. 141 L (2018–2019) med 50 mill. kroner. Komiteen viser til regjeringens forventning om at ubehandlede søknader vil gå ned i 2019 og 2020. Komiteen registrerer at det fortsatt er noe lang saksbehandlingstid.

ASYLMOTTAK

Komiteen merker seg at nedgang i ankomst av asylsøkere gjør at behovet for asylmottak også reduseres, og at UDI arbeider kontinuerlig med beredskaps-

planer i tilfelle antallet ankomster øker. Komiteen viser til at regjeringen ønsker å bruke mottakssystemet til å fremme integrering for personer som har fått oppholdstillatelse, og til å stimulere til retur for personer med utreiseplikt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil påpeke at flere organisasjoner har gitt uttrykk for at mottakssenteret på Råde ikke er tilrettelagt for familier. Flertallet ber departementet om å sikre situasjonen for barn i mottakssenteret.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at mottakssenteret i Råde skal sikre rask, effektiv og god behandling av asylsøknader, og i tillegg god beredskap i ankomstfasen. Disse medlemmer viser til at ved å gjennomføre hele prosessen på ankomstsenteret vil de som har fått innvilget søknad, raskere kunne bosettes og integreres. Disse medlemmer understreker at ankomstsenteret ikke er ment for permanent bosted i påvente av behandling, men skal sikre en rask og effektiv prosess. Disse medlemmer mener det er nødvendig å ha kontroll over ankomstene med blant annet helse- og identitetssjekk.

RETUR

Komiteen viser til at det de siste to årene har vært lavere antall assisterte returnerer på grunn av færre utreisepliktige personer i mottak. Komiteen merker seg også at personene som skal returneres, er mindre motiverte, og mange har særskilte behov og har vært lenge i landet, noe som gjør det krevende med returner.

OVERFØRINGSFLYKTNINGER

Komiteen viser til at UDI gjør vedtak om uttak av de enkelte flyktningene i samsvar med det vedtatte antallet og i tråd med gjeldende rundskriv.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen følger opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 938, 14. juni 2017, hvor Stortinget ber regjeringen fremme forslag om lovfesting av ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere, hvilken omsorg disse barna har krav på og hvilke krav som stilles til mottak med enslige mindreårige asylsøkere.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener Norge skal bidra aktivt til å hjelpe og forbedre en håpløs situasjon for mennesker i nød og på flukt. Dagens system er ikke rettferdig for dem som trenger vår hjelp mest. Derfor ønsker Senterpartiet å prioritere kvoteflyktninger gjennom FN. I alternativt statsbudsjett for 2020 foreslår Senterpartiet samme kronebeløp

som det regjeringen foreslår bevilget til kvoteflyktninger. Innenfor denne bevilgningen foreslår Senterpartiet at Norge skal ta imot minst 2 000 kvoteflyktninger, og at bruken av den resterende bevilgningen avgjøres i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger, som kan avgjøre om Norge bør motta ytterligere 1 000 kvoteflyktninger eller bruke midlene i nærområdene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at norske myndigheter gjentatte ganger har fått kritikk av FN. FNs barnekomité, menneskerettighetskomité og torturkomité kritiserer alle Norge for å diskriminere de enslige mindreårige flyktningene og gi dem dårligere omsorg enn det norske barn får. Til tross for dette forsvaret regjeringen behandlingen av de mindreårige. Nasjonal institusjon for menneskerettigheter har slått fast at dette er en usaklig forskjellsbehandling av en gruppe barn i Norge. Det er stor forskjell på det bo- og omsorgstilbudet som enslige mindreårige får, og det andre barn i Norge får. Omsorgstilbudet til andre barn i Norge er regulert i barnevernloven, og det stilles krav til blant annet bemanning, tilsyn og materiell standard. Omsorgstilbudet til enslige mindreårige mellom 15 og 18 år er ikke regulert verken i lov eller forskrift. Det er bredt dokumentert at omsorgstilbudet som gis enslige mindreårige, ikke er godt nok. I mars 2018 lanserte Fafo rapporten «Et trygt sted å vente». Den viser tydelige svakheter i styringsformen av mottakene, og at det er store forskjeller i den omsorgen som gis. Funnene tyder også på at enslige mindreårige ikke får god nok helsehjelp, og at enkelte mottak heller ikke i tilstrekkelig grad følger opp grunnleggende omsorgsfunksjoner som å sørge for at ungdommene får i seg tilstrekkelig mat eller legger til rette for nok søvn. Dette medlem viser til at regjeringen ikke har satt av noen midler til at barnevernet skal overta omsorgen for enslige mindreårige mellom 15 og 18 år, slik mange anbefaler. Siden det kom færre enslige mindreårige over 15 år til Norge, så frigir det midler og kapasitet som kan benyttes til å overføre omsorgen for denne gruppen sårbare ungdommer til barnevernet. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å overføre ansvaret fra utlendingsmyndighetene til barnevernet med virkning fra 1. juli 2020. Dette innebærer å flytte midler fra ramme 6 til ramme 2, og dette medlem vil vise til dette videre under de konkrete postene. Dette medlem vil vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 om å ta imot 5 000 overføringsflyktninger gjennom FNs system, herunder 1 000 flyktninger fra de overfylte leirene i Hellas. Norge står i en historisk god posisjon for å kunne ta imot og integrere flyktninger gjennom FNs mekanisme for fordeling av ansvar for flyktninger. Dette må komme i tillegg til hjelp i nærområdene, men i dagens flyktningkrise i

verden er det klart at for noen er det ikke et alternativ å kunne komme seg ut av en flyktningsituasjon i leirene.

3.3.4.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å styrke UDIs arbeid mot arbeidslivskriminalitet med en økt bevilgning på 20 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som et ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener asylsakene og familiegjenforenings-sakene må prioriteres høyere, og at arbeidet med nye tilbakekall av statsborgerskap skal prioriteres ned. Dette medlem mener arbeidet med å innvilge statsborgerskap må være av høy kvalitet, slik at feil unngås, og viser videre til Representantforslag 43 S (2018–2019) om å sette foreldelsesfrist i slike saker, samt Prop. 141 L (2018–2019) og Innst. 62 L (2019–2020) og de forslag som er fremmet av komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti for å sikre bedre rettsikkerhet i tilbakekallssaker. En foreldelsesfrist er rimelig på samme måte som det i dag er i saker om alvorlig kriminalitet, f.eks. i bedragerisaker. Dette medlem er også uenig i politikken knyttet til opphør av oppholdstillatelse på grunn av endringer i hjemlandet, slik det gjennomføres i instruks GI-14/2016. Dette medlem vil vise til rapport fra Norsk organisasjon for asylsøkere: «Et liv i usikkerhet», hvor det blant annet konkluderes med:

«Regjeringens instruks om opphør av flyktningsstatus er mangelfullt utredet og i strid med FNs flyktningskonvensjon og menneskerettighetene. Opphør er et symbolpolitisk tiltak, som har påført tusenvis av flyktninger i Norge stor usikkerhet og vært til hinder for integrering.»

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er gjort en innsparing ved ikke å videreføre denne politikken, på 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem mener Norge står i en historisk god posisjon for å kunne ta imot og integrere flere kvoteflyktninger gjennom FN-systemet, og har derfor foreslått at Norge tar imot 5 000 kvoteflyktninger slik det er argumentert for tidligere. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det foreslås en økning på denne posten med 20,3 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å kunne øke antallet til 5 000 flyktninger.

3.3.4.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, ASYLMOTTAK

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 om overføringen av ansvaret for enslige mindreårige flyktninger til barnevernet i stedet for utlendingsmyndighetene. Dette innebærer å overføre 23 mill. kroner fra denne posten til ramme 2.

3.3.4.3 POST 22 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, TOLK OG OVERSETTELSE

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som følge av lave ankomsttall.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det foreslås en økning på denne posten med 0,295 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å kunne øke antallet til 5 000 flyktninger.

3.3.4.4 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som følge av at lave ankomsttall burde medføre redusert behov til utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

3.3.4.5 POST 60 TILSKUDD TIL VERTSKOMMUNER FOR ASYLMOTTAK

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at barn i asylmottak har særlig behov for trygge rammer, sosialisering og språkstimulering gjennom lek med andre barn. Dette medlem mener at alle barn i asylmottak bør få mulighet til å leve et mest mulig normalt barneliv, og de må derfor få tilbud om barnehageplass, og dette medlem støtter regjeringens forslag om at alle barn på asylmottak skal ha rett til barnehageplass. Barnehager er den aller viktigste integreringsarenaen for de yngste barna, som også bidrar til integrering av foreldrene. Gjennom sosialisering og språkstimulering i barnehagen vil barna også være bedre rustet ved skolestart. På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å lovfeste rett til barnehageplass for alle barn på asylmottak.»

Dette medlem vil også vise til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative budsjett for 2020 med forslag om å øke posten med 0,5 mill. kroner for å gjennomføre flytting av ansvaret for enslige mindreårige fra utlendingsmyndighetene til barnevernet.

3.3.4.6 POST 70 STØNADER TIL BEBOERE I ASYLMOTTAK

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det foreslås å øke stønaden til beboere på asylmottak med 19,5 mill. kroner ut over regjeringens forslag. En studie fra OsloMet viser at 44 pst. av asylsøkere i norske mottak opplever å være sultne. Hele ni av ti sier de ikke har tilgang til nok, trygg og næringsrik mat over tid. 8 av 41 familier opplevde at barna ikke har nok mat.

Dette medlem viser til at barn på mottak lever under fattigdomsgrensen, og at dårlig økonomi gjør en allerede stressende og anspent hverdag enda vanskeligere for familiene, og det er viktig å øke stønadene.

Det foreslås videre å starte overføringen av ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere fra utlendingsmyndighetene til barnevernet, noe som innebærer å flytte 1,5 mill. kroner fra denne posten til ramme 2, slik at det på denne posten er foreslått en økning på 18 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett i forhold til regjeringens forslag.

3.3.4.7 POST 71 TILSKUDD TIL AKTIVITETSTILBUD FOR BARN I ASYLMOTTAK, OG VEILEDNING FOR AU PAIRER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at mennesker på flukt, spesielt barn, er sårbare, også på asylmottak i Norge. Å være på flukt strider mot barns fundamentale behov for omsorg, stabilitet og beskyttelse. Det betyr at de har foreldre som er i krise og som har mistet kontroll over sin egen og familiens fremtid. Mens de venter på svar på om de får bli i Norge, bor barn på asylmottak som ikke er ment for langvarige opphold. Likevel tilbringer mange barn viktige år av barndommen sin der. Derfor er det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 foreslått, i tillegg til å øke stønadene på mottak og overføre alle enslige mindreårige asylsøkere til barnevernets omsorg, å øke støtten til aktivitetstilbud for barn på mottak med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser til at regjeringen har kuttet i aktivitetsmidler og at flere organisasjoner peker på at kuttet framstår som uforholdsmessig høyt i forhold til antall barn som bor på mottak.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke støtten til Au pair-senteret med 1,5 mill. kroner ut over regjeringens forslag, slik at de blant annet kan styrkes med juridisk kompetanse. Dette medlem viser

videre til Representantforslag 162 S (2018–2019) om utvikling av au pair-ordningen og styrkede rettigheter for au pairere fram til ordningen er avskaffet.

3.3.4.8 POST 73 BESKYTTELSE TIL FLYKTNINGER UTENFOR NORGE MV., STØTTETILTAK, *kan nyttes under kap. 291, post 60*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det foreslås en økning på denne posten med 14,035 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å kunne øke antallet til 5 000 flyktninger.

3.3.4.9 POST 75 REISEUTGIFTER FOR FLYKTNINGER TIL OG FRA UTLANDET, *kan overføres*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, hvor det foreslås en økning på denne posten med 11,605 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å kunne øke antallet til 5 000 flyktninger.

3.3.5 **Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet**

3.3.5.1 POST 3 REISEUTGIFTER FOR FLYKTNINGER TIL OG FRA UTLANDET, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstreparti sitt alternative statsbudsjett er foreslått en økning på post 3 med 5,8 mill. kroner som følge av forslaget om å ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger gjennom FN.

3.3.5.2 POST 6 BESKYTTELSE TIL FLYKTNINGER UTENFOR NORGE MV., ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstreparti sitt alternative statsbudsjett er foreslått en økning på post 6 med 14 mill. kroner som følge av forslaget om å ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger gjennom FN.

3.3.6 **Kap. 491 Utlendingsnemnda**

3.3.6.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER, *kan nyttes under post 21*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3.3.7 Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3.3.7.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.7.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres, kan nyttes under post 70*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing på posten, til fordel for andre tjenesterettede bevilgninger.

3.3.7.3 POST 50 FORSKNINGSPROGRAMMER

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har satt i gang en rekke prosesser for å styrke kunnskapsgrunnlaget om klima-, miljø- og naturmangfold. Dette omfatter Klimakur 2030, økologisk grunnkart, ny naturtypekartlegging, utvikling av ny metodikk for klima- og miljøhensyn i konsekvensutredninger og utvikling av fagsystem for klassifisering av tilstand til norske økosystemer. Det er også satt i gang arbeid med helhetlige forvaltningsplaner for natur og tiltaksplaner for truet natur.

Disse medlemmer viser til at god planlegging er en nøkkel for å ivareta klima- og miljøhensyn. Arbeidet med å forbedre kunnskapsgrunnlaget er viktig i denne sammenheng. Regjeringen har arbeidet systematisk for å styrke dialogen mellom kommuner og sektormyndigheter i planprosessene, blant annet for å sikre at klima- og miljøhensyn blir formidlet tidlig og tydelig. God planlegging må bygge på et sterkt lokaldemokrati og kompetente fagmiljøer i kommunene. Kommune-reformen og økt vekt på å styrke plankompetansen i kommunene skal bidra til dette.

Disse medlemmer viser til at regjeringen følger opp evalueringen av plandelen av plan- og bygningsloven og utreder behovet for bedre samordning mellom plan- og bygningsloven og sektorlover, blant annet naturmangfoldloven. I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging er det gitt føringer om ivaretagelse av klima, viktig naturmangfold, friluftsområder og overordnet grønnstruktur i planleggingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til forskningsprosjektet EvaPlan omtalt i proposisjonen, der det kom tydelig frem at klima-, miljø- og naturvern-hensyn i dag svært ofte taper i planprosessene, og at det

framkom tydelige anbefalinger om forbedringer i lov- og forvaltningspraksis. Disse medlemmer viser til at Klima- og miljødepartementet har slått fast at Norge har risiko for tap av naturmangfold, og at dette kan skje «særleg som følge av arealinngrep, arealbruksendringar og spreiding av framande arter». Disse medlemmer kan ikke se at regjeringen har tatt nødvendige grep som er anbefalt i utredningen for å ivareta kritisk truede naturverdier, eller iverksatt nødvendige tiltak for å sikre en helhetlig tilnærming og som ivaretar naturmangfold, friluftsliv og behov for større sammenhengende naturområder.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Representantforslag 151 S (2018–2019) om å ta bedre vare på naturmangfold og viktig norsk natur.

Dette medlem viser for øvrig til egne forslag gjennom flere år om å sikre nødvendig kompetanse på miljø, klima og biologisk mangfold i hele lokalforvaltningen.

3.3.7.4 POST 70 DIVERSE FORMÅL, *kan overføres, kan nyttes under post 21*

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke kontingenter og enkeltstående tilskudd med navngitt mottaker, som ikke hører naturlig inn under andre budsjettposter, herunder utgifter knyttet til oppfølging av handlingsplan mot antisemittisme.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til enigheten om budsjettet for 2020 mellom de fire regjeringspartiene i Stortinget. Enigheten medfører at arbeidet med tiltak i handlingsplanen mot antisemittisme styrkes med 2 mill. kroner i 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Innst. 2 S (2019–2020), der Arbeiderpartiet øker kap. 500, post 70 med 2 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at tiltaket ved en inkurie ble postert på feil kapittel, jf. Innst. 2 S (2019–2020). Tiltaket og midlene på 2 mill. overføres til kap. 567, post 72. Flertallet foreslår dermed at kap. 500, post 70 beholdes i tråd med regjeringens forslag og bevilges med 3 mill. kroner.

3.3.8 Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringen har foretatt en rekke endringer under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk de senere år. Flertallet

oppfatter at bevilgningene ikke bare er kraftig redusert, men at innretningen har blitt mindre rettet mot distriktsrettede prosjekter.

Flertallet mener fylkeskommunene er best egnet til å foreta prioriteringer av de regionale utviklingsmidlene og distriktsrettede virkemidler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til de respektive partiers alternative statsbudsjett for 2020, der det prioriteres 200 mill. kroner til regionale utviklingsmidler.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at man med den bakgrunn, i Senterpartiets alternative budsjett for 2020, har prioritert å øke overføringene direkte til fylkeskommunene i stedet for å øke bevilgningene på kapitlene under distrikts- og regionalpolitikken som i foregående alternative statsbudsjetter. Disse medlemmer viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett prioriteres 300 mill. kroner innenfor rammeoverføringene til fylkeskommunene til regional utvikling og distriktspolitikk.

3.3.8.1 POST 60 REGIONALE TILTAK FOR UTVIKLING AV NÆRINGSMILJØER OG TILGANG TIL KOMPETANSE

Komiteen viser til at posten er foreslått innlemmet i fylkeskommunenes rammetilskudd fra 2020. Totalt 100,1 mill. kroner blir innlemmet i rammetilskuddet i 2020, overført fra post 553.60 og 550.64, gitt ved særskilt fordeling (tabell c). Komiteen viser til at midlene skal bygge opp under fylkeskommunenes ansvar for nærings- og samfunnsutvikling. Komiteen viser til at de årlige rammene til de tre nordligste fylkeskommunene økes med 3 mill. kroner i perioden 2018–2020, grunnet ansvaret for oppfølging av deler av nordområdestrategien.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen vil innlemme tilskudd til regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse i rammen til fylkeskommunene. Disse medlemmer er uenig i dette og mener det er grunn til å få utredet hvordan fylkeskommunene kan få økonomisk handlefrihet slik at de har mulighet til å bidra til omstilling til fornybare og klimavennlige arbeidsplasser og næringsarbeid. Det er behov for å styrke, ikke svekke den regionale næringsutviklingen. Disse medlemmer mener at inntil dette er avklart, må denne tilskuddsordningen styrkes og beholdes som tilskudd. Disse medlemmer mener det også er behov for at midlene som fylkeskommunene rår over, skal bidra til å kutte klimagassutslipp, ivareta viktige naturverdier, skape arbeidsplasser og sikre inntekter. Fylkeskommunene må

være en del av den store omleggingen til nullutslipp som må skje i alt nærings- og samfunnsliv.

Disse medlemmer mener Norge har gode forutsetninger med store naturressurser, et rikt hav, store skoger, god tilgang på energi og teknologi, og høykompetente arbeidere. For at vi skal lykkes med omstillingen, må hele Norges økonomi, næringsliv og forvaltning innrettes mot å løse oppgaven. Satsingen i budsjettet må økes, og virkemidlene må vris fra forurensende til fornybare satsinger.

Disse medlemmer mener dette også må bli retningssivende og styrende for de nærings- og distriktspolitiske virkemidlene, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre innretningen på de distriktsrettede midlene slik at de skal bidra til omstillingen til et utslippsfritt samfunn og næringsliv. Innen slike rammer skal fylkeskommunene ha større frihet til selv å bestemme hva midlene skal brukes til.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til foreslåtte økte bevilgninger i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett også under ramme 9 Næring og ramme 13 Miljø til formålet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til egne merknader og forslag under behandlingen av Meld. St. 22 (2015–2016) og Meld. St. 18 (2016–2017) om å sørge for regionale virkemidler for å kunne initiere og sikre at innbyggere og næringsliv får tilgang til desentralisert høyere utdanning. Dette er helt avgjørende for regional utvikling og av de viktigste virkemidlene for å kunne møte de ulike behov som finnes i ulike deler av landet. Dette må gjøres i samarbeid med høyskoler og universiteter og med egne midler til fylkeskommunene for å sikre infrastruktur, kompetansekartlegging, koordinering og utvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker fylkeskommunenes viktige rolle og ansvar i kompetanseheving tilpasset regionale behov. Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke vil stanse nedlegging av studiesteder som det er stort behov for lokalt og regionalt, og at mange steder i landet ikke har høyskole-/universitetscampus eller andre tilbud innen høyere utdanning/videreutdanning. Disse vil i stadig større grad ha behov for kompetansesentre eller studiesentre som kan organisere og gi tilbud om desentralisert utdanning og kompetansepåfyll. Disse medlemmer mener det kan være fornuftig å koordinere mer av dette på regionalt nivå og bruke de videregående skole- ne som lokalisering der det er egnet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til Arbeiderpartiets merknader til Meld. St. 6 (2018–2019) Oppgaver til nye regioner, jf. Innst. 119 S (2018–2019). Det passer også inn under oppfølgingen av kompetansereformen og flere tiltak der for å lære gjennom et stadig lengre arbeidsliv. Reformen inneholder også tiltak både på regionalt og nasjonalt nivå.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag om å etablere statlige finansieringsordninger for at fylkeskommunene skal kunne sikre dette i Innst. 300 S (2016–2017) om Berekraftige byar og sterke distrikt og til forslag i alternative budsjett. For 2020 foreslås det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett 150 mill. kroner til formålet.

3.3.8.2 POST 61 MOBILISERENDE OG KVALIFISERENDE NÆRINGSUTVIKLING

Komiteen viser til at posten omfatter bevilgninger til fylkeskommunenes finansiering av virkemidler for å mobilisere og utvikle et verdiskapende næringsliv i distrikt og regioner. Midlene omfatter virkemidler i regi av Innovasjon Norge og Siva, blant annet næringshageprogrammet, inkubasjonsprogrammet og mentortjenesten for gründere. Komiteen merker seg at det ikke er anledning for fylkeskommunene til å forvalte midlene selv, og at det kun er Innovasjon Norge og Siva som skal motta oppdrag med midler fra posten. Departementet skal lage retningslinjer ved å involvere fylkeskommunene, Innovasjon Norge, Siva og Nærings- og fiskeridepartementet. Posten omfatter det som tidligere var bevilgning til bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslaget om ny og klimavennlig innretning på de regionale virkemidlene. Et krav om klimavennlighet må selvsagt også gjelde samarbeidet med Innovasjon Norge og Siva, som også må få dette inn i sine mandat.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der bevilgningen foreslås økt med 50 mill. kroner.

3.3.8.3 POST 62 KOMPETANSEPILOTER, *kan overføres*

Komiteen viser til at ordningen er en ny, tidsavgrenset ordning som fylkeskommunene kan søke om for å legge til rette for et regionalt tilpasset etter- og videreutdanningstilbud. Pilotene skal gjennomføres i samarbeid mellom fylkeskommunene, næringslivet, kommunene og relevante aktører innen utdanning og arbeidsmarked lokalt.

3.3.8.4 POST 63 INTERREG OG ARKTIS 2030

Komiteen viser til at posten dekker den statlige norske finansieringsandelen til de grenseregionale programmene som organiserer samarbeid med naboland. Midlene forvaltes av de deltakende fylkeskommunene og overføres til de fylkeskommunene som er sekretariat for et Interreg-program. De ulike prosjektene omfatter samarbeid med Danmark, Sverige, Finland og Russland. Innholdet er forskjellig i de ulike samarbeidene, men omfatter samarbeid på tvers av grenser for transport, infrastruktur, konkurransekraft i bedrifter, forskning, innovasjon, og grensesikkerhet i Barentsregionen.

Komiteen viser til at posten dekker de deler av midlene til Arktis 2030 som skal overføres til Troms og Finnmark fylkeskommune, som skal samarbeide med Nordland fylkeskommune om oppgaven. Målet med Arktis 2030 er å ivareta norske interesser i nord og Norges rolle som en ansvarlig og sentral polarnasjon. Den regionale delen skal omfatte hele Nord-Norge og bidra til samfunnsutvikling i nordområdene.

Komiteen viser til at bevilgningen på posten er 101,4 mill. kroner i 2020.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at om lag halvparten av Arktis 2030-midlene overføres til Troms og Finnmark fylkeskommune. Flertallet vil understreke ansvaret fylkeskommunen har for å etablere gode samarbeidsmekanismer for å forvalte midlene i samarbeid med Nordland fylkeskommune. Nordområdene i Norge omfatter for praktiske formål arealet fra grensen mot Trøndelag, og midlene må kunne anvendes i hele området.

3.3.8.5 POST 65 OMSTILLING

Komiteen viser til at ordningen skal benyttes til etablering av nye arbeidsplasser i kommuner eller regioner som har en vesentlig reduksjon i sysselsettingen. Komiteen viser til at evalueringer tilsier at resultatene som oftest kommer i sluttfasen av et omstillingsløp på inntil seks år, og at det derfor er viktig med forutsigbarhet og et langsiktig perspektiv på dette arbeidet. Komiteen mener de lokale tiltakene må imøteses med mest mulig av midlene, mens administrasjonskostnader og forvaltningsmidler hos Innovasjon Norge holdes på et minimum for å sikre mest mulig ressurser til det direkte omstillingsarbeidet. Det foreslås en bevilgning på 66 mill. kroner i 2020. Dette er en reduksjon fra 79,9 mill. kroner i 2019 og 112 mill. kroner i 2018.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at nivået på bevilgningen gjenspeiler en forbe-

dret økonomisk situasjon og konkrete innspill om omstillingsbehov fra fylkeskommunene.

3.3.8.6 POST 74 KLYNGER OG INNOVASJON

Komiteen viser til at oppdragsgiversansvaret for disse ordningene er overført til fylkeskommunene fra 2020. Komiteen viser til at bevilgningen over posten er redusert fra 281,1 mill. kroner i 2019 til 216 mill. kroner i 2020.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at posten finansierer Forskningsrådets program FORREGION, samt programmene Norwegian Innovation Clusters, Bioøkonomiordningen og Innovasjonspartnerskap i regi av Innovasjon Norge. Disse medlemmer viser til at Kommunal- og moderniseringsdepartementets finansiering av Innovasjon Norges Bioøkonomiordning foreslås overført til posten fra tidligere kap. 550, post 70 Bedriftsrettede programmer i distriktene. Videre viser disse medlemmer til at oppdragsgiversansvaret for Sivas inkubasjonsprogram og Bedriftsnettverk i regi av Innovasjon Norge foreslås overført til fylkeskommunene fra 2020, jf. kap. 553, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling. Disse medlemmer viser avslutningsvis til at reduksjonen hovedsakelig skyldes overføring av oppdragsgiveransvaret for enkelte ordninger til fylkeskommunene.

3.3.9 Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling

Komiteen viser til at Kompetansesenter for distriktsutvikling har avdelinger i Steinkjer, Alstahaug og Sogndal. Distriktsenteret skal drive faglige nettverksarenaer for kommuner, fylkeskommuner og andre aktører om lokalt utviklingsarbeid. Komiteen viser til at Merkur-programmet finansieres over kapittelet. Det foreslås en bevilgning på 59,4 mill. kroner i 2020. Det er de minste butikkene i de mest perifere områdene som skal prioriteres.

3.3.10 Post 555 Bygdevekstavtaler

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet foreslår å etablere et prosjekt med mål om vekst i distriktene. Målet er å legge til rette for næringsutvikling og levende lokalsamfunn i hele landet. Spredt bosetting er viktig for verdiskaping, av beredskapshensyn, for naturforvaltning og for enkeltpersoners valgfrihet. Det er store områder i Norge som ikke blir utnyttet og som med en målrettet næringspolitikk har stort potensial for vekst. Gjennom bygdevekstavtaler mellom kommunene og staten kan lokale fortrinn og skreddersydde løsninger styrke mulighetene for å øke næringsaktiviteten. Som første år i en opptrappingsperiode foreslås det i Senterpartiets alternative

statsbudsjett for 2020 en bevilgning på 500 mill. kroner til bygdevekstavtaler.

3.3.11 Kap. 560 Samiske formål

Komiteen viser til Grunnloven § 108 og sameloven, som sammen utgjør det rettslige grunnlaget for samepolitikken. I tillegg kommer også de føringer som følger av Norges folkerettslige forpliktelser på området. Komiteen peker også på at det er Kommunal- og moderniseringsdepartementet som har det overordnede samordningsansvaret for samepolitikken og skal arbeide for helhet og sammenheng på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at det under høringen med Sametinget for statsbudsjettet 2020 framkom sterk kritikk av måten regjeringen har innrettet pris- og lønnsvekst for Sametinget på, og det ble vist til at prisveksten i statsbudsjettet er anslått til 3 pst. mens prisveksten for Sametingets budsjett er lagt til 0,3 pst. Videre viste Sametingets representanter til at det siden 2013 har vært en systematisk utvikling som fører til at samiske samfunn ikke får ta del i den samme utviklingen som norske samfunn grunnet lavere økonomiske forutsetninger.

Sametinget sier videre i høringen at budsjettforslaget for 2020 er det dårligste budsjettet for Sametinget som den borgerlige regjeringen har kommet med på seks år.

Sametinget viser også til at regjeringen har øremerket midler og derved lagt prioriteringene for Sametinget, stikk i strid med hva den nye budsjettordningen skulle legge opp til, hvor Sametinget selv skulle få anledning til å prioritere. Sametinget sier at en slik øremerking av midler sett opp mot totalforslaget i budsjettet for Sametinget vil føre til at Sametinget mister reell påvirkningskraft over sine prioriteringer, og at regjeringens inngripen i Sametingets prioriteringer er en reell nedskalering av det samiske samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Stortinget etter forslag fra regjeringen siden 2013 har økt bevilgningene til Sametinget med over 100 mill. kroner, til 513 mill. kroner i 2020. Bevilgningen for 2020 vil gi Sametinget gode rammer for sitt arbeid neste år. Det er foreslått en økning på 13 mill. kroner til oppfølging av Hjertespråket. I tillegg til dette økes bevilgningene til andre samiske formål med 80 mill. kroner, som museumsbygg for Saemien Sijte, utvikling av samiske læremidler, ny reindriftsavtale og et Alternativ til vold-kontor med samisk kompetanse. Totalt foreslår regjeringen en bevilgning til samiske formål på over 1,1

mrd. kroner, noe som vil gi gode betingelser for samepolitiske tiltak fremover.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til den nye budsjettordningen for Sametinget og Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det prioriteres 60 mill. kroner til Sametinget ut over regjeringens forslag. En slik økning vil sette Sametinget selv i stand til ytterligere å styrke sine prioriteringer innen eget ansvarsområde og bidra til at tilbudet til den samiske befolkningen styrkes.

I tillegg setter Arbeiderpartiet av 4 mill. kroner til Bååstede på kulturbudsjettet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener Sametinget må få styrket sitt budsjett, og har derfor foreslått 10,5 mill. kroner i sitt alternative budsjett til generell styrking, 10 mill. kroner til samisk kulturminneforvaltning og 5 mill. kroner til Bååstede under ramme 2.

3.3.11.1 POST 50 SAMISK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNNSLIV

Komiteen merker seg at denne posten utgjør hovedbevilgningen til Sametinget. Komiteen viser til NOU 2016:18 Hjertespråket, der ulike tiltak for styrking av de samiske språkene beskrives nærmere. Komiteen støtter forslaget om å øke bevilgningene til dette formålet med 13 mill. kroner sammenlignet med 2019. Komiteen viser til at tiltakene iverksettes etter konsultasjoner med Sametinget.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått en styrking på 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag, hvorav 3,5 mill. kroner er begrunnet med samisk kulturminneforvaltning. Disse medlemmer mener oppfølgingen av Hjertespråket og utvikling av samiske læremidler i forbindelse med fagfornyelsen vil være viktige prioriteringer fremover, og mener bevilgningene til dette arbeidet må styrkes. Disse medlemmer viser til at Sametinget har ansvar for 900 fredede bygninger. Sametingets arbeid med å ivareta disse byggene er sentralt for å dokumentere og ivareta samisk historie. Disse medlemmer viser til at overføringene til Sametinget skal komme som frie midler, og mener det er positivt at Sametinget skal ha råderett til å disponere midlene til det beste for det samiske folk og samiske interesser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det mangler læremidler i samisk. Siden fagfornyelsen krever nytt læremateriell og opplæring på samisk, noe som er helt avgjørende for bevaring av samiske språk, er man avhengig av en større satsing på dette framover.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag om økning på 10 mill. kroner til samisk kulturminneforvaltning og 5 mill. kroner til Bååstede under rammeområde 2.

3.3.12 Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter

Komiteen viser til proposisjonens generelle merknader.

3.3.13 Kap. 3563 Internasjonalt reindriftssenter

Komiteen viser til proposisjonens generelle merknader.

3.3.14 Kap. 567 Nasjonale minoriteter

Komiteen viser til at etniske, religiøse og/eller språklige minoriteter med langvarig tilknytning til et land defineres som nasjonale minoriteter. Både jøder, kvener/norskfinner, rom, romanifolk/tatere og skogfinner har en historie i landet fra 1800-tallet eller tidligere. Disse gruppene er anerkjent som nasjonale minoriteter i Norge.

Komiteen viser til at Norges politikk overfor nasjonale minoriteter er forankret i internasjonale menneskerettighetskonvensjoner, som Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter, den europeiske pakten om regions- eller minoritetspråk og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter. Politikken bygger på prinsippet om likeverd og ikke-diskriminering.

Komiteen viser til at det er et mål at de nasjonale minoritetene, i dialog med offentlige myndigheter, selv skal kunne ta aktivt del i arbeidet med å bevare og utvikle eget språk og egen kultur.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til merknader i Innst. 16 S (2017–2018) om det store behovet for å få igangsatt byggingen av Skogfinsk museum og at regjeringen enda en gang har nedprioritert dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020, der det prioriteres 10 mill. kroner til Skogfinsk museum, på rammeområde 3 Kultur.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020, hvor det prioriteres 2 mill. kroner til Skogfinsk museum.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag til igangsetting og forslag til bevilgning i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett på ramme 2 med 3 mill. kroner.

3.3.14.1 POST 70 NASJONALE MINORITETER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstreparti sitt alternative budsjett, der posten er økt med 0,5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, til paraplyorganisasjonen Nasjonale minoriteter i Norge.

3.3.14.2 POST 72 DET MOSAISKE TROSSAMFUND

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til enigheten om budsjettet for 2020 mellom de fire regjeringspartiene i Stortinget. Enigheten medfører at arbeidet med tiltak i handlingsplanen mot antisemittisme styrkes med 2 mill. kroner i 2020. De nye midlene skal gå til Det Mosaiske Trossamfund for å videreutvikle informasjonsmateriale tilpasset barnehager, ulike trinn i grunnskolen og øvrige utdanningsinstitusjoner, videreutvikling av nettstedet «jødedommen.no», utdanning av flere jødiske veivisere og styrking av veiviserprogrammet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Innst. 2 S (2019–2020), der Arbeiderpartiet øker kap. 500, post 70 med 2 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at tiltaket ved en inkurie ble postert på feil kapittel, jf. Innst. 2 S (2019–2020). Tiltaket og midlene på 2 mill. overføres fra kap. 500, post 70, slik at kap. 567, post 72 økes med 2 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag og bevilges med 9,2 mill. kroner.

3.3.15 Kap. 581 Bolig- og bomiljøtiltak

3.3.15.1 POST 70 BOSTØTTE, *overslagsbevilgning*

Komiteen viser til at formålet med bostøtte er å sikre personer med lave inntekter og høye boutgifter en egnet bolig. Bostøtte beregnes ut fra søkerens inntekt og boutgifter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det ble utbetalt 100 mill. kroner mer i bostøtte i 2013 enn i forslaget til statsbudsjett for 2020.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener at bostøtten er et viktig virkemiddel for å sørge for at alle kan skaffe seg og beholde en egnet bolig. Mottakere av bostøtte mottar i gjennomsnitt et høyere beløp enn i 2013. Disse medlemmer viser til at et fallende antall mottakere blant annet skyldes at flere av

de som tidligere har mottatt bostøtte, har fått økt realinntekt, og at flere har kommet ut i arbeid.

Disse medlemmer viser til at bostøtten har blitt styrket de siste årene. Blant annet er boutgiftstaket økt gjentatte ganger slik at barnefamilier og andre store husstander får utbetalt mer i bostøtte, og det har blitt enklere å få bostøtte i bokollektiv. Disse medlemmer mener det er positivt at det er innført en permanent kompensasjonsordning så ikke reformen blir årsak til at noen som mottok bostøtte før reformen, mister den. Disse medlemmer peker også særlig på at det siden 2017 har blitt tatt i bruk oppdaterte likningsdata, fremfor å benytte flere år gamle likningstall, som var praksis tidligere. Dette har bidratt til vesentlig færre feilutbetalinger av bostøtte, og den enkelte bostøttemottager kan nå være tryggere på at vedkommende mottar et korrekt beløp og unngår store tilbakebetalingskrav. Disse medlemmer registrerer at Husbanken måtte vurdere å kreve tilbake hele 213 mill. kroner i 2016, mens det bare ble vurdert tilbakebetalt 47 mill. kroner i 2018. Antall saker gikk ned fra 9 100 til 3 100. Disse medlemmer mener det er positivt at mange mennesker nå har unngått vanskelige tilbakebetalingskrav fra staten.

Disse medlemmer registrerer at Sosialistisk Venstreparti påstår at bostøtten dekker en mindre andel av bokostnadene enn tidligere, og at ti tusen færre får bostøtte siste år. Disse medlemmer viser til at bostøtten har utgjort en stabil andel av mottakernes boutgifter siden 2014, mens det største fallet i andelen av boutgiftene som ble dekket av bostøtte, kom under den rødgrønne regjeringen. Disse medlemmer er positive til at andelen av boutgiftene som dekkes av bostøtten, har økt i 2019. Dette skyldes forbedringer i bostøtteordningen.

Disse medlemmer viser til at selv om anslagene på framtidig antall bostøttemottakere har variert mye fra budsjett til budsjett, er det gjennomsnittlige antallet som faktisk mottar bostøtte, bare om lag 4 000 lavere i 2019 enn i 2018.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020, der det prioriteres 100 mill. kroner til økt bostøtte ut over regjeringens forslag og de generelle merknadene der dette omtales.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020, hvor det er foreslått å forbedre bostøtten for uføre slik at også de som har blitt uføre etter uførereformen, skal kunne få bostøtte på like vilkår med de som mottok denne støtten før uførereformen. Disse medlemmer viser til at det i Senterpartiets alternative statsbud-

sjett for 2020 er foreslått 60 mill. kroner til innføring av støtten fra 1. november 2020.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti påpeker at boligmarkedet, slik det er nå, øker de sosiale ulikhetene. Det trengs en langt sterkere sosial boligpolitikk. Dette medlem viser til en rekke andre usosiale kutt regjeringen har gjennomført. Dette rammer mennesker som er vanskeligstilte som uføre, syke og arbeidsløse, mennesker som i mindre grad enn andre har mulighet til å komme seg ut av avmaktsposisjonen.

Dette medlem mener bostøtten må økes kraftig, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der denne økes med 250 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Både antall som får, og verdien av bostøtten til de som nå kvalifiserer, har falt dramatisk, på tross av økte bokostnader og fallende inntekt hos lavinntektsgruppene.

Dette medlem viser til egne forslag i tidligere statsbudsjett og i Representantforslag 73 S (2018–2019).

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endret bostøtteregulering som sikrer at også nye uføre får bostøtte på nivå med tidligere, slik at bostøtten som boligsosialt virkemiddel blir styrket kraftig.»

3.3.15.2 POST 75 ETABLERING OG TILPASNING AV BOLIG

Komiteen viser til at bolig er et nødvendig gode alle trenger. Komiteen mener det å eie egen bolig er viktig. Det er en offentlig oppgave å føre en sosial boligpolitikk slik at alles boligbehov dekkes.

Komiteen merker seg at ansvaret for tilskudd til etablering i egen bolig og tilskudd til tilpasning av bolig overføres fra Husbanken til kommunene og innlemmes i rammetilskuddet til kommunene fra 2020. Komiteen merker seg videre at det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 481,6 mill. kroner i 2020. Komiteen merker seg også at tilskuddsmidlene som tidligere gikk til etablering og tilpasning, fordeles i rammetilskuddet etter sosialhjelpsnøkkelen i 2020.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er uenig i at posten kuttes og tilskuddet flyttes til kommunenes rammetilskudd. Det er helt nødvendig for kommunene og de innbyggerne som trenger tilpassing av bolig, at Husbanken har fagmiljøer som kommunene kan benytte. Disse fagmiljøene må styrkes og ikke svekkes.

Flertallet påpeker at det er behov for flere boliger med universell utforming og livsløpsstandard. Det er god samfunnsøkonomi, og gir valgfrihet og selvbestemmelse til enkeltmennesker som i dag ikke har det.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at kommunene har et ansvar for å bidra til at vanskeligstilte kan skaffe seg og beholde en egnet bolig. Disse medlemmer viser til at større grad av rammestyring gjør at kommunene kan gjøre lokale prioriteringer og bruke mindre ressurser på byråkrati. Disse medlemmer har tillit til at kommunene vil fortsette å gi alle et godt boligtilbud, også etter at tilskuddet er innlemmet i kommunenes rammetilskudd og kommunene får større makt og myndighet over midlene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der det foreslås at tilskuddet beholdes i Husbanken og økes med om lag 50 mill. kroner, og viser til at posten dermed økes med 531 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

3.3.15.3 POST 76 UTLEIEBOLIGER, kan overføres

Komiteen merker seg at det er en nedgang i bevilgningen til denne posten sammenlignet med saldert budsjett 2019. Det er viktig å påse at vanskeligstilte som har behov for egnede utleieboliger, får et tilbud om det. Komiteen mener det er en sentral oppgave å sørge for at det bygges et tilstrekkelig antall utleieboliger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til enigheten om budsjettet for 2020 mellom de fire regjeringspartiene i Stortinget. I enigheten reduseres post 76 Tilskudd til utleieboliger med 40 mill. kroner i 2020, ut fra at det er få som søker om dette tilskuddet.

Disse medlemmer foreslår på denne bakgrunn at kap. 581, post 76 reduseres med 40 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag og bevilges med 445,1 mill. kroner. Dette medfører at tilsagnsfullmakten reduseres med 48,9 mill. kroner fra 384,8 mill. kroner til 335,9 mill. kroner, og den totale tilsagnsrammen reduseres med 88,9 mill. kroner fra 501,4 mill. kroner til 412,5 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår derfor at romertallsvedtak VII i Kommunal- og moderniseringsdepartementets Prop. 1 S (2019–2020) endres slik at tilsagnsfullmakten endres til 335,9 mill. kroner for denne posten, jf. komiteens tilråding B. romertall X.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til et stort behov for flere rimelige utleieboliger og flere leie til eie-boliger. Dette medlem viser videre til Representantforslag 154 S (2018–2019) om et rettferdig boligmarked.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der det foreslås at posten økes med 100 mill. kroner.

3.3.15.4 POST 78 BOLIGSOSIALE TILTAK, *kan overføres*

Komiteen merker seg at den delen av tilskuddet som frem til 2016 ble utbetalt til kommunene, gradvis er innlemmet i rammetilskuddet til kommunene fra 2017 til 2019.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er uenige i at det boligsosiale tilskuddet skal innlemmes i rammen. Flertallet viser til at det er stort behov for å løfte kunnskapen om boligsosialt arbeid i kommunene. Overføringen vil gi svært små summer til kommunene og bryte opp det kompetansemiljøet i Husbanken som kommunene har vært helt avhengig av. Flertallet mener derfor at tilskuddene må tilbakeføres til Husbanken og økes.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til alternativt statsbudsjett for 2020, der Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke bevilgningen med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at det er et mål at folk skal bo lengst mulig i egen bolig. Det finnes ingen oversikt over hvor stort behovet for tilpasning av boliger er. Vi vet at mindre enn 10 pst. av boligmassen har tilfredsstillende tilgjengelighet. Vista Analyse og Agenda Kaupang har i 2018 på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet undersøkt boligens utforming og hvordan den påvirker ressurs- og arbeidsbelastningen for helse- og omsorgssektoren. I rapporten kommer det fram at en fjerdedel av boligene som hjemmetjenesten yter tjenester i, har hindre som ved utbedring kan bidra til at brukeren blir mer selvhjulpent. Levekårsundersøkelsen fra SSB i 2018 viser at kun én pst. av befolkningen i 2015 bodde i en bolig som var tilrettelagt slik at en rullestolbruker hadde tilgang til alle rom i huset.

I en spørreundersøkelse fra Nova svarer over halvparten i alderen 50–71 år at de bor i en bolig som er dårlig eller svært dårlig tilpasset. Befolkningsutviklingen tilsier at behovet for boligtilpasning er økende. Tilgjengelige data over boligmassen i Norge viser at flertallet av boligene ikke er tilpasset personer som ikke klarer å gå i trapper, og at behovet for tilrettelegging vil øke som følge av et større antall eldre over 80 år.

Skal folk kunne bo lenger i egen bolig er det avgjørende at andelen tilgjengelige boliger øker kraftig i årene framover. Det er også nødvendig å se rehabiliteringsbehov, energieffektivisering og tilgjengelighet i sammenheng og sikre at offentlige støtteordninger kan virke sammen og utløse viktige oppgraderinger.

3.3.15.5 POST 79 HEIS OG TILSTANDSVURDERING, *kan overføres*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialis-

tisk Venstreparti, merker seg at det er foretatt en kraftig reduksjon i bevilgningen til denne posten i løpet av de siste år.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det i årene som kommer, må legges til rette for at eldre kan bo hjemme lenger. Disse medlemmer peker på at det hovedsakelig er et ansvar for den enkelte å skaffe seg en bolig, og at denne boligen er tilpasset egen livssituasjon. Disse medlemmer mener likevel det skal gis tilskudd for prosjektering og installering av heis. Disse medlemmer støtter en videreføring av tilsagnsrammen fra 2019 på 50 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at svært mange eldre mennesker bor i blokker uten heis. Å få installert heis der vil gjøre at svært mange kan bo i eget hjem lenger og at en langt større del av boligmarkedet vil ha livsløpsstandard og gi mennesker med bevegelseshindringer langt større mulighet til å skaffe seg egnet bolig. Heis er svært god samfunnsøkonomi og et viktig tiltak for større frihet og likestilling for eldre og mennesker med funksjonsnedsettelse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet prioriterer 40 mill. kroner til heis ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås at posten økes med 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.15.6 POST 80 VEIKART UNIVERSELT UTFORMET NÆRSKOLE 2030

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Norge har tilsluttet seg FNs bærekraftsmål, og skal «Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring». Norge har også vedtatt FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter, der tilgang til skolebygg er en av forpliktelsene. Men hele 80 pst. av norske skoler er ikke tilgjengelige for elever med funksjonsnedsettelse. Det er diskriminerende. Universell utforming sikrer inkludering og gode læringsbetingelser for denne gruppen, men gir også gode gevinster for andre elever.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020, der det prioriteres 5 mrd. kroner til en ny rentekompensasjonsordning for opprusting og universell utforming av skoler, barnehager og svømmeanlegg.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det foreligger en nasjonal plan for å oppgradere skolebygg med uteområder, kalt Veikart-universelt utformet nærskole 2030. Målet er at alle barn skal gå på sin nærskole innen 2030, og det er et viktig inkluderings- og likestillingstiltak. Dette medlem viser til at Sosialistisk venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 følger opp veikartet og foreslår å bevilge 200 mill. kroner i øremerkede stimuleringsmidler til kartlegging av status, planlegging og aktuelle tiltak i 2020, og økt Husbankramme til 25 mrd. kroner. Dette kan gjøres etter samme modell som investeringstilskudd til kjøkken på sykehjem, som er et spleiselag mellom stat og kommune, og heistilskuddet, som er et spleiselag mellom stat og boligselskap. Tilskuddet bør forvaltes av Husbanken.

Gjennomføring av veikartet er svært viktig og må være tiltak i den nevnte strategien og i ny handlingsplan for universell utforming fra 2021. Veikartet vil gi stor samfunnsøkonomisk gevinst og har stor verdi for elever knyttet til inkludering og deltagelse i samfunns- og arbeidsliv.

3.3.16 Kap. 585 Husleietvistutvalget

3.3.16.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at Husleietvistutvalget er et alternativt tvisteløsningsorgan til domstolene. Komiteen mener ordningen er viktig for å sikre partenes rettsikkerhet.

3.3.17 Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet

Komiteen viser til mål 1 Sikre, miljøvennlige og tilgjengelige boliger og bygg, og mål 2 Forutsigbare regler for effektivt ressursbruk under programkategori 13.80 Bolig, bomiljø og bygg. Post 1 Driftsutgifter dekker lønn, husleie og andre faste driftsutgifter for Direktoratet for byggkvalitet (DiBK). Bevilgningen dekker også utgifter til drift av den sentrale godkjenningsordningen for foretak med ansvarsrett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at stortingsflertallet i flere runder har pålagt regjeringen å tilbakeføre endringene til opprinnelig forskrift TEK 15 (anmodningsvedtak 351, 642 og 644), men at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett 2019 fikk med seg et annet flertall for å sette vedtaket til side.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i 2016 endret energikravene i byggteknisk forskrift med mål om et tydeligere og enklere byggregelverk. Begrensningen av bruk av elektrisitet til oppvarmingsformål ble fjernet, og det samme ble koblingen til tilknytningsplikten for fjernvarme. I stedet ble det innført et generelt krav om at bygg over 1 000 kvm skal ha energifleksible oppvarmingsløsninger. Formålet i forskriften følges

ikke opp i veileder, som gir en kraftig svekkelse av markedet for energifleksible løsninger og også strider mot andre politiske mål og forskriftens formål. Disse medlemmer understreker at riktig tolkning av krav til energifleksibel oppvarming er avgjørende for å utnytte lokale spillvarmeressurser til å avlaste kraftnettet. Fjernvarme- og kjøling gir bedre forsyningssikkerhet, reduserer kostnader i kraftnettet og kutter utslipp. Å ikke utnytte dette potensialet fører til at oppvarmingseffekt legger unødvendig stort beslag på kraftnettet i en tid med sterk elektrifisering av andre sektorer, og gjenbruk er god sirkulærøkonomi.

Disse medlemmer mener regjeringen må legge til rette for at fjernvarmen kan ta i bruk enda mer spillvarme fra andre sektorer, som f.eks. fra store datasentre og fra hydrogenproduksjon. For å få til dette må byggregelverket samspille med utviklingen i energisystemet og sørge for et marked for energifleksibel oppvarming.

Disse medlemmer viser til at elektrisitet som frigjøres gjennom strengere krav i teknisk byggforskrift, kan erstatte fossil energibruk innen transport og industri. Disse medlemmer viser til at Statnett har beregnet at en trenger 14 TWh for å elektrifisere hele transportsektoren.

Disse medlemmer påpeker at klimautslipp i bygg og boliger store, og at dersom en skal nå klimamål, må det i ny teknisk forskrift legges inn nødvendige krav til energieffektivitet og klimakutt i hele verdikjeden.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp høringen om styrket krav til energifleksible oppvarmingsløsninger i bygg og gjennomføre de vedtatte endringene i TEK 17.»

3.3.17.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.18 Kap. 590 Planlegging og byutvikling

Komiteen viser til at presset på arealbruk er sterkest nær byer og tettsteder. Samtidig har man ny kunnskap om hvor viktige nærfriluftsområder er for folks trivsel og folkehelse. I en moderne og bærekraftig by- og tettstedsutvikling må en varig sikre grøntdrag, et sammenhengende sti- og turvegnett og markagrensene.

Komiteen påpeker viktigheten av at luft- og støyforurensing må reduseres sterkt. Slik forurensing er svært helseskadelig og medfører både sykdom og for tidlig død. Derfor er det helt avgjørende at hele forvaltning

gen har kompetanse på dette, og at disse hensynene ivaretas i alle plan- og byggeprosesser.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er kjent med at regjeringen, gjennom bompengeforliket, tar sikte på å fastsette et videreutviklet nullvekstmål med fokus på reduserte utslipp (lokale utslipp og klimagassutslipp), støy, fremkommelighet og arealbruk.

Disse medlemmer viser til at regjeringen legger til rette for enklere og mer effektive plan- og byggesaksprosesser. Regjeringen prioriterer arbeidet med å digitalisere og forenkle plan- og byggesaksprosessene. Arealplaner bør bli enklere å forstå og bruke, og mer entydige. Visualisering gir bedre medvirkning i planprosessene og er også et viktig bidrag i arbeidet med digitale byggesaksprosesser.

Disse medlemmer synes det er positivt at regjeringen vil se på hvordan det kan legges til rette for raske og enklere gjennomføring av utbygging i komplekse fortettings- og transformasjonsområder. Næringsutvikling og spredt utbygging bør i større grad avklares i kommunale planer. Regjeringen viderefører også arbeidet for bedre og mer samordnet planlegging av sjøområder og strandsonen.

Bedre arealutnyttelse og redusert reisetid gir mer effektiv ressursbruk for samfunnet. Disse medlemmer mener samordnet og god oppfølging av bolig-, areal- og transportplanleggingen er viktig, særlig i de store byområdene. Attraktive byer med levende bymiljø kjennetegnes ved at de klarer å kombinere økt tetthet med effektive transportløsninger og høy livskvalitet. Storbyer i vekst må ta helhetlige grep for å bli funksjonelle og bærekraftige byområder. Byvekstavtalene er et sentralt virkemiddel for å oppnå dette. Det foreslås å videreføre og styrke arbeidet med å bedre levekår i utsatte områder. Det er utarbeidet en idéhåndbok for utvikling av byrom, som skal bidra til å oppnå kvalitet i arkitekturen og attraktive byrom. Denne inneholder flere konkrete verktøy for å styrke de blå og grønne strukturene i byene.

Disse medlemmer registrerer at regjeringen vurderer at regjeringens politikk er basert på de samme prinsippene som FNs bærekraftsmål og FNs Ny Urban Agenda.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det også er tverrpolitisk enighet om at all økning i persontransport skal tas med kollektivtransport, sykkel eller gange.

Disse medlemmer understreker regjeringens ansvar for å gi kommunene gode verktøy for å ivareta disse oppgavene. Disse medlemmer vil understreke

viktigheten av at forenkling og raskere saksbehandling i byggesaker og byplanlegging ikke må gå på bekostning av energieffektivitet, klimakrav, faglige krav og demokratiske beslutningsprosesser. Korte tidsfrister og forenklinger er en utfordring for god medvirkning fra frivillige organisasjoner som ivaretar blant annet friluftsinteresser.

3.3.18.1 POST 61 BYVEKSTAVTALER, *kan overføres*

Komiteen understreker viktigheten av å fremme miljøvennlig byutvikling for byene i Norge. I dag er bymiljøavtalene den tydeligste satsingen på miljøvennlig og effektiv byutvikling i samferdselspolitikken. En utvidelse til flere byområder forutsetter at avtalenes rammeverk tilpasses til et hensiktsmessig nivå ut fra bystørrelse og ulike grader av utfordringer.

Komiteen mener at miljøvennlige løsninger og det å redusere bilbruk i tettsteder og byer og arbeide for nullvekst i utslipp er viktig, særlig fordi det i distriktene må være spredt bosetting og nødvendig med privatbiler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Norges ambisjoner om å nå internasjonale klimamål bare kan nås hvis byer og tettsteder blir en del av løsningen, spesielt gjelder dette for transportsektoren. En tredel av befolkningen i Norge bor i landets fem største byområder. Både disse byene og kommunene rundt opplever kraftig befolkningsvekst. Disse medlemmer mener storbyområdene med sin befolkningsvekst har særskilte utfordringer knyttet til transport. Flere personreiser og økt næringstransport vil uten en aktiv politikk føre til dårligere fremkommelighet, økte klimautslipp og mer lokal forurensning.

Disse medlemmer ser det som en offentlig oppgave å styre by- og stedsutviklingen og mener transportplanleggingen i større grad må integreres med arealplanleggingen.

Disse medlemmer vil også vurdere en utvidelse av eksisterende belønningsordning for nye byområder.

Disse medlemmer forventer at de kommunene som får større statlige kollektivutbygginger, forplikter seg til en sterkere koordinering av boligbygging, arealbruk og utbygging av transportsystemet. Disse medlemmer mener man skal ha mest mulig igjen for offentlige investeringer, og mener at økt boligutbygging skal tillegges vekt i framtidige prioriteringer av statlige infrastrukturprosjekter i og rundt de største byregionene.

Disse medlemmer ønsker å etablere en ny belønningsordning for mindre og mellomstore byer/tettsteder som sikrer statlig (med)finansiering av flere miljørelaterte tiltak, som sykkelveiutbygging, etablering av ladestasjoner, støtte til kjøp av elsykler, energirådgiving

for husholdningene, etablering av gode gjenbruks- og gjenvinningsordninger osv. En betingelse for statlig støtte må være at kommunene kartlegger sine naturverdier og fører en arealpolitikk som reduserer transportomfanget, hindrer vekst i bilbruken og sikrer nærnatur og matjord mot nedbygging.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag til økte bevilgninger under ramme 17 Transport.

3.3.18.2 POST 65 OMRÅDESATSING I BYER, *kan overføres*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, understreker at områdesatsingene har vært en stor suksess og svært viktig for å få startet opp og gjennomført nødvendige oppgraderinger av boområder med store sosiale og miljømessige utfordringer. Flertallet viser til at slike oppgraderinger bare har positive ringvirkninger. Evaluering av Groruddalsatsingen viste ikke bare store fysiske og visuelle forbedringer, men også at tiltakene har skapt gode lokalsamfunn og entusiasme samt fått fram lokale ledere. Dette er svært viktig for å drive fram god utvikling og sosialt samhold i bydelene som har vært omfattet. Flertallet påpeker at slike satsinger har vært viktige for integreringen, og at å satse videre på slike tiltak vil være viktig for å få til en god integrering. Flertallet understreker at gode fritidstilbud og fritidsklubber for ungdom må være en del av de varige løsningene som etableres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at områdesatsingene har lyktes med noen av målsettingene. Disse medlemmer mener det er viktig å få startet opp og gjennomført nødvendige oppgraderinger av boområder med store sosiale og miljømessige utfordringer. Disse medlemmer påpeker at slike satsinger er viktig for integreringen, og at å satse videre på slike tiltak vil være viktig for å få til en god integrering. Det er viktig å drive fram god utvikling og sosialt samhold i bydelene. Etter den siste tids uønskede hendelser knyttet til gjengkriminalitet og masselagsmål i Oslo understreker disse medlemmer viktigheten av å hindre alvorlig og gjentatt kriminalitet, både av hensyn til samfunnet, den fornærmede, den unge lovbyteren og dens omgivelser. Barn og unge som begår lovbrudd må møtes raskt med en reaksjon. Kriminalitet i nærområdene skaper også utrygghet blant befolkningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020, der det prioriteres 50 mill. kroner til områdesatsinger, og disse medlemmer viser videre til våre generelle merknader, der dette omtales nærme-

re. Disse medlemmer viser også til Arbeiderpartiets merknader til Representantforslag 240 S (2017–2018) jf. Innst. 244 S (2018–2019).

3.3.18.3 POST 72 BOLIG- OG OMRÅDEUTVIKLING I BYER, *kan overføres*

Komiteen viser til at ordningen skal bidra til å forbedre bomiljøet, deriblant å løse lokale utfordringer for innbyggerne i områder med særskilte levekårsutfordringer. Den siste undersøkelsen som målte effekten av tilskuddene, gjennomført i Oslo, Bergen og Trondheim, viste større tilfredshet ved bomiljø, økt trygghet og økt bruk av sosiale møteplasser. Komiteen understreker betydningen det har for folk i nærområdet å satse videre på tiltak for å forbedre bomiljøet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstreparti sitt alternative statsbudsjett for 2020 er satt av 25 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å øke midlene til byutvikling gjennom områdesatsingen i Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim, og 15 mill. kroner på kap. 291, post 62 og 71.

3.3.19 *Kap. 595 Statens kartverk*

Komiteen viser til at Statens kartverk har ansvar for tinglysing av fast eiendom og boret, samt matrikkelen. Kartverket er også en nasjonal geodatakoordinator og har ansvaret for den geografiske infrastrukturen på land og i sjø. Kartverket har dermed en helt sentral rolle i arbeidet med å sikre at Norge har en nasjonal infrastruktur for geografisk informasjon og offentlig eiendomsinformasjon. Komiteen viser til at denne oppgaven utføres i nært samarbeid med kommunene.

3.3.19.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER, *kan nyttes under post 21 og 45*

Komiteen merker seg bevilgningsforslaget på 913,380 mill. kroner og viser til at bevilgningen skal dekke utgifter til drift av Kartverket og er knyttet til hele Kartverkets område.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.19.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45*

Komiteen støtter forslaget til bevilgning og har ellers ingen merknader.

3.3.19.3 POST 30 GEODESIOBSERVATORIET, *kan overføres*

Komiteen viser til at det i Prop. 1 S (2019–2020) foreslås en bevilgning på 7,6 mill. kroner som i hoved-

sak skal dekke utgifter til utviklingsarbeid for laseravstandsmåler for satellitter (SLR).

3.3.20 Kap. 3595 Statens kartverk

Komiteen viser til at samlede budsjetterte inntekter under dette kapitlet er 809,5 mill. kroner, og har ellers ingen merknader til dette eller til de handlemåtene som skisseres for de samfinansierte prosjektene.

Statsbankene

3.3.21 Kap. 2412 Husbanken

Komiteen viser til at bevilgningene til Husbanken skal bidra til å nå mål 1 Sikre, miljøvennlige og tilgjengelige boliger og bygg, og nå mål 4 Vanskeligstilte på boligmarkedet skal kunne skaffe seg og beholde egnet bolig, under programkategori 13.80 Bolig, bomiljø og bygg.

Komiteen viser videre til at Husbanken har et effektiviseringsprogram for perioden 2019–2021. Ny organisering, digitalisering og standardisering av arbeidsprosesser og tjenester bidrar til at Husbanken arbeider mer effektivt. I 2019 blir det realisert gevinster på 10 mill. kroner som følge av effektiviseringsprogrammet i tillegg til avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Videre gevinster benyttes til å finansiere IKT-utvikling og forvaltningskostnader av nye digitale systemer.

ENERGIEFFEKTIVITET I BOLIGMARKEDET

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at både Enova og Husbanken forvalter virkemidler rettet mot rehabilitering og fornyelse av boliger og boligselskaper. Husbanken har tilskudd og virkemidler til den bygningsmessige tilstanden i boligselskaper, Enova har tilskuddsmidler til energieffektivisering som hittil har gitt noe tilskudd til eneboligmarkedet. Her trappes tilskuddene nå ned, og mot boligselskaper treffer virkemidlene dårlig og er for små.

Enova har klare miljømål og større ramme, mens for Husbanken er det mer utydelig. Disse medlemmer mener virkemidlene i begge institusjonene må fungere bedre sammen slik at lån og tilskudd til utbedring av boliger sikrer raskere rehabilitering der både mål om livslopsstandard og god energieffektivitet samt klima- og miljømål oppnås.

Disse medlemmer mener det må utredes hvordan dette arbeidet skal kunne drives mest mulig effektivt framover.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan organiseringen av tilskudd og lån til rehabilitering, tilgjengelighets- og boligtilpassing og energioppgradering kan bli mer tilgjengelig, samordnet og effektiv for innbyggerne og boligselskap.»

3.3.21.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at Stortinget i behandlingen av Prop. 54 S (2018–2019) Endring i statsbudsjettet 2019 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet, vedtok en ekstra utbetaling til alle bostøttemottakere for å dekke høye strømgjeldninger for husstander med lave inntekter. Som følge av dette ble driftsbudsjettet til Husbanken økt med 2 mill. kroner for å finansiere de administrative kostnadene.

Komiteen har også merket seg at Husbanken forvalter investeringstilskuddet til omsorgsboliger og sykehjem på vegne av Helse- og omsorgsdepartementet. I revidert nasjonalbudsjett for 2019 ble det opprettet et tilskudd til lokale kjøkkenløsninger med eget produksjonskjøkken ved eksisterende sykehjem og omsorgsboliger for personer med heldøgntjeneste. I den forbindelse ble bevilgningen til Husbanken økt med 2 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner til utvikling av søknads- og saksbehandlingssystem og 1 mill. kroner til forvaltning av ordningen. Det foreslås 1 mill. kroner til forvaltningen av tilskuddet også i 2020.

3.3.21.2 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIEHOLD, *kan overføres*

Komiteen viser til at det i dag er få gode systemer for å søke, tildele og administrere kommunale utleieboliger. Det finnes heller ikke en god nasjonal oversikt over denne boligmassen. Konsekvensen er at det er vanskelig for innbyggerne å søke om kommunal bolig, og at saksbehandlingstiden ofte er langvarig. Komiteen merker seg at det i 2020 foreslås å øke bevilgningen med 30 mill. kroner til å utvikle nye løsninger for kommunalt disponerte boliger.

4. Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

Oversikten nedenfor viser budsjettforslaget fra regjeringen i Prop.1 S (2019–2020) med Tillegg 1 (2019–2020) for rammeområde 18.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2019–2020)
Utgifter			
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
571		Rammetilskudd til kommuner	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	34 542 000
	60	Innbyggertilskudd.....	137 050 768 000
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge.....	785 079 000
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge.....	2 204 969 000
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572, post 64</i>	1 084 000 000
	65	Regionsentertilskudd.....	196 855 000
	66	Veksttilskudd.....	203 885 000
	67	Storbytilskudd	581 233 000
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd.....	36 960 708 000
	62	Nord-Norge-tilskudd.....	697 702 000
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571, post 64</i>	382 000 000
573		Kommunereform	
	60	Kommunesammenslåing	871 786 000
575		Ressurskrevende tjenester	
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	10 767 694 000
578		Valgdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	57 436 000
579		Valgutgifter	
	1	Driftsutgifter	11 662 000
Sum utgifter rammeområde 18			191 890 319 000
Netto rammeområde 18			191 890 319 000

4.1 Innledning

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 18 fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er ført opp under Komiteens tilråding under kapittel 7 i innstillingen.

Dette forslaget summerer seg til 191 890 319 000 kroner, som er det nettobeløpet som er vedtatt for dette rammeområdet ved behandlingen av Innst. 2 S (2019–2020). Nettobeløpet avviker ikke fra forslagene i Prop. 1 S (2019–2020) med Tillegg 1 (2019–2020). Se tabell 3a.

Komiteen viser til at medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive oppleggene fra disse fraksjonene for disponering av ramme 18 avviker fra det vedtatte nettobeløpet. Se tabell 3a. Det blir vist til Innst. 2 S (2019–2020), der de alternative budsjettforslagene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti kommer fram. Der disse avviker fra Prop. 1 S

(2019–2020), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti til vedtak om bevilgningen under ramme 18.

4.2 Generelle merknader

4.2.1 Generelle merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti støtter opp om regjeringens politikk, der det overordnede målet er å gi muligheter for alle. Disse medlemmer understreker viktigheten av et levende lokaldemokrati og støtter målet om en enklere hverdag for innbyggerne, og fortsatt styrking av de sosiale sikkerhets-

nettene. Kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet og de fremste leverandører av velferdstjenester i folks hverdag. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er således et viktig fundament for det norske velferdssamfunnet og noe av det viktigste Stortinget kan bidra med i hverdagslivet til enkeltpersoner og familier.

Disse medlemmer vil peke på tydelige demografiske utviklingstrekk som betyr at kommunene også i årene fremover må være forberedt på store omstillinger. Kommunereformen har bidratt til å styrke en god del kommuner, men fortsatt vil vi ha mange små kommuner som vil være sårbare i møtet med de krav og forventninger dagens samfunn stiller. Fra 2020 etableres 43 nye kommuner. Dette kan gi muligheter for større fagmiljøer og hensiktsmessige løsninger rundt organisering av kommunens tjenester. Disse medlemmer mener det er viktig at kommunereformen fortsetter, gjennom positive insentiver og verktøy for gode lokale prosesser.

Disse medlemmer vil peke på at kommunesektoren har et godt økonomisk fundament for å møte fremtidens utfordringer. Disse medlemmer merker seg at det for 2020 legges opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på knapt 3,2 mrd. kroner. Dette er i tråd med de signalene som ble gitt i kommuneproposisjonen for 2020.

Disse medlemmer vil peke på at kommunesektoren gjennomgående har hatt en god realvekst i de årene regjeringen har styrt, og at man nå har det laveste antallet kommuner på ROBEK siden registeret ble opprettet i 2001.

Disse medlemmer viser til at det blant annet gir rom for oppfølging av opptrappingsplan på rusfeltet med 150 mill. kroner, og med 400 mill. kroner til tidlig innsats i skolen. Disse medlemmer støtter også innlemming i rammetilskuddet av tilskudd til etablering og tilpasning av bolig på om lag 500 mill. kroner og regional- og distriktpolitiske tilskudd på 100 mill. kroner.

4.2.2 *Generelle merknader fra Arbeiderpartiet*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener barnehage, skole, eldreomsorg og helsetjenester er viktige tjenester i folks hverdag og noe av det viktigste man kan bruke fellesskapets penger på. For å bygge ut og styrke disse tjenestene mener disse medlemmer vi må prioritere en sterk og forutsigbar kommuneøkonomi. Derfor har Arbeiderpartiet de siste årene foreslått mer penger til kommunene enn regjeringen.

Disse medlemmer viser til at kommunene har store uløste oppgaver. Regjeringen har i statsbudsjettet for 2020 presentert det dårligste økonomiske opplegget for de frie inntektene i kommunesektoren med en realvekst på kun 0,3 prosent. Det er den laveste veksten

noen regjering har presentert de siste 15 årene. Regjeringens opplegg svarer ikke på de utfordringene kommunene står overfor.

Disse medlemmer har større ambisjoner for velferden til vanlige folk, og derfor prioriteres kommunenes økonomiske handlingsrom i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020. Dette vil legge til rette for at kommunene skal kunne gi bedre tjenester til sine innbyggere. Disse medlemmer mener det er påkrevd med en kraftig økning i veksten i kommunene og fylkeskommunenes inntekter.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet prioriterer en inntektsvekst for kommunesektoren på 3 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i statsbudsjettet for 2020. Veksten fordeles mellom kommunene og fylkeskommunene. I tillegg styrkes toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester og regionale utviklingsmidler til fylkeskommunene. Arbeiderpartiets budsjettforslag inneholder også en rekke andre satsinger som er bra for tjenestetilbudet kommunene gir til innbyggerne.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil styrke kommunenes inntekter med 2,5 mrd. kroner ut over regjeringens forslag. Dette vil gi rom for at kommunene blant annet kan satse på flere barnehageplasser, styrke kvaliteten i barnehagene, sørge for flere lærere og tidlig innsats i skolen og styrke eldreomsorgen og forebyggende helsearbeid blant barn og unge.

Disse medlemmer viser til at regjeringen, i tillegg til et dårlig kommuneopplegg, nok en gang velger å sende en ekstraregning til kommunene på ressurskrevende tjenester. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke ordningen med 350 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil styrke fylkeskommunenes inntekter med 500 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette vil bety en økt innsats for videregående opplæring med vekt på yrkesfagene, fornying og opprusting av fylkesveinettet og et bedre tilbud innen kollektivtransport. I tillegg styrkes satsingen på arbeidsplasser og verdiskaping lokalt og regionalt gjennom å øke midler til regionale utvikling med 200 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at regjeringens budsjettforslag for 2020 gir kommunene en trippel smell:

1. Svært lav inntektsvekst som gjør at mange kommuner må kutte i tjenestetilbudet.
2. Kutter i ordninger slik at kommunene må ta en større del av regningen, eller gir kommunene pålegg og oppgaver som ikke fullfinansieres.
3. Innskrenker kommunenes mulighet til å skaffe seg egne inntekter til velferdssatsinger gjennom eien-domsskatt.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen i statsbudsjettet for 2020 har presentert det dårligste økonomiske opplegget for de frie inntektene i kommunesektoren noen regjering har presentert de siste 15 årene. Regjeringen foreslår en vekst i de frie inntektene på kun 0,3 pst.

Disse medlemmer viser til at den foreslåtte veksten i de frie inntektene de to siste årene er den laveste på lang tid – der 2020-budsjettet er spesielt dårlig. Regjeringen sørger for en svært stram kommuneøkonomi.

Disse medlemmer viser til at mange kommuner får en realnedgang i sine inntekter neste år. 84 pst. av kommunene vil få mindre å rutte med i frie inntekter i 2020 enn de har i 2019, fremgår det av statsbudsjettet. KS har gjennomført en undersøkelse som viser at netto driftsresultat i kommunene neste år kan bli svært lavt, og langt under anbefalt nivå.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i tillegg sender ekstraregninger til kommunene, overfører oppgaver som ikke fullfinansieres, og strammer inn på kommunenes mulighet til å skaffe seg egne inntekter.

Eksempler på dette er:

- Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester. I budsjettet for 2020 foreslår regjeringen å svekke denne ordningen med ytterligere 350 mill. kroner. Totalt har kommunenes egenfinansiering i denne ordningen økt med rundt 1 mrd. kroner de siste årene.
- Innskrenke mulighetene til å kreve inn eiendomsskatt. Kutter makssatsen til 5 promille og skal ytterligere ned til 4 promille. Innfører reduksjonsfaktor som gir lavere skattegrunnlag – dette rammer mange kommuner som vil merke at inntektsmulighetene begrenses.
- AAP og sosialhjelp. Trolig underfinansiert ved at kommunene får høyere sosialhjelpskostnader enn de er kompensert for.
- Kommunenes utgifter innenfor pleie- og omsorgsområdet har økt mer enn befolkningsutviklingen tilsier de siste årene. Når kommuneoppleggene fra regjeringen er dårlige, betyr det ekstra stramme kommunebudsjetter. Regjeringens svake kommuneopplegg ruster ikke kommunene for det økende behovet innenfor pleie- og omsorgsområdet.
- Innlemming i rammen av tilskuddet til dagaktivitetstilbud til hjemmeboende person med demens før ordningen er fullt opptrappet. Mange kommuner taper penger på det.

Disse medlemmer mener summen av alt dette gjør at mange kommuner er i en svært vanskelig økonomisk situasjon når budsjettene skal vedtas rundt omkring i kommunestyrene. Disse medlemmer mener regjeringen har hovedansvaret for at mange

kommuner har trang kommuneøkonomi. Det er ikke slik at det nå er enkeltkommuner som sliter med å få budsjettene til å gå opp. Det er en lang rekke med kommuner som sliter. Årsaken er at landet har en regjering som ikke prioriterer velferd og arbeidsplasser i hele landet.

4.2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener kommunene og fylkeskommunene som tjenesteprodusenter og samfunnsutviklere er grunnmuren i vårt folkestyre. Motstanden mot kommune- og regionreformen skyldes at det fører til sentralisering og svekket folkestyre. Målet om desentralisering, og behovet for å dele makt og innflytelse mellom ulike deler av landet, er forankret i ideen om et aktivt folkestyre.

KOMMUNENE

Disse medlemmer viser til at kommuner og fylkeskommuner sørger for de grunnleggende velferdstjenestene til innbyggerne. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 gir ikke kostnadsdekning for summen av oppgaver som pålegges kommunene. Midlene bindes opp i statlige satsinger, kommunenes inntektsmuligheter strammes inn og økte utgifter er ikke kompensert. Blant annet har økt kommunalt ansvar for finansiering av ressurskrevende tjenester alene påført kommunene ca. 1 mrd. kroner i økte kostnader over fire år. I tillegg er bemannings- og pedagognormen som er innført for barnehagene, underfinansiert. Dette kommer i tillegg til at kommunene har opplevd en sterk økning i utgifter til pleie- og omsorgstjenester de senere år. Disse medlemmer viser til at endringen i AAP-ordningen gjør at flere trenger sosialstønad fra kommunen. Dette er økte utgifter som kommunene ikke kompenseres for. Summen av dette betyr trangere økonomiske tider for mange kommuner og dårligere tjenester til folk.

Disse medlemmer viser til at endringene i inntektssystemet for kommunene fra 2017 har gitt store omfordelingsvirkninger som særlig rammer distriktene og små og mellomstore kommuner. Regjeringen innførte begrepene «ufrivillige og frivillige små kommuner», og smådriftsulemper som tidligere ble kompensert gjennom et likt basistilskudd til alle kommuner, ble endret til et gradert basiskriterium basert på gjennomsnittlig reiseavstand for å nå 5 000 innbyggere. Endringene i inntektssystemet fra 2017 har slått uheldig ut ved å bidra til økte ulikheter kommunene imellom. Disse medlemmer legger til grunn at statens overføringer til kommunene skal legge til rette for at alle kommuner har likeverdige økonomiske forutsetninger for å løse sine oppgaver.

FYLKESKOMMUNENE

Disse medlemmer er bekymret for fylkeskommunenes muligheter til å ivareta sine oppgaver innenfor de økonomiske rammene som foreslås i budsjettet. Særlig gjelder dette behovet for å øke innsatsen på vedlikehold og fornying av fylkesveinettet. Ifølge KS er det et årlig behov for 1,5 til 2 mrd. kroner for å opprettholde standarden på fylkesveiene. I regjeringens budsjettforslag for 2020 foreslås det null vekst til fylkene. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2020 foreslår økte rammer til fylkeskommunene for å gi mulighet til å styrke bevilgningene til vedlikehold og fornying av fylkesveinettet, følge opp skred- og flomforebygging og bidra til fylkenes omstilling til null- og lavutslippsløsninger på båt og ferje.

Likevel ble det redegjort for en rekke avklaringer rundt overføring av oppgaver til fylkeskommunene først i en tilleggsproposisjon fremlagt den 8. november 2019. Spørsmål knyttet til blant annet utstyr anses ikke tilstrekkelig avklart etter denne proposisjonen heller.

Fiskerihavner er et annet viktig område som er kraftig underfinansiert. Dette er store usikkerhetsmomenter for fylkeskommunene som kan få store budsjettkonsekvenser allerede fra 2020. Disse medlemmer mener oppgavene må fullfinansieres gjennom en tilsvarende reduksjon på den statlige forvaltningen. Fylkeskommunene er forespeilet en betydelig styrket rolle som regional utvikler. Likevel har regjeringen kraftig redusert midlene til dette arbeidet i de senere årene. Fylkeskommunene må få tilført midler slik at de er i stand til å fylle denne rollen.

4.2.4 *Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti*

VELFERD STARTER I KOMMUNENE

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener sterke fellesskap gir mennesker frihet og muligheter uavhengig av bakgrunn. Kommunene er grunnmuren i slike fellesskap og må styrkes for å sikre gode liv for de mange, og ikke kun mer frihet og mindre forpliktelser til å bidra for de få og privilegerte. Dette medlem mener en større andel av samfunnets ressurser må brukes på trygg oppvekst og god utdanning. Investeringer i oppvekst og utdanning er de mest lønnsomme og framtidsrettede investeringer et samfunn kan gjøre, og mye mer langsiktige og trygge investeringer enn skattekutt.

Alle bor og lever livene sine i en kommune. Her skal barna vokse opp, innbyggerne bli gamle, og arbeidsplassen og hverdagslivet fungere. Dette medlem mener god offentlig velferd og service er en bærebjelke for et godt og livskraftig samfunn og helt nødvendig infrastruktur for næringslivet. Da må kommuneøkonomien gi rom for denne store oppgaven. Sterk kommuneøko-

nomi bidrar til å stabilisere økonomien, redusere arbeidsløshet og gjøre kommunesektoren til en bedre samarbeidspartner for næringslivet. Derfor er god kommuneøkonomi så viktig og et verdivalg for Sosialistisk Venstreparti, der fellesskapet for de mange settes foran skattelette for de få rikeste.

Dette medlem viser til at forskjellen mellom partiene vises i hvor høyt man prioriterer velferd. Det er ikke skoleeleven, hjelpepleieren eller bestemor som er for dyr. Det som mangler, er mot og evne til å prioritere det som er viktigst, til å fordele goder og byrder mer rettferdig og til å sette inn en storoffensiv mot økonomisk kriminalitet, noe som tapper fellesskapet for milliarder av kroner hvert år.

I altfor mange kommuner melder lærere og ansatte i helseomsorgen at de ikke får dagene til å strekke til. Det trengs flere ansatte, og det koster penger. Framover vil det være behov for enda flere kvalifiserte ansatte, for befolkningen blir eldre. Det trengs også mer penger til rehabilitering, hjelpen til psykisk syke må bli bedre, og barnevernet og skolehelsetjenesten trenger flere ansatte.

Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der det foreslås flere lærere i barnehagene, mer kultur i skolen, flere ansatte i omsorg og pleie, opptrapping av lavterskel psykisk helsevern og rusfeltet og bedre barnevern og skolehelsetjeneste. I tillegg må kommuner og fylker kunne redusere sine farlige klimautslipp og kunne gjøre nødvendige tilpasninger til klimaendringene. Da trenger de penger til bedre kollektivtrafikk, flere gang- og sykkelveier og til flom- og skredforebygging. Gjør vi disse oppgavene godt, vil det gi arbeid til mange, og et tryggere og bedre liv for store og små.

Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der det foreslås å styrke kommunene og fylkeskommunene med over 5 mrd. kroner ut over regjeringens forslag, herunder 4 mrd. kroner til kommunene og 1,145 mrd. kroner til fylkene. I tillegg foreslås det en rekke tiltak som vil påvirke kommuneøkonomien positivt, blant annet styrket kommunalt barnevern og økning i regionale utviklingsmidler.

Dette medlem mener dagens regjering fører Norge i feil retning. Skattelette for de rikeste prioriteres foran velferd og fellesskap, uten at det gir vekst og utvikling i næringslivet. Kutt i velferd, mange tusen færre som får bostøtte, og kutt til arbeidsledige og flyktninger gjør at forskjellene og fattigdommen øker. Antall fattige barn øker, og reduksjon i statlig bostøtte og kutt i AAP-ordningen skyver stadig flere mennesker over på sosialhjelp. Kommuneøkonomien og statsbudsjettet for 2020 må i større grad sette kommuner og fylkeskommuner i stand til å møte disse menneskelige og nasjonale utfordringene.

Dette medlem viser til at mange kommuner melder at de har skåret kraftig ned på kvalitet og omfang på kommunale tjenester for å oppfylle kravene til budsjettbalanse. Med regjeringens forslag vil det i realiteten ikke bli rom for den kvaliteten eller det volumet som er nødvendig for å dekke innbyggernes behov eller kvalitetskrav som stilles i lovverk og andre styringsdokumenter.

Dette medlem er glad for at flere kommuner nå er ute av ROBEK-listen, men vil gjøre oppmerksom på at det for mange kommuner har medført kutt som gjør at tilbudet til innbyggerne ikke har det omfang og kvalitet som er forutsatt. Dette medlem vil bl.a. vise til NOU 2016:17 På lik linje. Utredningen viser at mennesker med utviklingshemming diskrimineres på alle livsområder. Det har vært fire nasjonale tilsyn med kommunenes tjenester til mennesker med utviklingshemming. Tilsynene avdekker ulovligheter i 77 til 90 pst. av tilfellene. Dette medlem viser til flere saker der familier med funksjonshemmede barn ikke får den hjelpen de trenger for å klare hverdagen. Dette medlem er imot svekkelse av nasjonale rettigheter for enkeltmennesker og imot svekkelse av tilsyn og kontroll som skal sikre at de mest sårbare faktisk får sine rettigheter.

Dette medlem viser til FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne og at regjeringen har motsatt seg at den skal implementeres i norsk lov om menneskerettigheter på linje med andre grupper og minoriteters rettigheter. I lys av Nav-skandalen vet man at lovverket må bli mye tydeligere på vanskeligstilte menneskers rettigheter for å sikre at de ikke lider rettstap både i forvaltningen i stat og kommune og i rettsvesenet. Av konvensjonens artikkel 4, som fastsetter statenes generelle forpliktelser, følger det at staten også i utviklingsfasen av saker plikter aktivt å trekke inn, og rådføre seg inngående med, mennesker med nedsatt funksjonsevne og de organisasjoner som representerer dem.

Dette medlem påpeker at regjeringen ikke har gjennomført slike drøftelser når svært sentrale områder nettopp for mennesker som er omfattet av konvensjonen, endres. Dette medlem viser også til at flere saker viser lang behandlingstid i barnevernet, og mange eldre må vente lenge eller får for lite nødvendig hjelp. Dette medlem understreker at dette er mennesker som i liten grad selv kan fremme sine krav, og at nettopp de får sine rettigheter og behov dekket, er svært viktig. Dette er selvsagt også avhengig av kommunale prioriteringer, men dette lar seg ikke løse uten at kommunene får økonomi til å oppfylle lovkravene og innbyggernes behov.

Dette medlem mener at i forsøket på å profesjonalisere velferden har flere kommuner endt opp med å avprofesjonalisere arbeidsstyrken. Det gir stress og et tungrodd byråkrati for de ansatte og dermed dårligere

tjenester til hjelpetrequende. Det er behov for styringsformer basert på mer tillit og faglighet i omsorgen. Ledere og de ansatte skal bruke tiden på de faglige utfordringene og brukernes behov og ønsker, framfor på detaljstyring og måling av oppgaver som ikke sier noe om kvaliteten på tilbudet og omsorgen. Dette medlem mener derfor at kommunene bør få rom til både å ansette flere i omsorgen og å gjennomføre forsøk med tillitsreform.

Dette medlem konstaterer at regjeringen og samarbeidspartiene er mer opptatt av å tegne et nytt kommunekart og bruke penger på en dyr kommune- og regionreform, enn av å sikre innbyggerne kvalitet i velferd, omsorg og skole.

Dette medlem er imot å legge til rette for at omsorg eller annen velferd skal bli satt ut på anbud. Dette medlem er sterkt uenig i utviklingen mot at skole og omsorg ses på som resultatenheter for produksjon. Velferdsoppgaver som opplæring og omsorg er vesensforskjellige fra forretningsvirksomhet og har sin begrunnelse i verdigrunnlaget solidaritet, fellesskap og rettferdighet. Jakten på forretningsmessige resultater skal ikke være et mål i velferdstjenestene. Ved å sette omsorg, velferd og offentlige oppgaver ut på anbud vil det være svært vanskelig å sikre at pengene går til formålet, i stedet for å gå til profitt i selskapene.

Dette medlem viser til merknader og forslag om nødvendig innsyn også i regnskaper og pengestrømmer ved anbudsutsettelse framsatt under behandlingen av Prop. 46 L (2017–2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Dette medlem viser til at anbud i tillegg ofte fører til kutt i pensjon for mange ansatte. Det er totalt urimelig at noen skal tjene penger på å kutte hjelpepleieres og renholderes pensjon, og dette medlem viser til egne forslag i Dokument 8:101 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solfrid Lerbekk, Gina Barstad og Kari Elisabeth Kaski om å lovfeste retten til trygge pensjonsvilkår ved konkurranseutsetting av offentlige virksomheter – om å sikre likeverdige pensjonsordninger uavhengig av driftsform, jf. sykepleierordningen, slik at ansatte beholder minst like gode pensjonsytelser som før ved anbudsutsetting av virksomhet i offentlig sektor.

Dette medlem mener det er manglende full statlig finansiering av satsinger og systematisk underfinansiering av kommunesektoren som gjør at det ikke blir nødvendig lokalt økonomisk handlingsrom. Dette er et hovedproblem, ikke øremerking av satsinger fra statens side. Dette medlem viser til at det er viktig for tilliten til fellesskapet at dersom det loves et løft for barnevern eller rusomsorgen, så skal det også merkes ute i hverdagen i kommunene. Da er øremerking nødvendig. På samme måte er det viktig at øremerking synliggjør sta-

tens faktiske bidrag til ønskede eller pålagte satsinger, noe som ikke er mulig ved rene rammebevilgninger.

Dette medlem mener det er behov for sterkere inntektsutjamning mellom kommunene enn i dagens system, og at skatteandelen av inntektene bør vurderes økt for å jamne ut inntektsforskjellene mer enn i dag.

Dette medlem viser til at mange kommuner har et stort vedlikeholdsetterslep og har vært nødt til å øke eiendomsskatten. Mange nye kommuner har innført eiendomsskatt under denne regjeringen, og den er en viktigere inntektskilde for kommunene nå. Det er reist kritikk mot ordningen fordi det er for lite rom til å ta sosiale hensyn, og fordi administrasjonskostnadene, særlig knyttet til taksering, er høye.

Dette medlem viser til at regjeringen vil redusere kommunenes inntekter fra eiendomsskatten ytterligere.

Dette medlem viser til at kommunene trenger disse inntektene til eldreomsorg og bedre veier, men det trengs en enklere ordning som gir kommunene sikre inntekter, med mindre byråkrati og med obligatoriske skjermingsfradrag slik at skatten blir mer rettferdig.

Dette medlem mener det er grunn til å få utredet en ny og mer sosial modell for kommunal eiendomsskatt med bruk av ligningstakst for verdifastsettelse. Da slipper kommunene mye arbeid med taksering for alle, og ulikheter når det gjelder hva som er grunnlaget fra kommune til kommune, blir borte. Det er også behov for et obligatorisk skjermingsfradrag i bunnen så skatten blir mer rettferdig. Det må også innføres obligatoriske ordninger med for eksempel utsatt skatt til eierskifte, der for eksempel en eldre minstepensjonist med stor bolig kan slippe å betale nå, og at skatten utsettes til arveoppgjøret.

Ut fra en slik modell kunne en sette skattesatser som gjør at kommunene kan få inntekter omtrent tilsvarende dagens modell.

Dette medlem viser til Innst. 2 S (2019–2020), der dette medlem fremmer forslag om en mer sosial ordning for kommunal eiendomsskatt.

Dette medlem viser til at mange kommuner opplevde å få en kraftig reduksjon i inntekter etter endringene i eiendomsskatt på verker og bruk, og at regjeringens oppfølging av Stortingets vedtak er mangelfull og ingen varig ordning, noe som var Stortingets forutsetning.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en varig kompensasjonsordning for bortfallet av inntekter som følge av endringene i eiendomsskatt på verker og bruk, som sikrer tilnærmet full kompensasjon.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringens forslag til kompensasjon også i år under høringen ble sterkt kritisert av berørte kommuner fordi det på nåværende tidspunkt ikke er mulig å vite hva tapet for kommunene beløper seg til. Dette medlem forutsetter at regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett 2020 korrigerer bevilgningen slik at den dekker reelle tap.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i arbeidet med regjeringens oppgaveoverføring til fylkeskommunene hele tiden har understreket at oppgaveoverføringen forutsetter overføring av midler til å løse oppgavene. Tilbakemeldingene fra fylkeskommunene i høringsrunden om statsbudsjettet for 2020 viser at med oppgavene har det ikke fulgt med nok ressurser. Dette medlem viser til at særlig kulturminneforvaltningen ble trukket fram som underfinansiert, og dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der bevilgningen til dette arbeidet foreslås økt med 70 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett for 2020.

Dette medlem viser til at kommunene har økte utgifter fordi brannvesenet i noen tilfeller gjør politiets oppgaver pga. manglende tilstedeværelse fra politiet og at det går lang tid før ambulanse og politi kommer til ulykkesstedet.

Dette medlem mener kommunene må kompenseres for dette, slik staten krever kompensasjon fra kommunene hvis statlige etater må bistå kommunene.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen kompensere kommunene for de utgiftene de har ved at brannvesenet må gjøre oppgaver som er statlige nødetaters ansvar.»

EN STERK DISTRIKTPOLITIKK

Dette medlem vil bidra til å bygge sterke lokalsamfunn både i bygd og i by. For å få til dette må folk ha mulighet til å bo, arbeide og drive næringsvirksomhet i hele landet. Dette medlem viser til at for Sosialistisk Venstreparti handler distriktpolitikk om moderne lokalsamfunn der det skapes trygge og gode arbeidsplasser og der folk har nærhet til skole, offentlige servicetilbud, jobber og aktiviteter. En sterk kommuneøkonomi er bærebjelke i distriktpolitikken. I årene som kommer, skal det kuttes utslipp og skapes arbeidsplasser vi kan leve av. Dette medlem mener fylkeskommunene skal ha en viktig rolle i dette arbeidet, som kalles «Ny grønn deal». Det gjelder utvikling av fornybart og lønnsomt næringsliv, og derfor må bevilgningene til fylkenes arbeid med dette økes, og innretningen på midlene må sikre utslippskutt og omstilling til klimanøytrale arbeidsplasser.

Dette medlem mener det må være høy kvalitet på fellesskapet, som barnehager, skoler, helsetilbud og kulturtilbud i hele landet, og det må være mulig å starte bedrifter og videreutdanne seg uten å måtte flytte. Alle skal ha tilgang til høyere utdanning, derfor vil Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett for 2020 øke støtten til desentralisert høyere utdanning og ruste opp utstyrsparken på yrkesfag.

Tilskudd til bedrifter og lokalsamfunn i distriktene gir flere arbeidsplasser, høyere fortjeneste, god samfunnsutvikling og flere skatteinntekter. Dette styrker også lokaldemokratiet ved at de folkevalgte i fylkeskommunene kan prioritere midlene. På tross av dette har regjeringen mer enn halvert disse regionale tilskuddene siden 2014. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der det foreslås å øke satsingen på ulike regionale tilskudd for næringsutvikling med 200 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, og styre satsingen over til utvikling og etablering av fornybare bedrifter, samt økningen til fylker og kommuner på over 5 mrd. kroner ut over regjeringens forslag.

SOSIALE SAKER

Dette medlem understreker at kommunene har en svært viktig rolle i å forebygge fattigdom og utstøting og i å bistå vanskeligstilte slik at de kan komme ut av en vanskelig livssituasjon. Dette medlem viser til at fattigdommen blant barnefamilier har økt under denne regjeringen. Derfor trenger kommunene rammer til å drive godt forebyggende arbeid for alle aldersgrupper og at de gjennom egne tiltak ikke bidrar til fattigdom ved eksempelvis å avkorte sosialhjelpen for barnetrygden for fattige barnefamilier. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har foreslått å endre lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen slik at barnefamilier skal få nytte av barnetrygden fullt ut ved at barnetrygden i sin helhet holdes utenom ved beregning av sosialhjelp, jf. Representantforslag 20 S (2017–2018) og Innst. 149 S (2017–2018). Dersom dette ikke blir gjennomført, betyr det at Norge fortsetter å gi alle barnefamilier barnetrygd bortsett fra de barnefamilie som trenger den mest, i og med at de får sosialhjelpen avkortet for tilsvarende beløp. Dette medlem vil derfor kompensere kommunene for merutgiftene dette gir og sette av midler til kommunene for å kunne øke hjelpen til sårbare familier med 400 mill. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2020.

Dette medlem viser til eget Representantforslag 20 S (2017–2018) om rettfærdig og fattigdomsbekjempende barnetrygd og til Innst. 149 S (2017–2018), der det ble flertall for å utrede stopp i kommunenes adgang til å avkorte sosialhjelpen med tilsvarende sum familier får i barnetrygd, uten at regjeringen har fulgt opp.

Dette medlem viser til at regjeringen ikke har endret loven når den har økt barnetrygden som småbarnsfamilier får, men kun økt de veiledende satsene, noe som på ingen måte garanterer at familiene får mer å leve for. Dette medlem påpeker at familier med større barn også trenger økt barnetrygd. Det gjelder særlig for familier med enslig forsørger og de med tre barn eller flere. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der det foreslås en kraftig opptrapping av barnetrygden til 1996-nivå i løpet av fem år. Det første året foreslås det å øke barnetrygden med 1 200 kroner i året, og innføre søskentillegg med 25 pst. av ordinær sats i tillegg per barn fra og med det tredje barnet. Dette medlem viser til forslag til lovendring som sikrer at sosialhjelp ikke skal avkortes for verdien av barnetrygden, under ramme 7.

Dette medlem viser til kuttene regjeringen har fått gjennom for uføre og arbeidsledige. Det faktum at bare siste år er det ti tusen færre som får bostøtte, og negativ inntektsutvikling for mange pensjonister, skyver utgifter fra staten over på kommunene. Dette vises ved at flere trenger sosialhjelp nå. Dette medlem viser til at dette gir behov for økt satsing på boligsosialt arbeid både gjennom Husbanken og i kommunene. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 hvor det settes av 460 mill. kroner til dette arbeidet ut over regjeringens budsjettforslag.

SKOLE

Dette medlem mener at flere lærere per elev er et viktig tiltak for å sikre skolens og lærernes mulighet til å tilpasse opplæringen ut ifra elevenes behov, bidra til mer praktisk og variert undervisning og skape et inkluderende og trygt læringsmiljø. Dette medlem er glad for at Stortinget nå har vedtatt å innføre en nasjonal norm for økt lærertetthet, i tråd med Sosialistisk Venstrepartis forslag.

Dette medlem mener framtidens skole skal ivareta et bredt kunnskapssyn, der elever får mulighet til å utvikle sine talenter og seg selv som et helt menneske, i samvirke med andre i et trygt og inkluderende læringsmiljø. Heldagsskolen kan bidra til å gi elever og lærere tid og muligheter for en praktisk, variert og motiverende skolehverdag der læring, trivsel, kreativitet, fysisk aktivitet og helse skaper en naturlig helhet. I heldagsskolen er det bedre tid til dybdelæring og kreativ læring med kunnskap som virkelig sitter. Flere lærere gir mer tid til hver elev. Leksene gjøres på skolen med lærer til stede, så barn og familie faktisk har fri når skoledagen er over. Fysisk aktivitet hver dag har Stortinget vedtatt, og det blir en viktig del av en heldagsskole.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har fremmet forslag om og fått gjennomslag for å innføre en nasjonal veiledningsordning for nyutdannede lærere i skole og barnehage etter vedtak i Innst. 182 S

(2016–2017) om opptakskrav til lærerutdanningen og nasjonal veiledningsordning. Dette medlem viser til at det i budsjettforslaget til regjeringen er satt av for lite midler til dette, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 der det er satt av 60 mill. kroner til dette ut over regjeringens forslag.

BARNEHAGE

Dette medlem mener det er viktig for kvaliteten i barnehagene at det er nok kvalifiserte ansatte, noe som krever at kommunene har økonomisk mulighet til å ansette flere barnehagelærere og faglærte personer. Dette medlem viser til at det er tvverpolitisk enighet om å innføre en nasjonal bemanningsnorm i barnehagene, men mener regjeringens forslag ikke sikrer nok fagpersonell, og er særlig kritisk til at regjeringen ikke legger inn nok friske midler for å kompensere kommunene for de økte utgiftene normen utløser. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 med økninger for flere barnehagelærere og fullfinansiering av bemanningsnormen, reduksjon av maksprisen med 100 kroner pr. måned fra 1. august 2020 og ventestøtte med over 1,2 mrd. kroner.

KULTURSKOLEN

Dette medlem vil vise til at deltakelsen i kulturskolen hadde en jevn økning ut over 2000-tallet. Trenden har snudd. 2016 var det laveste elevtallet i norske kulturskoler på 15 år. Dette medlem er kritisk til at regjeringen ikke videreførte det arbeidet som forrige regjering igangsatte for å gjøre kulturskolen mer tilgjengelig for alle barn, uavhengig av familiens økonomi, og mener at ekspertutvalgets rapport viser at fjerningen av en gratis kulturskoletime og de statlige stimuleringsmidlene har vært svært uheldig.

Dette medlem viser til kulturskolens betydning og at det ikke er gjort endringer for å forsterke tilbudet og sikre at flere barn får mulighet til å delta. Dette medlem mener målet må være at det er kulturskoletilbud til alle, og at det som et første trinn innføres en maksimalpris, slik at flere kan delta.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan en maksprisordning i kulturskolen kan gjennomføres.»

STORBY OG VEKSTKOMMUNER

Dette medlem mener det må gjøres en offensiv satsing for at byer og vekstkommuner skal ha gode, inkluderende boområder. Derfor trengs det en økt områdesatsing for å hindre utvikling av parallellsamfunn og byer delt etter økonomiske skiller. Dette medlem viser til egne forslag i Innst. 393 S (2017–2018) om å finan-

siere vekst- og storbytilskuddene som et rent påslag til disse kommunene og ikke som et fratrekk for alle kommunene.

LOKALE HELSETJENESTER

Dette medlem viser til Riksrevisjonens undersøkelse av tilgjengelighet og kvalitet i eldreomsorgen i Dokument 3:5 (2018–2019), der det går fram at det er alvorlige mangler i eldreomsorgen i mange kommuner – at det er manglende oppfølging av kvaliteten både i institusjons- og hjemmeomsorgen. Riksrevisjonen påpeker at eldre tildeles hjelp uten at deres egne ønsker er utredet, og at omsorgstjenesten har store utfordringer med å ivareta sikkerhet, fare for underernæring og unngå feil bruk av legemidler og forebygge fall. Riksrevisjonen påpeker også at mye vikarbruk og mange deltidstillinger og ufaglærte går ut over pasientsikkerheten. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der kommunesektoren styrkes med 5,1 mrd. kroner på ramme 18 og forslag på andre rammeområder som vil styrke kommunesektorens inntekter betraktelig.

Dette medlem viser til det store behovet for lavterskeltilbud i psykiatrien i kommunene. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 med foreslått bevilgning på 300 mill. kroner. Videre viser dette medlem til satsinger i alternativt statsbudsjett for 2020 på å styrke ordningen med brukerstyrt personlig assistent (BPA) med 50 mill. kroner, forslag om å styrke bemanningen og muligheten for hele stillinger med 250 mill. kroner i omsorgen og satsingen på rusfeltet med 250 mill. kroner samt øremerke opptrappingen på rehabilitering. I tillegg foreslås en økt satsing på helsestasjoner, jordmødre og skolehelsetjeneste med 250 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til partiets alternative statsbudsjett for 2020 hvor det foreslås å øke bevilgningen med 35 mill. kroner ut over regjeringens forslag, som skal gå til voldsforebyggende arbeid, økt støtte til incest- og voldtektssentrene, og utvidet åpningstid og videreutvikling av alarmtelefonen for barn og unge. Dette medlem viser at det også foreslås å øremerke 301,3 mill. kroner over kommunerammen for å sikre 80 pst. statlig finansiering av krisesentrene, jf. representantforslag fra Sosialistisk Venstreparti om et styrket krisesentertilbud for voldsutsatte, Representantforslag 168 S (2018–2019).

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti gikk mot endret finansieringsmodell for frivilligsentralene og understreker at regjeringens modell vil ramme frivilligheten i distriktskommunene. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 der det øremerkes midler til frivilligsentralene.

SÆRLIG RESSURSKREVENDE TJENESTER

Det te med le m viser til at regjeringen igjen reduserer tilskuddet til særlig ressurskrevende tjenester, og at tilskuddets betydning for kommunene er redusert med over 1 mrd. kroner siden 2015. Dette er kanskje den aller viktigste ordningen for utjamning av uforutsette og uunngåelige utgifter for kommunene, fordi dette tilskuddet fanger opp ulikhetene i utgifter veldig godt, men da må alle utgifter som er nødvendige, regnes med. Det te med le m mener ordningen må styrkes kraftig og foreslår en økning på 350 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, i forhold til regjeringens forslag, for å kunne senke innslagspunktet til 2019-nivå.

KLIMA

Det te med le m vil vise til at kommunene og fylkeskommunene må spille en viktig rolle for å kutte klimagassutslippene og redusere skader fra farlige klimaendringer som skader veier, hus og vannforsyningen. Ekstremvær gjør det nødvendig å styrke kommunenes mulighet til å foreta klimatilpasninger av viktig infrastruktur både i kommuner og fylker. Da trenger de penger til bedre kollektivtrafikk, mer gang- og sykkelveier og flom- og skredforebygging.

Det te med le m mener det er nødvendig å øke totalrammene for kommuner og fylkeskommuner til dette formålet, og foreslår derfor i alternativt statsbudsjett for 2020 å øke med over 1,5 mrd. kroner til formålet sammenlignet med regjeringens forslag. Det te med le m vil derfor foreslå at det opprettes en permanent finansieringsordning for lokale klimatiltak som skal støtte kommuner og fylkeskommuner i å gjennomføre prosesser for klimavennlig omstilling, og viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 er satt av 350 mill. kroner til formålet.

Det te med le m fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette en statlig rentekompensasjonsordning for nødvendige investeringer i infrastruktur i kommunesektoren som følge av ekstremvær.»

Det te med le m viser til det store behovet i kommunesektoren for å sikre at det er høy kompetanse når det gjelder biologisk mangfold, miljø og klima. Kommunesektoren har et stort ansvar på disse feltene og får stadig nye oppgaver. Biologisk mangfold, naturverdier, jordvern og klima handler om forvaltning av nasjonale verdier og kan ha globale konsekvenser. Det er derfor viktig å sikre at beslutningsgrunnlaget for lokale politikere som skal ta beslutninger i disse sakene, har høy kvalitet, og at det gis full informasjon om virkninger ut over de rent lokale.

Det te med le m viser til forskningsprosjektet EvaPlan, som dokumenterer at klima, naturvern og miljø ofte taper i planprosesser lokalt. Det er uholdbart og må endres. Det er derfor behov for å stille klare krav om kompetanse i kommunesektoren. Dette kan ivaretas også gjennom interkommunalt samarbeid.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fastsette nødvendige krav til kompetanse i kommunesektoren når det gjelder miljø, biologisk mangfold og klima.»

Det te med le m viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 der det foreslås å sette av 150 mill. kroner for å sikre at flere kommuner har egne miljørådgivere i kommunene. Det te med le m viser til at 100 mill. kroner foreslås bevilget på rammeområde 18, mens 50 mill. kroner foreslås bevilget på rammeområde 13.

Det er helt nødvendig med et grønt skifte i hele landet. Utslippsfri kollektivtrafikk kutter store utslipp og bidrar til viktig næringsutvikling i industrien. Alle nye anbud på kollektivtrafikk må baseres på nullutslipp, og Sosialistisk Venstreparti foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2020 at staten må kompensere mye mer for fylkenes økte utgifter til elferger, elhurtigbåter og utslippsfrie busser. Videre viser det te med le m til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 foreslår en rentekompensasjon til kommuner for nødvendig investering i vann og avløp.

Det te med le m viser til at Sosialistisk Venstreparti vil ha en Grønn ny deal som forener klima- og næringspolitikken for fremtidsrettet verdiskaping i Norge. Vi må bygge nye næringer som ikke forurensar, samtidig som vi reduserer våre klimagassutslipp dramatisk. Vår velferd, velstand og våre arbeidsplasser er avhengig av at vi klarer dette skiftet.

Selv om utfordringen er stor, har Norge gode forutsetninger: Norge har store naturressurser, et rikt hav, store skoger, god tilgang på energi og teknologi, og høykompetente arbeidere. For at landet skal lykkes med omstillingen, må hele Norges økonomi og næringsliv innrettes mot å løse oppgaven. Det krever økte satsinger i budsjettet og at virkemidlene vris fra forurensende til fornybare satsinger.

Norge må kutte så mye klimagassutslipp som mulig, så fort som mulig. Derfor foreslår Sosialistisk Venstreparti i alternativt statsbudsjett for 2020 å forsterke ordninger som Enova og Miljøteknologiordningen vesentlig, trappe opp bevilgningen til Nysnø betydelig, og øke Innovasjon Norges støtte til bioøkonomi.

Det te med le m mener fylkeskommunene må spille en viktig rolle i dette arbeidet.

Det te med le m viser til at det samlet på ramme 18 i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett

for 2020 foreslås en økt bevilgning på 7004,8 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette er en reell styrking av kommunal sektor som gir et faktisk handlingsrom i frie midler, men også i styrkinger av tilskudd som frigjør midler indirekte.

Konkret viser dette medlem til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 med følgende endringer i bevilgninger til kommunesektoren i forhold til regjeringens forslag:

Rammeområde 18: Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Fylker			
Økt satsing på kollektivtrafikk i fylkeskommunene	100	572	60
Tilskudd til nullutslipp-kollektivtrafikk (elferger og biogass)	300	572	60
Opprusting av utstyrsparken på yrkesfag	100	572	60
Skolehelsetjenesten i videregående skole	80	572	60
Bedre ras- og skredsikring av fylkesveier	184	572	60
Tilskudd til fylkenes tilrettelegging for desentralisert høyere utdanning	50	572	60
Fylkeskommunenes arbeid med å styrke gjennomføringen i yrkesfag	100	572	60
Kulturminneforvaltning, kompensasjon for underfinansiert oppgavereform	11	572	60
Tilskudd til gang- og sykkelvei i kommunene	100	572	60
Øke støtten til bredbåndsutbygging	50	572	60
Nye havneanlegg og vedlikehold, kompensasjon for underfinansiert oppgavereform	30	572	60
Tilskudd til fiskerihavneanlegg, kompensasjon for underfinansiert oppgavereform	40	572	60
Kommuner			
<i>Heldagsskolen</i>			
Tid til å gjøre leksene på skolen med hjelp fra lærer	90	571	60
En ekstra time praktisk-estetisk fag	100	571	60
Gratis og frivillig kulturskoletime 1.–4. trinn	90	571	60
Veiledning nyutdannede lærere i barnehage og videregående skole	60	571	60
Fysisk aktivitet i skolen	50	571	60
<i>Barnehage</i>			
Styrket barnehagelærernorm 50 pst.	215	571	60
Finansiere bemanningsnorm	500	571	60
Redusere maksprisen i barnehagen med 100 kroner per måned	126,86	571	60
Bygge flere barnehageplasser i forbindelse med fjerning av kontantstøtta	331	571	60
Innføre kommunal ventestøtte fra 1. juli	333	571	60
<i>Sosial</i>			
Barnefattigdomssatsing i kommunene, oppfølging av lavinntektsfamilier/sårbare familier	400	571	60
Krisesenter, midlene øremerkes formålet, 301,3 mill. kroner		571	60
Etablering og tilpasning av bolig, flytting av penger ut av kommuneramma	-481	571	60
Øremerke midlene til frivillighetssentralene på 200,2 mill. kroner		571	60
<i>Helse</i>			
Avslutte forsøk med statlig eldreomsorg. Kostnaden er flyttet fra Helse- og omsorgsdepartementets budsjett	1 518,4	571	60
Øke stillinger til helsestasjon, jordmødre og skolehelsetjeneste	250	571	60
Opptrapping lavterskel psykisk helsevern	300	571	60
Opptrapping på rusfeltet	250	571	60

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Øremerke 200 mill. kroner til habilitering /rehabilitering		571	60
Styrke ordningen med brukerstyrt personlig assistent	50	571	60
Økt bemanning helse, omsorg og sosial, og rett til hele stillinger	250	571	60
Senke innslagspunktet for refusjon for ressurskrevende tjenester tilbake til 2019	350	575	60
<i>Miljø/klima</i>			
Klimatilpasning i kommuner	350	571	60
Rentekompensasjon til kommuner for investering i vann og avløp. Innføres fra 1. juli	75	571	60
Miljørådgiver i kommunene	100	571	60
Tilskudd til gang- og sykkelvei i kommunene	100	571	60
<i>Diverse</i>			
Beholde skattekontorstrukturen som i dag (nettoeffekt på 86,4 mill. kroner siden bevilgningen til Skatteetaten også tas ned)	644,4	571	60
Regionsentertilskudd	-192,855	571	65
Sum utgifter	7 004,787		
Sum inntekter	0		
Sum rammeområde 18	-7 004,787		

Nøkkeltall for SVs kommunebudsjett	Beløp (i mill. kroner)
Frie midler til fylkene	311
Øremerkede midler til fylkene	834
Økning til fylkene	1 145
Frie midler til kommunene	2 801,305
Øremerkede midler til kommunene	1 200
Økning til kommunene	4 001,305
Satsing på kommuneramma	5 146,305

Tabell 3a. Sammenligning av regjeringens forslag på rammeområde 18 med forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP og KrF	A	Sp	SV
Utgifter rammeområde 18 (i tusen kroner)							
571		Rammetilskudd til kommuner					
	21	Spesielle driftsutgifter	34 542	34 542 (0)	34 542 (0)	21 542 (-13 000)	34 542 (0)
	60	Innbyggertilskudd	137 050 768	137 050 768 (0)	139 147 668 (+2 096 900)	140 861 468 (+3 810 700)	142 753 410 (+5 702 642)
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	785 079	785 079 (0)	785 079 (0)	787 079 (+2 000)	785 079 (0)
	65	Regionsentertilskudd	196 855	196 855 (0)	-145 (-197 000)	0 (-196 855)	4 000 (-192 855)
	67	Storbytilskudd	581 233	581 233 (0)	581 233 (0)	391 233 (-190 000)	581 233 (0)
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner					
	60	Innbyggertilskudd	36 960 708	36 960 708 (0)	37 762 858 (+802 150)	38 860 708 (+1 900 000)	38 105 708 (+1 145 000)
575		Ressurskrevende tjenester					
	60	Toppfinansieringsordning	10 767 694	10 767 694 (0)	11 117 694 (+350 000)	10 767 694 (0)	11 117 694 (+350 000)
578		Valgdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	57 436	57 436 (0)	57 436 (0)	20 436 (-37 000)	57 436 (0)
Sum inntekter rammeområde 18			0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Sum netto rammeområde 18			191 890 319	191 890 319 (0)	194 942 369 (+3 052 050)	197 166 164 (+5 275 845)	198 895 106 (+7 004 787)

4.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 18

Komiteen har ingen merknader til de kapitlene eller postene som ikke er omtalt nedenfor, og viser til Prop. 1 S (2019–2020) og Prop. 1 S (2019–2020) Tillegg 1, jf. Innst. 2 S (2019–2020), og de generelle merknadene fra de respektive partiene.

Kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

4.3.1 Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner

Komiteen viser til at kommunene er et selvstendig folkevalgt forvaltningsnivå med ansvar for grunnleggende velferdstjenester til sine innbyggere. Kommunenes rolle som samfunnsutvikler, myndighetsutøver og demokratisk arena er helt sentral. Komiteen mener at lokaldemokratiet utgjør kjernen i folkestyret, og at lokale folkevalgte skal få tillit og ansvar i rollen som folkevalgt. For å sikre gode velferdstjenester til innbyggerne må kommunene sikres gode rammevilkår, og det lokale selvstyret må respekteres ved at betydelige deler av overføringene er frie inntekter. Komiteen merker seg at det legges opp til en vekst i frie inntekter på 1,3 mrd. kroner i 2020. I departementets omtale i budsjettet er 550 mill. kroner satt av til satsinger innenfor rusfeltet, og tidlig innsats i skolen, samt at merkostnader til demografi vil utgjøre 900 mill. kroner av den totale rammen av frie inntekter. Reduserte kostnader til pensjon på 450 mill. kroner gjør at det reelle økte handlingsrommet for kommunesektoren er 300 mill. kroner. Midlene går til kommunene, mens fylkene får null vekst.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til KS' kommentarer til statsbudsjettet hvor det vises til underfinansiering av bemanningsnormen i de kommunale barnehagene med 275 mill. kroner og nye kutt i finansieringsordningen til ressurskrevende tjenester tilsvarende 350 mill. kroner i merutgifter til kommunene. Flertallet merker seg kommunene og KS' bekymring for en sterk økning i utgiftene til pleie- og omsorgstjenestene de siste år. Flertallet merker seg ettervirkningene av omleggingen av inntektssystemet for kommunene, som sammen med økende utgifter, innskrenkede muligheter for inntekter gjennom lokal beskatning og mindre utjevning av forskjeller mellom kommunene, bidrar til økende forskjeller blant kommuner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at kommuneøkonomien er styrket med om lag 30 mrd. kroner med denne regjeringen, og at driftsresultatene i kommunene er høye. Det har blant annet resul-

tert i det laveste antallet kommuner på ROBEK-listen siden listen ble etablert på tidlig 2000-tall. Videre viser disse medlemmer til at den årlige veksten i frie inntekter per innbygger har vært om lag på samme nivå som under forrige regjering, som medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti den gang omtalte som svært gode. Disse medlemmer mener derfor kritikken de samme medlemmene kommer med nå, lyder hult.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til regjeringens egne tall som viser at veksten i de frie inntektene i perioden med rød-grønn regjering i snitt økte med 1,8 pst. årlig. Med dagens regjering og budsjettforslaget for 2020 er den årlige veksten nede i 1,2 pst. En forskjell på 0,6 prosentpoeng årlig tilsvarer om lag 2,4 mrd. 2020-kroner. Over år har dermed kommunene med dagens regjering gått glipp av mange milliarder kroner.

Flertallet viser til de generelle merknadene når det gjelder prioritering av vekst i kommuneøkonomien.

Flertallet viser til at disse partier er imot å overføre ansvaret for skatteinnkrevningen fra kommunene til staten.

Flertallet viser til Stortingsvedtak nr. 81, 3. desember 2018, og ber regjeringen gjøre ny vurdering av kompensasjonsordningen slik at bortfall av eiendomsskatten for kommunene kommer nærmere faktisk tap.

Flertallet mener regjeringens erklærte motstand mot eiendomsskatt vises dårlig i overføringene til kommunene. Nivået på eiendomsskatt er historisk høyt, og rekordmange kommuner har innført eiendomsskatt i perioden med regjeringen Solberg. Regjeringens politikk har en stor del av skylden for dette. Kommunene har ikke fått tilstrekkelige overføringer til å håndtere de utgiftene de har, og regningen veltes over på innbyggerne. Den beste måten å få bort eiendomsskatt på er å øke overføringene til kommunene, slik at de kan gjøre nødvendige investeringer og tilby gode tjenester til innbyggerne uten eiendomsskatt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er for store forskjeller på kommunenes inntekter nå. Det er viktig at alle kommuner har mulighet til å både innfri sine forpliktelser og til å drive god samfunnsutvikling til beste for innbyggerne og alle ulike virksomheter og aktiviteter som foregår i lokalsamfunnene. Inntektssystemets inntektsutjamning må derfor skjerpes.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i kommuneproposisjonen for 2021 legge fram forslag om sterkere inntektsutjamning i kommunesektoren.»

Dette medlem viser til eget forslag i Innst. 405 S (2018–2019) Kommuneproposisjonen 2020, om en ny og mer sosial modell for kommunal eiendomsskatt basert på eiendommens ligningsverdi, obligatorisk bunnfradrag og skjermingsordninger for vanskeligstilte som eksempelvis utsatt skatt til eierskifte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til regjeringens forslag om å legge ned kommunale skattekontorer og overføre oppgavene til Skatteetaten. Flertallet mener det er uheldig at regjeringen nok en gang velger å gå inn for en sentraliseringsreform, og viser til at mange distriktskommuner med dette forslaget mister lokale arbeidsplasser. Flertallet merker seg at regjeringen argumenterer med at denne sentraliseringen vil gi en bedre og mer effektiv innkreving. Flertallet vil likevel påpeke at denne typen argumenter har blitt brukt for en rekke av regjeringens sentraliseringsprosjekter, hvor resultatet ofte har blitt det stikk motsatte. Flertallet viser til de respektive partiers alternative statsbudsjetter hvor det foreslås å gå imot denne endringen.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke gjennomføre den planlagte sentraliseringen av de kommunale skattekontorene og videreføre nåværende ansvarsfordeling mellom stat og kommune.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til merknader i Innst. 4 L (2019–2020).

4.3.1.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at kommune- og regionreformen er en omfattende omstrukturering med mål om sterkere folkevalgte enheter. Derfor er det viktig at disse fylkene og kommunene nå får ro til å gjennomføre denne omstruktureringen og rigge seg for å kunne ta imot større oppgaver for staten, fremfor å rigge seg for demontering med støtte fra nasjonale opposisjonspartier.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortinget i 2017 vedtok at inntektssystemet ikke skal brukes til videreføring av kommunereformen. Dette

vedtaket har delvis begrenset regjeringens muligheter til å tvinge frem kommunesammenslåinger. Likevel har fylkesmennene fått oppdrag om å jobbe for å få på plass flere kommunesammenslåinger i sitt fylke. Disse medlemmer mener det er unødvendig å ha flere runder med kommunesammenslåing. Kommuner som har sagt nei til sammenslåing for få år siden, skal ikke trenge å gjennomføre samme prosess igjen. Kommunene må få ro til å konsentrere seg om å tilby gode tjenester til sine innbyggere, sammenslåingsprosesser er svært ressurskrevende både i form av administrative, politiske og økonomiske ressurser.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2020 kutter støtten til fylkesmennenes arbeid med nye runder med kommunesammenslåing. Posten er følgelig redusert med 13 mill. kroner i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020.

4.3.1.2 POST 60 INNBYGGERTILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine generelle merknader under ramme 18.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at kommuner og fylkeskommuner tilbyr grunnleggende tjenester til innbyggerne. Ved å styrke rammeoverføringene prioriterer Senterpartiet kommunenes muligheter til å gi gode tjenester nær folk også i årene fremover. Økte overføringer til kommuner og fylkeskommuner gir en styrking av barnehage, skole og eldreomsorg – tjenester som kommer alle innbyggere til gode. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet foreslår en generell styrking av kap. 571 Rammetilskudd til kommuner med 2 500 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Kommunene har fått en rekke økte utgifter til bemannings- og pedagognorm i barnehage og grunnskole, og økte kostnader til sosialutgifter særlig som følge av endringene i regelverket om arbeidsavklaringspenger. En betydelig større del av utgiftene knyttet til ressurskrevende tjenester og økte utgifter til helse- og omsorgssektoren de senere årene er betydelige ansvarsområder for kommunene som blir mer ressurskrevende for hvert år. De økte utgiftene må dekkes av kommunenes frie inntekter, derfor er det spesielt viktig å styrke kommuneøkonomien.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet er imot statlig finansiering av eldreomsorg. Derfor foreslås det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 å avslutte prøveordningen med statlig finansiert eldreomsorg fra 1. mai 2020 og overføre midlene (666,3 mill. kroner) til kommunene som er del av forsøksordningen.

Disse medlemmer vil videreføre dagens ordning med kommunal skatteoppkreving. I Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 foreslås det derfor å videreføre bevilgningene til kommunene (644,4 mill. kroner) motregnet mot bevilgning på finansdepartementets budsjett (558,3 mill. kroner). Disse medlemmer viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foreslått 3,8 mrd. kroner i økte overføringer til kap. 571.60, hvorav 2500 mill. kroner er til frie inntekter til kommunene, mens 666,3 mill. kroner er begrunnet med avvikling av statlig finansiering av eldreomsorg og 644,4 mill. kroner er begrunnet med videreføring av kommunal skatteoppkreving.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sin generelle merknader og egen tabell under ramme 18.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortinget i 2016 vedtok å overføre finansieringsansvaret for frivilligsentralene til kommunene. Det ble lagt opp til en overgangsperiode på fire år fra 2017. Tidligere har alle kommuner som har frivilligsentral fått tildelt et likt beløp og med ekstra midler til kommuner som har flere sentraler. Dette er vedtatt endret fra 2021, hvor tilskuddet i stedet skal fordeles basert på innbyggertall. Dette fører til en betydelig omfordeling av midler, hvor de største kommunene får mer, mens mindre kommuner mister mesteparten av støtten til sin frivilligsentral. Frivilligsentralene er viktige møteplasser i lokalområder i hele landet. Disse medlemmer mener endringen er ødeleggende og ønsker derfor å sikre videre drift av frivilligsentralene ved å videreføre tilskuddene med samme fordeling som tidligere. Dette har skjedd med tilskuddet til veterinærvektordningen som ble varslet omlagt våren 2019.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener regjeringen bør snu når det gjelder tilskuddet til frivilligsentralene. Disse medlemmer viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett er foreslått 2 mill. kroner ut over regjeringens forslag til fordeling til frivilligsentralene i kommunene og 2 mill. kroner til driftstilskudd til Norges frivilligsentraler.

4.3.1.3 POST 61 DISTRIKTSTILSKUDD SØR-NORGE

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at tilskudd til frivilligsentraler ved en inkurie ble postert på feil kapittel. Tiltaket og midlene på 2 mill. kroner ble oppført på kap. 571, post 61, men skulle stått oppført på kap. 571, post 60.

4.3.1.4 POST 64 SKJØNNSTILSKUDD, kan nyttes under kap. 572, post 64

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener skjønnsmidlene ikke skal brukes til å kompensere for eller stimulere til flere kommunesammenslåinger. Skjønnsmidlene er tiltenkt situasjoner når kommunene har uforholdsmessig store utgifter som ikke fanges opp i den faste delen i inntektssystemet, og ikke brukes til å smøre regjeringens kommune- og regionreformer.

4.3.1.5 POST 65 REGIONSENTERTILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener regionsentertilskuddet ikke er godt begrunnet, men et lokkemiddel for å få til kommunesammenslåinger det ellers ikke ville vært flertall for. Det er mange behov som det er mer påtrengende å få finansiert og som gjelder de fleste kommunene. Flertallet viser til de respektive partiers merknader og forslag i Innst. 405 S (2018–2019) Kommuneproposisjonen 2020, samt alternative statsbudsjett for 2020, med forslag om å avvike tilskuddet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regionsentertilskuddet går til kommuner som etter en sammenslåing får mer enn om lag 8 000 innbyggere, og som blir et sterkere tyngdepunkt i sin region. Tilskuddet ble innført i 2017, etter omleggingen av inntektssystemet, og er videreført i perioden etter. Disse medlemmer legger til grunn at regionsentertilskuddet er et ordinært tilskudd i inntektssystemet, på samme måte som andre ulike regionalpolitiske tilskudd.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regionsentertilskuddet er å oppfatte som et stimuleringsstilskudd som ikke har noen begrunnelse i seg selv. I 2017 vedtok Stortinget at inntektssystemet ikke skal brukes til videreføring av kommunereformen, og disse medlemmer mener videreføringen av regionsentertilskuddet strider med vedtak 94 fattet i forbindelse med behandling av Dokument 8:2 S (2017–2018), Innst. 52 S (2017–2018). Disse medlemmer mener det er uheldig at overføringene til kommunesektorens ramme omfordeles på bakgrunn av vedtak om kommunesammenslåing, og ikke på bakgrunn av objektive kriterier med basis i demografi og geografi. Kommunerammen skal gi norske kommuner likeverdige muligheter til å yte tjenester til innbyggerne og å løse sine utviklingsoppgaver, ikke omfordeles som en form for premiering av kommuner som følger regjeringens

ønsker i kommunereformen. Disse medlemmer viser til de respektives partiers alternative statsbudsjett for 2020, hvor regionsentertilskuddet er foreslått avvirket og bevilgningen omprioritert til fylkenes arbeid med distriktspolitikk og regional utvikling.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener at et regionsentertilskudd for kommuner som får om lag 8 000 innbyggere etter sammenslåing, er innført som et tilskudd for å oppfordre til kommunesammenslåinger, og mener dette ikke har en naturlig plass i inntektssystemet. Reformtilskudd og engangstilskudd til sammenslåtte kommuner er innført for å dekke de omfattende kostnadene som følger av kommunesammenslåinger.

4.3.1.6 POST 67 STORBYTILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020, hvor storbytilskuddet er foreslått avvirket og bevilgningen omprioritert til fylkenes arbeid med distriktspolitikk og regional utvikling.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at både veksttilskudd og storbytilskudd bør finansieres som et påslag til kommuneøkonomien uten uttrekk fra ramma, og viser til forslag om dette i Innst. 16 S (2018–2019).

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre ordningen med storby- og vekstkommunetilskudd slik at de legges som et påslag til de kommunene som kvalifiserer for tilskuddet uten fratrekk i rammen til alle kommuner.»

4.3.2 Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

Komiteen viser til at fylkeskommunene har ansvaret for viktige oppgaver som blant annet videregående skoler og fagskoler, samferdsel, kultur og regionalt plan- og utviklingsarbeid. Fylkeskommunen er samfunnsutvikler, myndighetsutøver og et demokratisk regionalt forvaltningsnivå. Komiteen understreker viktigheten av rammetilskuddene for å sikre videre utvikling av fylkeskommunens ansvarsområder. Komiteen vil understreke fylkeskommunenes sentrale rolle som samfunnsutvikler, på kunnskapsfeltet, på samferdselsområdet og som tilrettelegger for næringslivet. For å kunne ivareta alle oppgaver tillagt fylkeskommunen, samt de nye oppgavene fylkene har fra 2020 i forbindelse med regionreformen, er det avgjørende at fylkeskommunene får økonomisk handlingsrom gjennom rammetilskuddet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Socialis-

tisk Venstreparti, merker seg at budsjettforslaget legger opp til nullvekst til fylkeskommunene. Fylkene får følgelig redusert sitt økonomiske handlingsrom samtidig som regjeringens uttalte mål med regionreformen er å styrke fylkeskommunenes ansvar som regional utviklingsaktør. Nye oppgaver og en utvidet rolle som samfunnsutvikler skal følgelig løses innenfor reduserte rammer. Videre er flere av bevilgningene som overføres til fylkeskommunene fra 2020 redusert de senere år, noe som gjør at finansieringen av de nye oppgavene fra 2020 er underfinansiert.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at kommune- og regionreformen er en omfattende omstrukturering med mål om sterkere folkevalgte enheter. Derfor er det viktig at disse fylkene og kommunene nå får ro til å gjennomføre denne omstruktureringen og rigge seg for å kunne ta imot større oppgaver for staten, fremfor å rigge seg for demontering med støtte fra nasjonale opposisjonspartier.

Disse medlemmer viser til at nullvekst ikke betyr reduserte rammer. Det betyr at det videreføres reelt på samme nivå som i 2019. Disse medlemmer viser videre til at flere fylkeskommuner har reduserte utgifter knyttet særlig til færre elever i videregående opplæring, og at det foreslåtte opplegget dermed kan gi større handlingsrom dersom fylkeskommunene klarer å redusere sine utgifter i takt med utgiftsbehovet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at fylkeskommunene må finansiere hele klasser og ikke nødvendigvis får reduserte utgifter av elevtallsnedgang. Flertallet viser til at både for fylker som opplever midlertidig nedgang i elevtall og for de som opplever varig nedgang, vil resultatet av regjeringens manglende finansiering bety redusert kvalitet, tilgjengelighet, færre valgmuligheter og flere unge elever på hybel. Det er en uønsket utvikling som regjeringen overser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til de generelle merknadene når det gjelder prioritering av vekst i fylkeskommuneøkonomien.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at situasjonen rundt overføring av ansatte og utstyr til veiadministrasjonen i fylkeskommunen ikke ble redegjort for før i en tilleggsproposisjon i november 2019, dette til tross for at ansvaret overføres til fylkeskommunene fra 1. januar 2020. Dette har skapt en svært krevende situasjon for fylkeskommunenes budsjettarbeid i høst, da redegjørelsen kom svært sent.

Det mangler fortsatt en rekke avklaringer rundt finansiering av utstyr og omstillingskostnader. Dette vil medføre betydelig økte utgifter for fylkeskommunene.

Flertallet merker seg at de sene og manglende avklaringene sammen med store omstillinger i Statens vegvesen bidrar til stor usikkerhet hos de ansatte. Flertallet mener denne situasjonen burde vært unngått.

Flertallet viser til KS' kommentarer om at flere oppgaver overføres fra staten uten årsverkskompensasjon. Dette gjelder blant annet oppgaver tilknyttet Riksantikvaren, bredbånd, fiskerihavner, arbeidsmarkeds tiltak og diverse forvaltningsoppgaver. Flertallet forventer at fylkeskommunene får overført de midler som staten har hatt i forbindelse med forvaltning av oppgaven, da hele reformen må fullfinansieres. Flertallet viser til at kommunal- og forvaltningskomiteen ved behandling av Meld. St. 6 (2018–2019) Oppgaver til nye regioner, understreket at oppgavene må overføres sammen med ressurser.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen fredag den 8. november 2019 fremmet et tilleggsnummer til statsbudsjettet som avklarer forholdene relatert til overføring av Sams vegadministrasjon, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2019–2020). Disse medlemmer merker seg at dette medfører at fylkene får tilført midler tilsvarende det som ble brukt til å utføre disse oppgavene i 2018.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener fylkeskommunene må få overført tilstrekkelig med utstyr som trengs til drift og vedlikehold av fylkesveiene. Løsningen hvor overføringen av utstyr vil ta utgangspunkt i det Statens vegvesen ikke trenger til arbeid med riksvei, sikrer at Statens vegvesen har det utstyret etaten trenger til drift av riksveier, men er ikke en optimal løsning for fylkeskommunene. Dette vil kunne gi store variasjoner i hvor mye nytt utstyr fylkeskommunene må anskaffe, og kostnadene knyttet til det vil variere deretter. Stramme rammeoverføringer til fylkeskommunene, manglende overføring av utstyr og mangel på omstillingsmidler i overføringsprosessen vil føre til at fylkeskommunene må kutte i vedlikeholdsarbeid for å finansiere utstyr og organisering.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil minne om det massive vedlikeholdsetterslepet på fylkesvei og viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett for 2020 er prioritert 1 mrd. kroner ut over regjeringens forslag til vedlikehold av fylkesvei.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener regjeringen viser liten

vilje til å styrke det regionale folkevalgte nivå. Flertallet mener regionreformen bærer preg av å bli drevet fram av en regjering som primært ønsker å avvike det folkevalgte nivået i fylkeskommunene. Flertallet mener at regjeringen og støttepartiene gjennom denne reformen driver med styrt avvikling av fylkesnivået, ikke styrking av det.

Flertallet mener at det er svært kritikkverdig av regjeringen å tvinge fylkeskommunene til å bruke så mye tid og ressurser på en reform som i realiteten svekker fylkesnivået kraftig. Flertallet mener det er feil å kaste bort tid og penger på å ommøblere hele norgeskartet uten å komme nærmere å løse de store utfordringene på klima og natur, på behovet for mer samarbeid mellom kommuner rundt byene om klima og miljøvennlig arealdisponering og transport. Det må løses, og det gir verken kommunereformen eller regionreformen svar på. Det er ikke mangelen på felles planlegging mellom geografisk store kommuner i Distrikts-Norge som er problematisk. Hovedproblemet er hvordan en kan få til vekst og utvikling i distrikt med fraflytting. Større kommuner og fylker løser ikke dette. Kommunereform og regionreform er i realiteten en sentraliserings- og sparereform som i noen tilfeller vil forsterke problemene, fordi regjeringen ikke vil bruke virkemidler for å motvirke de tunge trendene som driver utviklingen.

Flertallet mener at skal regionnivået ha politisk legitimitet i befolkningen og bidra til mer deltakelse fra befolkningen i viktige beslutninger, må regionnivået ha økonomi til å løse sine primæroppgaver og myndighet over oppgaver som angår folk og skaper engasjement og som krever at en ser et stort geografisk område under ett for å løse oppgaven.

4.3.2.1 POST 60 INNBYGGERTILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det mangler en tydelig overføring av midler fra staten til fylkeskommunene som står i stil med de utgiftene fylkene får i forbindelse med regionreformen. Ressursoverføring knyttet til integreringsoppgaver og kulturminneforvaltning samsvarer ikke med fylkenes ressursbehov. Flertallet viser til at vedtaket om å overføre ansvaret for forvaltning, utbygging og drift av fiskerihavneanlegg til de nye regionene har ført til at all planlegging av fiskerihavnprosjekter har stoppet helt opp. Prosjekter som ligger inne i Nasjonal transportplan etter 2019, vil gå en svært usikker framtid i møte. Flertallet viser til at flere fylkeskommuner uttrykker at de vurderer det som direkte uansvarlig å gå inn på en avtale om overtakelse av fiskerihavner fra staten, før rammetilskuddet økes til et nivå som gjør regionene i stand til å ivareta disse oppgavene. Fylkeskommunene viser samtidig til

gamle tilstandsrapporter på havnene og krever oppjusterte anslag på vedlikeholdsbehov, samt at behov for klimatilpasning av havnene tas med inn i budsjettet. Vedlikehold og utbygging av disse anleggene krever en svært spesiell kompetanse, som Kystverket besitter. En fragmentering av ansvar og finansiering vil gi en dårligere forvaltning av eksisterende og nye fiskerihavneanlegg og vil kunne medføre lavere kompetanse og økt byråkrati samlet sett. Flertallet mener gjennomføringen av regionreformen og oppgaveoverføringen er særdeles mangelfull og uryddig. Fylkeskommunene må få kompensert økonomisk for de oppgavene de skal løse, og de statlige virksomhetene som skal få færre opp-

gaver må få en tilsvarende budsjettreduksjon for å sikre at fylkene faktisk har ressurser til å løse sine oppgaver.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine generelle merknader under ramme 18.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foreslått en styrking av rammetilskudd til fylkeskommuner med 1,9 mrd. kroner ut over regjeringens forslag.

Innenfor denne rammen gis det rom for følgende satsinger:

Fylkesvei (særskilt fordeling)	1 000
Regional utvikling	300
Klimavennlige ferjer og båter (særskilt fordeling)	200
Ras og skredsikring på fylkesveier (særskilt fordeling)	200
Yrkesfag. Øke lærlingtilskuddet med 3 000 kr (særskilt fordeling)	60
Yrkesfag. Etablere vekslingsmodeller i alle fylker	7
Yrkesfag. Oppdatering av utstyr	63
Yrkesfag. Formidling av læreplasser	10
Styrke tannhelsetilbudet til eldre	21

Disse medlemmer mener regjeringens såkalte satsing på 100 mill. kroner til næringsviktige fylkesveier ikke er i nærheten av å stå i stil med behovet. I tillegg har mer ekstremvær medført store ødeleggelser som følge av flom og ras. Behovet for forebyggende arbeid med flom- og skredsikring blir en omfattende oppgave i årene fremover. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet derfor prioriterer å styrke bevilgningene til tiltak mot ras, skred og flom i sitt alternative statsbudsjett for 2020.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine generelle merknader og egen tabell under ramme 18 om styrking av fylkeskommunens økonomi.

Dette medlem viser til egne forslag og merknader i Innst. 405 (2018–2019) om å styrke fylkeskommunenes mulighet til å bidra til omstilling til fornybare og klimavennlige arbeidsplasser og næringsarbeid. Inntil dette er avklart, må regionale tilskuddsmidler beholdes som tilskudd og ikke innlemmes i rammebevilgningen. Dette medlem viser også til egne forslag i alternativt budsjett om å styrke disse tilskuddene på ramme 6 med 200 mill. kroner.

Dette medlem viser til at mange fylker melder om at det følger for lite penger med til oppgaveoverføringen som innebærer at de må foreta kutt. Dette medlem påpeker at fylkene ikke har fått kompensert

ekstraavgiftene de får ved overføring av oppgaver innen kulturminneforvaltningen, fiskerihavnene og fylkesveiadministrasjon og viser til egne forslag i alternativt budsjett om å styrke statens bidrag til disse oppgavene med 70 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til egne merknader i innstillingen om regionreformen om at overføringen av fylkesveiadministrasjon var altfor dårlig utredet. Flertallet viser for øvrig til egne merknader og forslag i Innst. 312 L (2018–2019). I ettertid har det vist seg at kritikken var riktig. Det er uansvarlig saksbehandling når regjeringen først i november 2019 kom med sine forslag til økonomisk opplegg for overføringene av fylkesveiadministrasjonen til Stortinget, der det fremdeles er mange spørsmål som er uavklart og finansiering som mangler.

Flertallet mener prinsipper for overføring av fylkesveiadministrasjon må være at det er kostnadene ved å utføre oppgaven som skal legges til grunn for den økonomiske overføringen fra staten til fylkeskommunen. Flertallet mener at også midler til IKT, en del av utstyrsparken og utgifter til administrasjon må overføres fra staten til fylkeskommunene.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig komme til Stortinget med full finansiering av overføringen av fylkesveiadministrasjonen fra staten til fylkeskommunene.»

Flertallet viser til at konsekvensene for noen av kystfylkene grunnet omlegging av delkostnadsnøkkelen for båt og ferger er uheldig. Flertallet viser til Dokument 8:75 S (2018–2019) og Innst. 249 S (2018–2019) om å styrke fylkene som har store utgifter til ferger og båtdrift. Flertallet viser til at det er uttrykt stor bekymring fra Rogaland, Nordland og andre kystfylker over at omleggingen fører til kutt i tilbudet.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige bevilgninger til hurtigbåter snarest mulig.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til Stortingets vedtak om at all kollektivtransport på sjø skal være null- og lavutslippstransport innen 2025. Dette har ført til store ekstrakostnader i en overgangsfase.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til satsinger på klimavennlige ferjer og båter, jf. Innst. 2 S (2019–2020).

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til satsinger på klimavennlige ferjer og båter i de respektive partiers alternative statsbudsjett for 2020.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det ikke foreslås noen endringer i finansieringsordningen for fylkene til ferjer og hurtigbåter i 2020, og at det foreslås at det gis samme støttenivå til fylkene om de velger å kjøre gamle diesel-ferjer eller investere i omlegging til nullutslipp i tråd med stortingsvedtaket. Dette er et område der klimagassutslippene kan kuttes raskt og mye, samtidig som det gir gode ringvirkninger i industrien. Flertallet viser til at regjeringen ikke har fulgt opp Stortingets vedtak 957 (2016–2017)) som lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide krav i forskrift til lov om offentlige anskaffelser om at alle nye ferjer og rutebåter benytter lav- eller nullutslippsteknologi når situasjonen tilsier at det er mulig.»

Flertallet viser til at det i nærmeste tid skal inngås et stort antall nye kontrakter for fylkeskommunal

kollektivtrafikk som vil vare i åtte–ti år. Hvis ikke fylkene har tilstrekkelig sikkerhet for merkostnaden ved å investere i utslippsfrie løsninger, risikerer vi at anbudene låses til ferjer med fossilt drivstoff helt til 2030. Flertallet viser til Sogn og Fjordane, som skal ha 18 hurtigbåtsamband på anbud i år. Flertallet viser til at det trengs økonomisk forutsigbarhet for fylkene for hele kontraktperioden, ti år fram i tid.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i kommuneproposisjonen for 2021 legge til grunn at anbud i fylkeskommunal ferje- og båttrafikk heretter skal baseres på nullutslippsteknologi, og at inntektssystemet til fylkene heretter sikrer finansiering av nødvendig omstilling til nullutslippsløsninger i all kollektivtrafikk.»

Dette medlem viser også til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 hvor det foreslås en økt satsing på kollektivtilbudet i fylkene med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, samt 300 mill. kroner ekstra i tilskudd til nullutslipps-kollektivtrafikk, som for eksempel elferjer.

4.3.3 Kap. 573 Kommunereform

4.3.3.1 POST 60 KOMMUNESAMMENSLÅING

Komiteen viser til at i kommunereformen er hittil 119 kommuner vedtatt slått sammen til 47 nye kommuner. Fra 1. januar 2020 vil det være 356 kommuner i Norge.

Komiteen merker seg at de sammenslåtte kommunene får utbetalt 820,4 mill. kroner i 2020 i reformstøtte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er fornuftig med endringer i kommunestrukturen der dette betyr en styrking av tjenestetilbudet for innbyggerne. Endringene skal baseres på frivillighet og gode lokale prosesser.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at disse partier er motstander av kommune- og regionreformene fordi de fører til sentralisering og svekket folkestyre. Disse medlemmer mener at eventuelle kommune- og fylkessammenslåinger skal være frivillige, og at det bør gjennomføres lokale folkeavstemninger før det treffes vedtak. Signalene fra regjeringen om ytterligere runder med kommunesammenslåing vitner om manglende respekt for lokaldemokratiet. Nå må kommunene få ro til å konsentrere seg om å tilby gode tjenester til sine innbyggere.

Disse medlemmer viser til at det er store demografiske utfordringer i mange distriktskommuner. Disse

forsvinner ikke ved kommunesammenslåing som selv sagt heller ikke gjør befolkningen yngre. Skal disse kommunene kunne rekruttere og beholde nødvendig kvalifisert personell og kunne ta i bruk fornuftig velferdsteknologi, kreves det god kommuneøkonomi, samarbeid med nabokommuner om spesialiserte funksjoner og systematisk jobbing for heltid.

Disse medlemmer viser til at det er behov for en tillitsreform også i kommunal forvaltning, og at det er mer effektivt å bruke mindre tid på rigide kontrollsystemer basert på NPM. Disse medlemmer mener fagkompetansen må brukes mer i direkte oppgaveløsning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Stangehjelpen som gir et lavterskeltilbud innen psykisk helse med høy faglig kompetanse og med redusert byråkrati. Det er utformet og organisert slik at en ikke trenger henvisning. Det er kort eller ingen ventetid, tilbudet er ofte gratis, og det handler nettopp om det som er viktig for å mestre livet sitt. Det senker terskelen for å ta kontakt.

Dette medlem vil også vise til at Oslo kommune har utviklet en tillitsmodell innen hjemmebaserte tjenester.

Dette medlem mener at problemet i lokal eller statlig forvaltning ikke er kvalitetskrav og normer, men underfinansiering. Dette medlem viser til en rekke undersøkelser som viser til dels grove brudd på rettigheter til sårbare mennesker, innen barnevern, omsorg for utviklingshemmede, brudd på menneskerettigheter i eldreomsorg og manglende individuell tilrettelegging i skolen. Dette viser at enkeltmenneskers rettigheter ikke ivaretas godt nok i dag, og det er ikke større slingringsmonn i lovverket som er riktig veg å gå. Tvert imot trengs høyere kvalitet, mer handlingsrom til faglig godt arbeid og ivaretagelse av behov og rettigheter til mennesker med store omsorgsbehov og i skolen.

Dette medlem viser til at både de usosiale kuttene i AAP og det faktum at bostøtten er sterkt svekket, gjør at mange flere arbeidsløse mennesker med helseproblemer blir fattige og påfører kommunene økte utgifter til sosialhjelp. Regjeringen har ikke kompensert kommunene for de reelle ekstrautgiftene, og heller ikke satt kommunene i stand til å følge opp disse menneskene med kvalifiseringsprogram eller andre tiltak slik regjeringen sier de forventer. Dette er svært kritikkverdige. De 90 mill. kroner som kompensasjon til kommunene foreslått i revidert nasjonalbudsjett for 2019 er svært lite sett opp mot de reelle utfordringene kommunene møter etter regjeringens innstramninger.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti vil endre reglene for AAP slik at tiltakene og oppfølgingen skal ta utgangspunkt i behovene og den tiden det tar å avklare, enten til arbeid eller uføretrygd, be-

manne Nav slik at de kan gi raskere og tettere oppfølging og endre tiltakene slik at kvaliteten heves og blir mer reelt kompetansehevende slik at mulighetene for å komme i arbeid økes. Dette medlem viser til Representantforslag 80 S (2018–2019) fra stortingsrepresentantene Solfrid Lerbrekk, Arne Nævra, Karin Andersen, Sheida Sangtarash, Freddy André Øvstegård, Torgeir Knag Fylkesnes og Audun Lysbakken om trygghet, verdighet og skikkelig hjelp for folk som trenger arbeidsavklaringspenger og forslag fremmet i Innst. 266 S (2018–2019).

Dette medlem viser til at regjeringen vil innlemme en rekke målrettede tilskudd i rammen til kommunene. Det er fortsatt mangel på psykologer i kommunene. Dette medlem mener det fortsatt er behov for øremerking av dette tilskuddet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fortsatt øremerke tilskudd til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.»

Dette medlem viser til at regjeringen vil innlemme tilskudd til dagaktivitet til hjemmeboende personer med demens i rammen til kommunene. Det er fortsatt veldig langt igjen til vi har en trygg demensoppfølging for alle som trenger det, og det er derfor fortsatt behov for å sikre at det er særlige midler til denne opptrappingen.

Dette medlem viser til at regjeringen vil utvide forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenestene. De seks kommunene som allerede deltar i forsøket, og tre av kommunene som disse skal slå seg sammen med, vil delta i forsøket ut 2022.

Dette medlem viser til at til tross for at forsøkskommunene har fått økt sine overføringer til eldreomsorgen mer enn de andre kommunene, så har forsøket hittil ikke bidratt til å utvikle omsorgen for eldre på en måte som får vesentlig betydning for kvaliteten. Dette medlem viser til forslag om økt kommuneramme og ulike satsinger for bedre omsorg i alle kommuner, og at det er en bedre metode for økt kvalitet enn stykkprisfinansiering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utvikle forsøksordningen med statlig finansiering av eldreomsorgen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader og forslag i Innst. 119 S (2018–2019) om behovet for å sikre og styrke kompetansen i kommunesektoren når det gjelder klima, miljø

og naturforvaltning. Dette medlem viser til at tap av natur og biologisk mangfold er en stor og alvorlig trussel på linje med klimatrusselen. Kommunesektoren har et stort forvalteransvar for natur og artsmangfoldet. Dette medlem viser til at Det internasjonale naturpanelet (IPBES) la fram sin rapport i mai 2019 som viser at tapet av natur er alarmerende også i Norge. Dette medlem viser i den forbindelse til Representantforslag 151 S (2018–2019) fra Sosialistisk Venstreparti om å ta bedre vare på naturmangfold og viktig norsk natur.

4.3.4 **Kap. 575 Ressurskrevende tjenester**

4.3.4.1 POST 60 TOPPFINANSIERINGSORDNING, *overslagsbevilgning*

Komiteen viser til at formålet med ordningen er å legge til rette for at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Komiteen viser til at det er hver enkelt kommune som har ansvaret for å gi helse- og omsorgstjenester til de som har krav på dette. Komiteen viser til helse- og omsorgstjenesteloven.

Komiteen viser til at det i utgangspunktet skal være kommunens frie inntekter som skal finansiere helse- og omsorgstjenester, inkludert ressurskrevende tjenester. Det er store variasjoner i behovet for ressurskrevende tjenester blant kommunene. Det har foreløpig vært vanskelig å finne objektive kriterier i inntektsystemet som kan fange opp denne kostnadsvariasjonen. Komiteen viser til egen tilskuddsordning for ressurskrevende tjenester som et supplement til kommunenes frie inntekter.

Komiteen viser til at kommunene får refundert deler av utgiftene til brukere som mottar omfattende helse- og omsorgstjenester. Det kan blant annet være mennesker med nedsatt funksjonsevne, psykisk utviklingshemmede, personer med rusmiddelproblemer og mennesker med psykiske lidelser. Komiteen viser til forslag til statsbudsjett for 2020 hvor det foreslås at kommunene får kompensert 80 pst. av egne netto lønnsutgifter i 2019 til helse- og omsorgstjenester ut over et innslagspunkt på 1 361 000 kroner. Dette er en økning i innslagspunktet på 50 000 kroner ut over det som følger av anslått lønnsvekst for 2019.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringen med statsbudsjettet for 2020 sender en ekstraregning til kommunene på 350 mill. kroner på ordningen med ressurskrevende tjenester. Tall fra KS viser at kommunenes egenfinansiering i denne ordningen har økt med rundt 1 mrd. kroner de siste årene. Dette reduserer kommunenes økonomiske handlingsrom. Flertallet viser til respektive partiers alternative statsbudsjetter der regjeringens kutt reverseres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det har vært en betydelig vekst i ordningen. Fra 2013 har statens bidrag til dekning av kommunenes utgifter reelt sett økt med om lag 2,7 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at innslagspunktet for den statlige andelen av ressurskrevende tjenester har økt kraftig under dagens regjering. De siste fire årene har dette påført kommunene betydelige kostnadsøkninger. I noen kommuner har den kommunale andelen økt så kraftig at man lokalt vurderer å innføre eiendomsskatt for å finansiere kommunens kostnader til denne oppgaven. Disse medlemmer mener dette kan være en betydelig belastning for menneskene som mottar disse tjenestene ettersom finansieringen stadig vokser på kommunenes budsjetter. Disse medlemmer mener dette er uholdbart og at staten må sikre en stabil finansieringsmodell til det beste for menneskene som trenger disse tjenestene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader og forslag i innstillingene om kommuneproposisjonen for 2019 og for 2020 om det store behovet for å styrke den statlige medfinansieringen i ordningen med særlig ressurskrevende tjenester. På tross av at utskrivingspraksisen fra sykehus gjør at kommunene får ansvar for stadig flere og stadig alvorligere syke pasienter, tar ikke regjeringen høyde for dette i budsjettforslaget. Kommunene er underfinansiert for å klare disse oppgavene generelt, og dette slår spesielt tungt ut i mindre kommuner, der demografien også på generelt grunnlag ofte gir høye kostnader i omsorgen. Skal kommunene kunne ta ansvar for disse innbyggerne som trenger høykompetente og kostbare tjenester, må staten ta et større finansielt medansvar enn i dagens ordning som dagens regjering har svekket gjentatte ganger.

Dette medlem viser til at regjeringen nok en gang har økt kommunenes egenandel og vil gå imot dette. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020, der det er foreslått at posten økes med 350 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av ordningen med ressurskrevende tjenester og sikre at relevante kostnader kommunene har, som bl.a. følger av kvalitetsforskriften og tidlig utskrivning av pasienter, regnes med i grunnlaget for den kommunale egenandelen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram ulike modeller for å øke statens medfinansiering av ordningen med særlig ressurskrevende tjenester og utvide ordningen til innbyggere over 67 år.»

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Dette medlem viser til rapporten «Mitt liv – mitt ansvar!» fra ULOBA – Independent Living Norge, som dokumenterer at flere opplever å få redusert sitt tilbud, kampen om å få nok timer er blitt hardere, mange gis mindre selvbestemmelse, det settes mer fokus på basale krav enn selvbestemmelse, det er økt kontroll og rapportering, reiseforbud med brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og mer institusjonalisering. Dette medlem mener dette er svært alvorlig, og viser til egne forslag og merknader under behandlingen av lovfestingen, jf. Innst. 294 L (2013–2014) og Prop. 86 L (2013–2014).

Dette medlem viser også til behandlingen av Representantforslag 50 S (2018–2019) fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Karin Andersen, Sheida Sangtarash og Solfrid Lerbrekk om tiltak for familier med store pleie- og omsorgsbehov hvor en rekke forslag om styrking av BPA ble fremmet i Innst. 216 S (2018–2019).

Dette medlem mener at BPA må bli et hjelpemiddel lagt til og finansiert over folketrygden. Dette medlem mener også det raskt må innføres forskriftshjemmel om retten til brukerstyrt personlig assistanse.

4.3.5 Kap. 578 Valgdirektoratet

Komiteen viser til proposisjonens generelle merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser også til at likestilt demokrati forutsetter at alle som vil, får avgi stemme hemmelig. Dette var ikke tilfelle ved siste valg, der over 50 blinde og svaksynte ikke fikk mulighet til å stemme hemmelig. Flertallet viser til forslag i Innst. 16 S (2017–2018) om å sikre en digital e-valgløsning for kommende valg og ut fra disse erfaringene etablere en permanent ordning for både stortingsvalg og kommunvalg.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre e-valgløsninger for blinde og svaksynte ved kommende kommune- og fylkestingsvalg og stortingsvalg.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Valgdirektoratet har fått gjennomført en ekstern evaluering av tilgjengeligheten for velgere med nedsatt syns- og bevegelsesevne ved valget i 2019, basert på spørreundersøkelser og observasjonsstudier. Direktoratet vil frem mot stortingsvalget i 2021 følge opp denne evalueringen, og foreslå tiltak med sikte på enda bedre tilgjengelighet for velgere med særskilte behov. Det vil være naturlig å involvere brukerorganisasjonene i dette arbeidet.

Disse medlemmer viser videre til at Valglovutvalget skal levere sin utredning med forslag til ny valglov innen utgangen av mai 2020. Utvalget ser på alle deler av valgordningen og valggjennomføringen, herunder bruk av teknologi ved valg og hvordan man kan sikre god tilgjengelighet for alle velgere. Utredningen sendes på en bred høring, før forslag til ny valglov blir fremmet for Stortinget. Eventuelle endringer i regelverket bør være basert på utvalgets utredning.

4.3.5.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at Valgdirektoratets oppgaver har direkte betydning for gjennomføring av valg. En nedleggelse av Valgdirektoratet vil innebære at arbeidet som i dag utføres her, må overføres til en annen statlig myndighet. Det er ikke grunnlag for å anta at det vil føre til en reell innsparing, og det må også påregnes kostnader til omorganisering. Valgdirektoratets hovedoppgaver er forvaltning, drift og utvikling av IT-systemet kommunene benytter i valgavviklingen, samt opplæring og brukerstøtte. Dette er ikke kjernevirksomhet i et departement. Valgdirektoratet er i dag lokalisert i Tønsberg.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati. Det foreslås i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2020 å avvikle Valgdirektoratet.

4.3.6 Kap. 579 Valgutgifter

Komiteen viser til proposisjonens generelle merknader.

5. Oppfølging av anmodningsvedtak

Komiteen viser til at Stortinget har bedt om oppfølging av anmodningsvedtak i Prop. 1 S (2019–2020), og viser til sine merknader knyttet til disse. Komiteen vil likevel understreke at de respektive partiers merknader ikke er å anse som Stortingets

formelle kontroll av regjeringens oppfølging av vedtakene og således ikke kan erstatte kontroll- og konstitusjonskomiteens behandling av stortingsmeldingen om anmodnings- og utredningsvedtak i stortingsessjonen.

Vedtak 533 (15. mars 2018)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet anser ikke anmodningsvedtak nr. 533, 15. mars 2018, om tilbakekall av statsborgerskap, som oppfylt.

Vedtak 853 (10. juni 2016)

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader og forslag i Innst. 357 L (2017–2018) og at det er behov for å utvide mishandlingsbestemmelsen ytterligere, slik at den ikke er avgrenset til husstanden, dvs. de som bor i samme hus, tun ol. Trusler og vold kan komme fra andre nærstående som ikke bor på samme sted og være like alvorlige og frihetshindrende. Det er derfor behov for å utvide personkretsen når det gjelder mishandlingsbestemmelsen i utlendingsloven § 53 første ledd til andre nærstående som ikke bor på samme sted.

Vedtak 55 (27. november 2018)

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener regjeringens sendretighet med å komme i gang med arbeidet viser at det mangler politisk vilje til å erkjenne det store behovet det er for mer åpenhet og innsyn i statsråders og statssekretærens tidligere oppdragsgivere og oppdragets innhold før tiltredelse, og at dette er et helt nødvendig tillitskapende tiltak og et tiltak som sikrer at mulige interessekonflikter kommer fram i offentligheten.

Vedtak 81 (3. desember 2018)

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti kan ikke se at vedtaket er fulgt opp og registrerer at kommunesektoren deler det synet. Dette medlem viser videre til forslag i denne innstillingen om å etablere en kompensasjonsordning i tråd med opprinnelig stortingsvedtak.

Vedtak 351 (18. desember 2017), 642 og 644 (10. mai 2016)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen ikke følger opp viktige tiltak som kan frigjøre svært mye elektrisitet gjennom strengere krav i teknisk byggeforskrift. Frigjort ren elektrisitet kan erstatte fossil energibruk innen transport, industri, og varme som ellers går til spille kan benyttes. Det viser at regjeringen ikke gjør det som er mulig for å sikre mest at byggesektoren blir mest mulig klimavennlig og energieffektiv.

Disse medlemmer viser til merknader og forslag i denne innstillingen om saken.

6. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen endre innretningen på de distriktsrettede midlene slik at de skal bidra til omstillingen til et utslippsfritt samfunn og næringsliv. Innen slike rammer skal fylkeskommunene ha større frihet til selv bestemme hva midlene skal brukes til.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen snarest mulig foreslå endringer i integreringsordningen eller kommunenes inntektssystem som kompenserer for varige utgifter slik at flyktninger med store helseproblemer eller funksjonsnedsettelse kan bosettes raskt.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere en varig kompensasjonsordning for bortfallet av inntekter som følge av endringene i eiendomsskatt på verker og bruk, som sikrer tilnærmet full kompensasjon.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige bevilgninger til hurtigbåter snarest mulig.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av ordningen med ressurskrevende tjenester og sikre at relevante kostnader kommunene har, som bl.a. følger av kvalitetsforskriften og tidlig utskrivning av pasienter, regnes med i grunnlaget for den kommunale egenandelen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en avtale med Hellas om å ta imot asylsøkere fra leirene i Hellas for saksbehandling i Norge som under tidligere relokaliseringsmekanisme.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen umiddelbart stanse retur av asylsøkere til Hellas gjennom Dublin-avtalen.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen komme med forslag til endringer i regelverket slik at norske borgere ikke automatisk blir registrert utvandret i Folkeregisteret etter to år.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen følge opp forslagene i NOU 2011:14 Bedre integrering – Mål, strategier, tiltak, herunder en tiårig innsats for å få flere i jobb.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen sørge for at det legges til rette for at introduksjonsordningen kan kobles opp mot fagopplæringen og voksenopplæringen, slik at videregående fagopplæring kan påbegynnes og fullføres.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen sikre at universitets- og høyskolesektoren tilbyr relevante og reelt kvalifiserende kompletterende utdanningstilbud til innvandrere med gjennomført eller påbegynt høyere utdanning, i tråd med anbefalingene i NOU 2017:2.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen styrke introduksjonsordningen slik at all grunnleggende kvalifisering kan tas og fullføres innenfor ordningen, og at regelverket tilpasses slik at nødvendig fleksibilitet med hensyn til lengde ivaretas.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen innføre kvalitetskriterier for språkopplæringen i introduksjonsprogrammet og i ordningen med rett og plikt til norsk og samfunnskunnskap for voksne.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan arbeidsgivere kan pålegges å sikre ansatte arbeidsinnvandrere norskopplæring.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer slik at ureturnerbare asylsøkere gis midlertidig arbeidstillatelse så lenge de ikke kan returneres.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å lovfeste rett til barnehageplass for alle barn på asylmottak.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endret bostøtteregelverk som sikrer at også nye uføre får

bostøtte på nivå med tidligere, slik at bostøtten som boligsosialt virkemiddel blir styrket kraftig.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen følge opp høringen om styrket krav til energifleksible oppvarmingsløsninger i bygg og gjennomføre de vedtatte endringene i TEK 17.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan organiseringen av tilskudd og lån til rehabilitering, tilgjengelighets- og boligtilpassing og energioppgradering kan bli mer tilgjengelig, samordnet og effektiv for innbyggerne og boligselskap.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen kompensere kommunene for de utgiftene de har ved at brannvesenet må gjøre oppgaver som er statlige nødetaters ansvar.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan en maksprisordning i kulturskolen kan gjennomføres.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen opprette en statlig rentekompensasjonsordning for nødvendige investeringer i infrastruktur i kommunesektoren som følge av ekstremvær.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen fastsette nødvendige krav til kompetanse i kommunesektoren når det gjelder miljø, biologisk mangfold og klima.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen i kommuneproposisjonen for 2021 legge fram forslag om sterkere inntektsutjamning i kommunesektoren.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen endre ordningen med storby- og vekstkommunetilskudd slik at de legges som et påslag til de kommunene som kvalifiserer for tilskuddet uten fratrukk i rammen til alle kommuner.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen i kommuneproposisjonen for 2021 legge til grunn at anbud i fylkeskommunal ferje- og båttrafikk heretter skal baseres på nullutslipps-teknologi, og at inntektssystemet til fylkene heretter sikrer finansiering av nødvendig omstilling til nullutslippsløsninger i all kollektivtrafikk.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen fortsatt øremerke tilskudd til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen legge fram ulike modeller for å øke statens medfinansiering av ordningen med særlig ressurskrevende tjenester og utvide ordningen til innbyggere over 67 år.

7. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Tilråding B og C fremmes av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Tilråding D fremmes av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står over, og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 1 (Statsforvaltning mv.)

I

På statsbudsjettet for 2020 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1	Apanasje.....	12 528 000	
	50	Det kongelige hoff.....	218 137 000	
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff.....	50 000 000	
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1	Apanasje.....	10 427 000	
20		Statsministerens kontor		
	1	Driftsutgifter	123 500 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter	207 800 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter	108 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	14 400 000	
502		Tariffavtalte avsetninger		
	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte ...	195 000 000	
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1	Driftsutgifter	640 329 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	61 157 000	
	22	Fellesutgifter	134 672 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 083 000	
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>	8 779 000	
525		Fylkesmannsembetene		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	1 896 952 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	172 308 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	179 000 000	
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 471 200 000	
	34	Statens eiendom på Adamstuen, <i>kan overføres</i>	7 500 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	28 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	829 600 000	
531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	27 207 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	63 605 000	
532		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	97 000	
	30	Investeringer, <i>kan overføres</i>	200 000	
533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	21 008 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike- hold, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
540		Digitaliseringsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	233 339 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	44 108 000	
	22	Bruk av nasjonale felleskomponenter.	80 000 000	
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	111 585 000	
	25	Medfinansieringsordning for digitalise- ringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	146 077 000	
	26	StimuLab, <i>kan overføres</i>	20 298 000	
	28	Altinn, <i>kan overføres</i>	221 548 000	
	71	IT-standardisering	811 000	
545		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	66 478 000	
546		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	2 564 000	
577		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter	8 600 000	
	70	Sentrale organisasjoner	322 462 000	
	71	Kommunale organisasjoner	33 592 000	
	73	Fylkesorganisasjoner	73 402 000	
	75	Fylkes ungdomsorganisasjoner	21 803 000	
	76	Sentrale ungdomsorganisasjoner	8 215 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter		-5 322 749 000
		2 Driftsutgifter		1 974 228 000
		3 Avskrivninger		1 464 300 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		4 Renter av statens kapital.....	100 808 000	
		5 Til investeringsformål	1 132 272 000	-651 141 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		515 000 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		187 000 000
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		327 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		799 745 000
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		800 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		303 864 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>		103 763 000
		Totale utgifter		10 347 702 000
Inntekter				
3021		Statsrådet		
	2	Diverse refusjoner		100 000
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker		19 600 000
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Diverse inntekter		22 761 000
	3	Brukerbetaling.....		62 295 000
3525		Fylkesmannsembetene		
	1	Inntekter ved oppdrag		172 308 000
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Diverse inntekter		2 447 000
3540		Digitaliseringsdirektoratet		
	3	Diverse inntekter		433 000
	5	Bruk av nasjonale felleskomponenter....		80 000 000
	6	Tilleggstjenester til nasjonale felleskomponenter		799 000
	7	Altinn.....		91 545 000
	86	Tvangsmulkt.....		100 000
5445		Statsbygg		
	39	Avsetning til investeringsformål		1 132 272 000
5446		Salg av eiendom, Fornebu		
	40	Salgsinntekter		200 000
		Totale inntekter		1 584 860 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510, post 1	kap. 3510, postene 2 og 3
kap. 525, post 21	kap. 3525, post 1
kap. 533, post 1	kap. 3533, post 2
kap. 540, post 1	kap. 3540, post 3
kap. 540, post 21	kap. 3540, post 3
kap. 540, post 22	kap. 3540, post 5
kap. 540, post 23	kap. 3540, post 6
kap. 540, post 28	kap. 3540, post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan foreta bestillinger ut over gitt bevilgning under kap. 540 Digitaliseringsdirektoratet, post 28 Altinn, men slik at ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider 50 mill. kroner.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Digitaliseringsdirektoratet	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	150,7 mill. kroner

V

Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer

Stortinget samtykker i at H.M. Kongen i 2020 kan pådra forpliktelser ut over bevilgningen på kap. 1, post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på de kongelige eiendommer. Kostnadsrammen er 606,9 mill. kroner i prisnivå per juli 2020.

VI

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

VII

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

VIII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

IX

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2019–2020) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

X

Fullmakter som gjelder brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettårer.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

XI

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virk-

somheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.

2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 800 mill. kroner totalt, ut over bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

XII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statsbygg fullmakt til å:

1. foreta posteringer til og fra reguleringsfondet som del av mellomværendet med statskassen.
2. føre inn- og utbetalinger knyttet til bruksavhengige driftskostnader og tilleggsavtaler mot mellomværendet med statskassen.
3. føre utlegg som skal viderefaktureres kunde og tilhørende innbetalinger mot mellomværendet med statskassen.
4. føre innbetalinger knyttet til delfinansiering av investeringsprosjekter fra oppdragsgiver mot mellomværendet med statskassen. Innbetalingene nettoføres på investeringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

XIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen under kap. 21, post 1 mot tilsvarende inntekter under kap. 3021, post 2.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XIV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2020 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

B.

Rammeområde 6
(Innvandring, regional utvikling og bolig)

I

På statsbudsjettet for 2020 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
290		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	292 960 000	
291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	65 512 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 530 000	
	50	Norges forskningsråd.....	7 210 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	7 545 633 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 714 150 000	
	62	Kommunale innvandrertiltak.....	225 011 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging .	2 284 000	
	71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	125 443 000	
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker mv.....	8 103 000	
	73	Tilskudd.....	21 414 000	
292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	80 268 000	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	31 420 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	1 234 850 000	
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	1 012 202 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak.....	643 848 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse.....	22 083 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	4 632 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	66 972 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	163 510 000	
	70	Stønader til beboere i asylmottak	85 374 000	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	8 217 000	
	72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	73 078 000	
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 291, post 60</i>	21 920 000	
	74	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	36 424 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	28 233 000	
491		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	285 316 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	12 625 000	
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	417 296 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	76 599 000	
	23	Husleie for fellesareal m.m.....	25 326 000	
	25	Nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i>	4 039 000	
	27	Felles IKT-løsning, <i>kan overføres</i>	40 596 000	
	50	Forskningsprogrammer.....	70 632 000	
	70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 994 000	
553		Regional- og distriktsutvikling		
	61	Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling.....	763 307 000	
	62	Kompetansepiloter, <i>kan overføres</i>	16 411 000	
	63	Interreg og Arktis 2030.....	101 404 000	
	65	Omstilling.....	66 000 000	
	74	Klynger og innovasjon	215 954 000	
	76	Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	30 870 000	
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1	Driftsutgifter	33 343 000	
	73	Merkur, <i>kan overføres</i>	59 409 000	
560		Samiske formål		
	50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv.....	512 861 000	
	51	Divvun.....	7 428 000	
	55	Samisk høyskole	5 363 000	
563		Internasjonalt reindriftssenter		
	1	Driftsutgifter	6 508 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 789 000	
567		Nasjonale minoriteter		
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 107 000	
	60	Rom, <i>kan overføres</i>	3 617 000	
	70	Nasjonale minoriteter.....	7 257 000	
	72	Det Mosaiske Trossamfund.....	9 186 000	
	73	Kvensk språk og kultur	10 500 000	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom	14 024 000	
	75	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under post 25</i>	5 027 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 842 343 000	
	76	Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	445 067 000	
	78	Boligsosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	11 229 000	
	79	Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	30 821 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	105 022 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling.....	51 085 000	
590		Planlegging og byutvikling		
	61	Byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	21 348 000	
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	63 235 000	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	20 175 000	
	81	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	6 696 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
595		Statens kartverk		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under post 21 og 45.....	913 380 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45.....	293 827 000	
	30	Geodesiobservatoriet, kan overføres.....	7 636 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter.....	365 288 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres.....	11 841 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres.....	70 565 000	
	71	Tap på lån.....	12 000 000	
	72	Rentestøtte.....	3 000 000	
		Totale utgifter.....		21 706 627 000

Inntekter

3291	4	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	11 223 000	
3292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	28 055 000	
3490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	769 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	31 094 000	
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	343 876 000	
	5	Refusjonsinntekter	7 018 000	
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	21 982 000	
	7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	20 635 000	
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	113 692 000	
3563		Internasjonalt reindriftssenter		
	2	Diverse inntekter	2 789 000	
	3	Leieinntekter	279 000	
3585		Husleietvistutvalget		
	1	Gebyrer	1 915 000	
3587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Diverse inntekter	108 000	
	4	Gebyrer	41 000 000	
3595		Statens kartverk		
	1	Gebyrinntekter tinglysing	450 000 000	
	2	Salg og abonnement m.m.....	149 207 000	
	3	Samfinansiering.....	210 324 000	
5312		Husbanken		
	1	Gebyrer m.m.....	10 743 000	
	11	Diverse inntekter	61 920 000	
5615		Husbanken		
	80	Renter	3 386 000 000	
		Totale inntekter.....		4 892 629 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen under kap. 290, post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3290, post 1.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490, post 1	kap. 3490, post 5
kap. 491, post 1	kap. 3491, post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om støtte ut over gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, *overslagsbevilgning*, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

V

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan inngå avtaler med varighet ut

statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan:

over 2020 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stortinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varighet ut over 2020 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2020.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500, post 1	kap. 3500, post 1
kap. 554, post 1	kap. 3554, post 1
kap. 563, post 1	kap. 3563, post 3
kap. 563, post 21	kap. 3563, post 2
kap. 585, post 1	kap. 3585, post 1
kap. 587, post 1	kap. 3587, post 4
kap. 595, post 1	kap. 3595, postene 2 og 3
kap. 595, post 21	kap. 3595, postene 2 og 3
kap. 595, post 45	kap. 3595, post 4

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Utsatt utgifts- og inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværendet med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

VIII

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

IX

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 120 mill. kroner.

X

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Utleieboliger	335,9 mill. kroner
	79	Heis og tilstandsvurdering	45,0 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer	22,3 mill. kroner

XI

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, post 62 Kompetansepiloter, post 63 Interreg og Arktis 2030 og post 65 Omstilling.
2. tildele midler til Innovasjon Norge og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 74 Klynger og innovasjon.

XII

Overføring av udisponert beløp

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet gis fullmakt til å overføre udisponert beløp på kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 75 Romanifolket/taterne fra 2020 til 2021.

XIII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Husbanken fullmakt til å føre utbetalinger knyttet til utlegg i låne- og tilskuddsforvaltningen samt tilhørende refusjoner mot mellomværendet med statskassen.

C.

Rammeområde 18**(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)**

På statsbudsjettet for 2020 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	34 542 000	
	60	Innbyggertilskudd.....	137 050 768 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	785 079 000	
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 204 969 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572, post 64</i>	1 084 000 000	
	65	Regionsentertilskudd.....	196 855 000	
	66	Veksttilskudd.....	203 885 000	
	67	Storbytilskudd	581 233 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd.....	36 960 708 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	697 702 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571, post 64</i>	382 000 000	
573		Kommunereform		
	60	Kommunesammenslåing	871 786 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	10 767 694 000	
578		Valgdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	57 436 000	
579		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	11 662 000	
Totale utgifter			191 890 319 000	

D.

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber regjeringen sette i gang en ekstern evaluering av regjeringens håndtering av flyktningkrisen i 2015, som anbefalt i Beredskapshjemmelutvalgets rapport.

II

Stortinget ber regjeringen ikke gjennomføre den planlagte sentraliseringen av de kommunale skattekontorene og videreføre nåværende ansvarsfordeling mellom stat og kommune.

III

Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig komme til Stortinget med full finansiering av overføringen av fylkesveiadministrasjonen fra staten til fylkeskommunene.

IV

Stortinget ber regjeringen avvikle forsøksordningen med statlig finansiering av eldreomsorgen.

V

Stortinget ber regjeringen sikre e-valgløsninger for blinde og svaksynte ved kommende kommune-/fylkestingsvalg og stortingsvalg.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 28. november 2019

Karin Andersen

leder og ordf. for kap. 20, 21, 24, 590, 3021 og 3024

Norunn Tveiten Benestad

ordf. for kap. 531, 546, 573, 2412, 5312 og 5615

Torhild Bransdal

ordf. for kap. 291, 502, 595, 3291 og 3595

Jon Engen-Helgheim

ordf. for kap. 490, 533, 587, 3490, 3533 og 3587

Masud Gharakhani

ordf. for kap. 491

Heidi Greni

ordf. for kap. 553, 554, 571 og 572

Kari Kjonaas Kjos

ordf. for kap. 575

Stein Erik Lauvås

ordf. for kap. 563, 578, 579, 2445, 3563 og 5445

Mari Holm Lønseth

ordf. for kap. 530, 532, 545 og 5446

Eirik Sivertsen

ordf. for kap. 500, 510, 540, 3510 og 3540

Siri Gåsemyr Staalesen

ordf. for kap. 290, 581, 585 og 3585

Olemic Thommessen

ordf. for kap. 292, 560 og 3292

Ove Trellevik

ordf. for kap. 525, 567, 577 og 3525

Kari Anne Bøkestad Andreassen

ordf. for kap. 1 og 2

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskaps- og integreringsministeren

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

19/1043-8

28. oktober 2019

Statsbudsjettet 2020 Prop. 1 S (2019-2020) for Kunnskapsdepartementet Rettebrev

Kunnskapsdepartementet gjør herved Stortinget oppmerksom på følgende tre saker som er omtalt i Prop. 1 S (2019-2020) for Kunnskapsdepartementet:

Boks 4.2 Forslag til tiltak 2020 – integreringsløftet

I boks 4.2 *Forslag til tiltak 2020 – integreringsløftet* på side 240 er det ved en feil oppført at det er foreslått 10 mill. kroner til sosialt entreprenørskap under Arbeids- og sosialdepartementet og Barne- og familiedepartementet. Dette stemmer ikke. Regjeringen foreslår ikke midler til tiltaket.

Kap. 291 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, post 60 Integreringstilskudd

Følgende setning har falt ut under posten:

«Departementet foreslår å redusere posten med 17,3 mill. kroner.»

Kap. 291 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, post 71 Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annet frivillig arbeid

I tabell 4.33 *Tilskudd til nasjonale ressursmiljø* på side 259 foreslås det at Just Unity skal motta 0,9 mill. kroner over ordningen i 2020. Kunnskapsdepartementet har nylig blitt informert om at organisasjonen har innstilt sitt arbeid, og det foreslås derfor at organisasjonen ikke mottar midler i 2020.

I samme tabell fremgår det at Caritas Norge har mottatt 2 mill. kroner over ordningen i 2019. Det korrekte beløpet er 3 mill. kroner.

For å sikre at Caritas mottar tilsvarende tilskuddsbeløp i 2020 som i 2019, foreslås det at midlene som skulle gått til Just Unity, 0,9 mill. kroner, går til Caritas. I tillegg foreslås det at 0,1 mill. kroner fra kapittel 291, post 21 *Særskilte driftsutgifter* omdisponeres til posten og går til Caritas. Dette innebærer at vi anbefaler at kommunal- og forvaltningskomiteen foreslår å gjøre følgende budsjettendringer:

- budsjettforslaget for 2020 under kap. 291, post 21 reduseres med 100 000 kroner, fra 65 512 000 kroner til 65 412 000 kroner
- budsjettforslaget for 2020 under kap. 291, post 71 økes med 100 000 kroner, fra 124 443 000 kroner til 124 543 000 kroner

Med hilsen

Godkjent med elektronisk signatur
Jan Tore Sanner

Kopi

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

Adresseliste

Kommunal- og forvaltningskomiteen	Stortinget	0026	OSLO
Stortingets Presidentskap	Karl Johansgate 22	0026	OSLO

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskaps- og integreringsministeren

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

19/1043-

31. oktober 2019

**Statsbudsjettet 2020 Prop. 1 S (2019–2020) for Kunnskapsdepartementet
Justert rettebrev**

Kunnskapsdepartementet viser til rettebrev av 28.10.19, vedrørende det tredje punktet på side 1-2. Kunnskapsdepartementet foreslår en endring av det punktet.

I rettebrevet ble det foreslått at Caritas skal motta 3 mill. kroner over ordningen *Tilskudd til nasjonalt ressursmiljø* på integreringsfeltet på kap. 291, post 71 (i Prop. 1 S (2019–2020) ble det foreslått 2 mill. kroner til Caritas på posten). I rettebrevet ble det videre foreslått at differansen på 1 mill. kroner skulle tas fra tilskudd på 900 000 kroner til JustUnity (som har innstilt sitt arbeid) på kap. 291, post 71 og 100 000 kroner fra kap. 291, post 21 Særskilte driftsutgifter.

For å få rettet opp i de feilaktige beløpene til Caritas og JustUnity uten at det medfører budsjettendringer mellom budsjettposter, foreslår Kunnskapsdepartementet i stedet at inndekningen på 100 000 kroner tas fra tilskuddsordningen for integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner på samme post (kap. 291, post 71). Dette innebærer ingen endring i totalbevilgningen på kap. 291, post 71, men en refordeling innad på posten.

Kunnskapsdepartementet foreslår derfor at det bevilges 83,3 mill. kroner til Tilskuddsordningen for integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner (en reduksjon på 100 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2019–2020)). Kunnskapsdepartementet foreslår videre at det bevilges 41,1 mill. kroner til Tilskudd til nasjonale ressursmiljø (en økning på 100 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2019–2020)).

Med hilsen

Jan Tore Sanner

Kopi

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

Adresseliste

Kommunal- og forvaltningskomiteen	Stortinget	0026	OSLO
Stortingets Presidentskap	Karl Johansgate 22	0026	OSLO

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og innvandringsministeren

Stortingets president
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref.

Vår ref.

Dato

31.10.2019

Prop. 1 S (2019-2020) - rettelser

Jeg viser til Prop. 1 S (2019-2020) for Justis- og beredskapsdepartementet, og vil gjøre oppmerksom på noen mindre feil i proposisjonen. Jeg presiserer at dette ikke har konsekvenser for forslag til bevilgningsvedtak.

På side 25, under overskriften «offeromsorg» fremgår det:

Regjeringa foreslår å auke løyvinga til Kontoret for valdsoffererstatning med 3,2 mill. kroner, for å bidra til å snu den negative utviklinga i restansebeholdning og saksbehandlingstid.

Det riktige er:

Det blir foreslått å auke løyvinga med 3,2 mill. kroner for styrke valdsoffererstatningsordninga. Tiltaket skal bidra til å snu den negative utviklinga i restansebeholdning og saksbehandlingstid ved KfV.

På side 78-79, under overskriften «*Straffesaker i tingrettane og lagmannsrettane*» fremgår: «*Av tingrettene var 27 domstolar utanfor målsetjinga om saksbehandlingstid på 3 md. Det er to færre enn i 2017.*»

Det riktige er:

«*Av tingrettane var 21 domstolar utanfor målsetjinga om saksbehandlingstid på 3 md. Det er seks færre enn i 2017.*»

På side 135, under overskriften «Post 01 Driftsutgifter» fremgår:

*«Løyvinga på posten dekker i hovudsak driftsutgifter for Den høgare påtalemakta.
Det blir foreslått å flytte:*

- 10 mill. kroner til kap. 445, post 01 frå kap. 440, post 01 for å styrke arbeidet med fagleiinga.*
- 1,25 mill. kroner frå kap. 445, post 01 til kap. 440, post 01 som følge av at det er flytta oppgåver frå politiet til Den høgare påtalemakta.»*

Det riktige er

«Løyvinga på posten dekker i hovudsak driftsutgifter for Den høgare påtalemakta.

Det blir foreslått å flytte:

- 10 mill. kroner til kap. 445, post 01 frå kap. 440, post 01 for å styrke arbeidet med fagleiinga.*
- 1,25 mill. kroner til kap. 445, post 01 frå kap. 440, post 01 som følge av at det er flytta oppgåver frå politiet til Den høgare påtalemakta.»*

På side 149, under overskriften «Post 01 Driftsutgifter» fremgår:

«Det blir foreslått å redusere løyvinga med 7,3 mill. kroner i samband med oppretting og avgrensing av fellesfunksjonen for å forvalte utstyret som er knytt til Nødnett, mot tilsvarende auka inntekter under kap. 3451, post 02.»

Det riktige er:

«Det blir foreslått å redusere løyvinga med 7,3 mill. kroner i samband med oppretting og avgrensing av fellesfunksjonen for å forvalte utstyret som er knytt til Nødnett.»

På side 150, under overskriften «Post 22 Spesielle driftsutgifter – Nødnett» fremgår:

«Abonnementsavgifta blir fakturert kundane i Nødnett, og inntektene blir førte på kap. 3456, post 01 Abonnementsinntekter.»

«Investerings- og anskaffingskostnaden blir ført på kap. 456, post 45 og refundert på kap. 3456, post 04.»

«Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 22, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 03, jf. forslag til vedtak.»

Det riktige er:

«Abonnementsavgifta blir fakturert kundane i Nødnett, og inntektene blir førte på kap. 3451, post 05 Abonnementsinntekter.»

«Investerings- og anskaffingskostnaden blir ført på kap. 451, post 45.

«Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 22, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 05, jf. forslag til vedtak.»

På side 150, under overskriften «*Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres*» utgår avsnittet:

«Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 45, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 04, jf. forslag til vedtak.»

På side 151, under overskriften «*Post 02 Refusjoner driftsutgifter nødnett*», utgår avsnittet:

«Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 01, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 02, jf. forslag til vedtak.»

På side 151, under overskriften «*Post 04 Refusjoner Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold*», utgår avsnittet:

«Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 45, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 04, jf. forslag til vedtak.»

På side 151, under overskriften «*Post 05 Abonnementsinntekter og refusjoner*» framgår:

«Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 22, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 03, jf. forslag til vedtak.»

Det riktige er:

Det blir foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 får fullmakt til å kunne overskride løyvinga på kap. 451, post 22, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3451, post 05, jf. forslag til vedtak.

På side 167, under overskriften «*Post 01 Driftsutgifter*» er omtalen nedenfor lagt til ved en inkure.

Det blir foreslått å redusere løyvinga med 15 mill. kroner med utgangspunkt i forventet utvikling som følge av reduksjon i talet på einslege, mindreårige asylsøkarar.

Teksten skal stå under overskriften «*Post 21 Spesielle driftsutgifter*» på samme side.

På side 203 fotnote 3 under overskriften «*Post 72 Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, overslagsløyving*», fremgår:

Ordninga er regulert i RS G-02/2016 Retningslinjer for arbeidet med assistert retur med vedlegg. Departementet har forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur på offentlig høyring og tar sikte på å iverksette forskriften i løpet av 2019.

Det riktige er:

Ordninga er regulert i RS G-02/2016 *Retningslinjer for arbeidet med assistert retur* med vedlegg. Departementet har forskrift om tilskudd til assistert retur og tvangsretur på offentlig høyring og tar sikte på å iverksette forskriften i løpet av 2019 eller tidleg 2020. Det kan komme endringar i samband med blant anna forskriftsprosessen som ikkje går fram i omtalen av ordninga.

På side 204 i «tabell 2.18 Gjeldande tilskotssatsar» under overskriften «Post 72 Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, overslagsløyving», fremgår:

NOK 10 000 per barn står oppført både under program 1 og program 8 i tabellen i Prop 1.S. Departementet vil presisere at det kun finnes et ekstratilskudd knyttet til barn, og det var feil at det sto oppført to steder. Vi har strøket beløpet under program 1 i oppdatert tabell.

Det riktige er:

	Tilskot/program	Kontant	Tenester
1	Gradert reintegreringstilskot før/etter utreisefrist uavhengig av alder	NOK 20 000/ 7 000	
2	Reintegreringstilskot til Afghanistan (før/etter utreisefrist)	USD 200 NOK 20 000/ 15 000	
3	Reintegreringstilskot til Somalia	NOK 10 000	NOK 30 000
4	Reintegreringstilskot til Marokko (før/etter utreisefrist)	NOK 20 000/ 7 000	EUR 2 000
5	Reintegreringstilskot til særleg sårbare personar		NOK 42 000
6	Reintegreringstilskot til personar som er særleg kostnadskrevjande for samfunnet	NOK 20 000/ 7 000	inntil NOK 200 000
7	Reintegreringstilskot til einslege mindreårige	NOK 10 000	NOK 42 000
8	Ekstra reintegreringstilskot til familiar ved søknad før utreisefrist	NOK 10 000 per barn	
9	Reintegreringstilskot for tvangsreturnerte til Afghanistan	NOK 13 000	
10	Reintegreringstilskot for tvangsreturnerte til Marokko	NOK 3 000	EUR 1 000
	Sårbare tvangsreturnerte Marokko	NOK 3 000	EUR 3 000

På side 40 i Prop. 1 S Svalbardbudsjettet, under overskriften "Kap. 0007 Tilfeldige utgifter" fremgår:

«I samband med revidert nasjonalbudsjett 2018 vart løyvinga på kap. 480 post 50 Tilskot auka med 53 mill. kroner. 26 mill. kroner av løyvinga blei plassert på svalbardbudsjettets kap. 0007 post 30 Skred- og bustadtiltak».

Det riktige er

«I samband med revidert nasjonalbudsjett 2018 vart løyvinga på kap. 480 post 50 Tilskot auka med 53 mill. kroner. I Prop. 28 S (2018-2019) (nysalderinga) blei 26 mill. kroner av løyvinga plassert på svalbardbudsjettets kap. 0007 post 30 Skred- og bustadtiltak».

Med hilsen

Jøran Kallmyr

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og moderniseringsministeren

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/6-425

1. november 2019

Spørsmål til behandling av budsjett for 2020 i Stortinget

Jeg viser til brev av 28.10.19 fra Stortingets kommunal- og forvaltningskomite v/Karin Andersen med spørsmål til Prop. 1 S (2019–2020).

Spørsmål - kap 571 post 60

Hva blir den økte kostnaden for kommunene i 2020 og fem år framover som følge av avvikling av folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger og heving av folketrygdens botidskrav fra tre år til fem år? Og hva er forventet innsparing for staten i 2020 og årene framover?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Arbeids- og sosialdepartementet som har gitt følgende svar:

"Det er stor usikkerhet knyttet til spørsmålet om hvordan utbetalingene av økonomisk sosialhjelp vil påvirkes av tiltakene. Hvorvidt tiltakene vil medføre høyere utbetaling av økonomisk sosialhjelp, vil avhenge av om de berørte stønadsmottakerne har andre inntekter og av om de har en ektefelle eller samboer som er i arbeid eller har andre inntekter.

Økte botidskrav for alderspensjon og uføretrygd antas i liten eller ingen grad å medføre merutgifter til økonomisk sosialhjelp. Årsaken er at de som blir rammet i stor grad vil få supplerende stønad som sikkerhetsnett i stedet.

For stønad til enslige forsørgere, og til dels også arbeidsavklaringspenger, kan tiltakene over tid ventes å gi økte kostnader til økonomisk sosialhjelp i kommunene. Arbeids- og sosialdepartementet har derfor, sammen med Finansdepartementet, Justis- og

beredskapsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet, samarbeidet med kommunenes arbeidsgiver-, interesse- og medlemsorganisasjon, KS, for å se nærmere på konsekvensene for kommunesektoren med hensyn til tiltakene for disse ytelsene. Dette er nærmere omtalt i Prop. 85 L (2016–2017).

For de øvrige ytelsene antas det at merutgiftene til økonomisk sosialhjelp vil bli beskjedne. Regjeringen vil i forbindelse med Statsbudsjettet 2021 komme tilbake til Stortinget med anslag på merutgifter i kommunene som følge av tiltakene, og forslag til eventuell kompensasjon.

Samlet innsparing for staten av å avvikle folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger og heve folketrygdens botidskrav fra tre år til fem år er – 5 mill. kroner i 2020, -107 mill. kroner i 2021 og -221 mill. kroner i 2022. Regelverksendringene medfører merkostnader til administrative forberedelser og IKT-utvikling og etatens driftsbevilgning (kap. 605.01) foreslås derfor økt med 33 mill. kroner i 2020."

Spørsmål:

Hvor mye har regjeringen beregnet inn i kommunesektorens rammeinntekter til kvalifiseringsprogrammet for 2018, 2019 og 2020?

Svar:

Tilskuddet til kvalifiseringsprogrammet ble innlemmet i kommunenes rammetilskudd i 2011. Midlene er nå en del av kommunenes frie inntekter, og det beregnes derfor ikke et særskilt beløp til dette formålet for hvert budsjettår. Siden midlene nå er frie inntekter, er det ingen bindinger på hvilket formål midlene skal gå til.

Det ble lagt inn 1,240 mrd. kroner i rammetilskuddet i 2011 knyttet til kvalifiseringsprogrammet. Rammetilskuddet prisjusteres hvert år med den kommunale deflatoren. Prisjustert utgjør det innlemmede beløpet til kvalifiseringsprogrammet følgende beløp:

2018: 1,516 mrd. kroner

2019: 1,558 mrd. kroner

2020: 1,607 mrd. Kroner

Beløpet er her prisjustert med den kommunale deflatoren som er brukt i statsbudsjettet i årene fra 2012 til 2020. Det er ikke tatt hensyn til at det har vært vekst i de frie inntektene i perioden fra 2011 til 2020.

Spørsmål:

Hvor mye økte inntekter kommunene vil få dersom skatteøre til kommunene settes til samme nivå som i 2019?

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har forelagt spørsmålet for Finansdepartementet som har gitt følgende svar:

«Skattørene fastsettes innenfor et samlet opplegg for kommuneøkonomien og må ses i sammenheng med utviklingen i skattegrunnlagene, endringer i personbeskatningen og fordelingen av inntektene til kommunesektoren mellom overføringer og skatter. I kommuneproposisjonen 2020 ble det varslet at skattørene fastsettes med sikte på at skatteinntektene skal utgjøre 40 pst. av kommuneforvaltningens samlede inntekter. En skatteandel på 40 pst. har ligget fast som målsetning siden 2011.

I statsbudsjettet for 2020 foreslår regjeringen å redusere den maksimale skatteøren for personlige skattytere med 0,6 prosentenheter for kommunesektoren (kommuner og fylkeskommuner) samlet. Det er foreslått å redusere den maksimale skatteøren for kommunene fra 11,55 pst. til 11,1 pst. og for fylkeskommunene fra 2,6 pst. til 2,45 pst. Kommunesektorens skatteinntekter anslås med den endringen å utgjøre om lag 40 pst. av kommunesektorens samlede inntekter i 2020 i tråd med skatteandelen som ble signalisert i våres i kommuneproposisjonen for 2020.

Dersom de maksimale skattørene hadde vært opprettholdt på 2019-nivå ville dette økt kommunesektorens inntekter med om lag 6,7 mrd. kroner og skatteinntektens andel av samlet inntekt ville gått opp. Reduksjonen i de kommunale og fylkeskommunale skatteørene må blant annet sees i sammenheng med omleggingen av finansieringen av NRK. Fra og med 2020 avvikles kringkastingsavgiften og NRK vil bli finansiert over statsbudsjettet. Finansieringen skjer ved redusert personfradrag, som isolert sett gir økte skatteinntekter for stat, kommuner og fylker. Siden NRK nå finansieres med bevilgning over statsbudsjettet bør disse inntektene tilfalle staten og ikke kommunesektoren. Dette gjøres ved å redusere skattørene. I tillegg må reduksjonen i skattørene for kommunesektoren sees i sammenheng med en relativ god vekst i skattegrunnlagene i lys av utviklingen i arbeidsmarkedet.

En god og forutsigbar kommuneøkonomi er viktig for at kommunesektoren skal kunne ivareta sine oppgaver over tid. Økt skatteandel vil gjøre kommunesektorens inntekter mer uforutsigbare og usikre, fordi inntektene da i større grad vil avhenge av utviklingen i skattegrunnlagene og svingninger i økonomien.»

Spørsmål - kap 580 post 70

Viser til SSBs rapport «Får de som har rett til det bostøtte? Hvilke informasjonstiltak har regjeringen iverksatt slik at flere som har rett på bostøtte faktisk får det?»

Svar: Publikumsrettet informasjon om bostøtte er en viktig oppgave i forvaltningen av ordningen. Både Husbanken og kommunene har sterkt fokus på å sørge for at kunnskap om ordningen når fram til dem som trenger den. Kommunene er bostøttens førstelinje, når det gjelder informasjon til potensielle søkere, såvel som bistand til utfylling av søknader og mottak av søknader. Husbanken støtter opp om kommunenes aktivitet, og informerer i tillegg gjennom sine nettsider.

Kommunenes informasjonsarbeid mot publikum skjer blant annet via plakater og informasjonsfilm fra Husbanken, på steder der kommunen er i kontakt med potensielle målgrupper. Eksempler på slike steder er NAV-kontor, servicekontor, flyktningskontor, voksenopplæringstilbud, helsestasjon, fastlegekontor, bibliotek osv. Mange kommuner legger videre vekt på at de som er i kontakt med potensielle søkere, skal kjenne til bostøtteordningen og kunne veilede ved behov. Det gjelder f.eks. hjemmehjelpere, hjemmesykepleiere, flyktningskonsulenter m.fl. I noen kommuner oppsøker saksbehandlere aktivt arenaer der de kan møte potensielle søkere. En del har også opprettet faste tider for råd og veiledning hos f.eks. flyktningsjeneste, eldresenter, helsehus og lignende.

Husbanken har omfattende publikumsrettet informasjon på sine hjemmesider, blant annet bostøttekalkulator og elektronisk søknadsskjema. De utarbeider videre informasjonsmaterieill som tilbys kommunene, herunder plakater, informasjonsfilm, brosjyrer og tekster som kan brukes på kommunale nettsider med lenker til Husbankens egne sider. Informasjon om bostøtte er tema på jevnlige møter mellom Husbanken og kommunale ledere og saksbehandlere med ansvar for bostøtte. Temaet tas også opp i møter knyttet til Husbankens Kommuneprogram, som er et femårig samarbeidsprogram knyttet til strategien Bolig for velferd.

Spørsmål - kap 581 post 76

Tilsagnsramme på utleieboliger, hvor mye må den økes dersom bevilgningen til utleieboliger økes med 100 mill.?

Svar: Tilsagnsrammen må økes med 222 mill. kroner for at bevilgningen økes med 100 mill. kroner.

Spørsmål - kap 581 post 79

Tilsagnsramme på heis, hvor mye må den økes dersom bevilgningen til heis økes med 50 mill.?

Svar: Tilsagnsrammen må økes med 167 mill. kroner for at bevilgningen økes med 50 mill. kroner.

Spørsmål - kap 585 post 01

Hva slags arbeid er igangsatt for å lage en kvalitetssikret autorisasjonsordning for å være bygningskyndig takstmann, og når antar Regjeringen at ordningen kan være på plass?

Svar: Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Justisdepartementet samarbeider om utredningen av forskriften som skal regulere krav til innhold i tilstandsrapporter, krav til kvalifikasjoner hos de bygnings sakkyndige, og en offentlig godkjennings- eller registreringsordning. Arbeidet er stort og komplekst, og vil måtte ta noe tid. Målet er å sende et forslag til forskrift på høring i løpet av første halvår av 2020. Forskriften vil tidligst kunne tre i kraft 1. januar 2021.

Spørsmål - kap 590 post 72

Tilsagnsramme på områdeutvikling i byer, hvor mye må den økes dersom bevilgningen til områdesatsinger økes med 25 mill. (kap 590 post 72)?

Svar: Tilsagnsrammen må økes med 125 mill. kroner for at bevilgningen økes med 25 mill. kroner.

Spørsmål - kap 2412 post 90, kap 5615 post 80 og kap 5312 post 90

Hva er de økte renteinntektene av å øke låneramma til Husbanken til 27 mrd.?

Svar: De økte renteinntektene i perioden 2020-2023 av å øke lånerammen med 11 mrd. kroner til 27 mrd. kroner fremgår av tabellen nedenfor.

(i mill. kroner)

	2020	2021	2022	2023
5615.80 Renter	11	48	100	123

Det er lagt til grunn at hele økningen i lånerammen vil bli benyttet. I tillegg er det lagt til grunn at økningen vil tilfalle grunnlån, siden startlån har førsteprioritet innenfor lånerammen, og den foreslåtte rammen på 16 mrd. kroner trolig vil være større enn etterspørselen etter startlån. Ved utbetaling av nye grunnlån er det lagt til grunn at ett års lånetilsagn utbetales over fem år. I beregningen av renteeffekter er også lagt til grunn at økning i lånerammen kun er ettårig.

Med hilsen

Monica Mæland

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og moderniseringsministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/4-46

13. november 2019

**Feil i Prop. 1 S (2019–2020) for Kommunal- og
moderniseringsdepartementet**

Jeg vil med dette gjøre oppmerksom på følgende feil i Prop. 1 S (2019–2020) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

Beløpene i figur 6.1 *Ressursfordeling pr. departementsområde for 2018* på side 81 skal være i 1 000 kroner.

Under overskriften *Forvaltningsutvikling* er det på side 105 feil årstall i setningen "En kartlegging av sentralforvaltningen gjort av Difi, viser at antall ansatte i departementene har gått ned fra 2013 til 2019". Siste årstall skal være 2018.

Under overskriften *Innovasjon, digitalisering og omstilling* er det på side 189 en omtale av støtte til et program i KS for klart språk i kommunene. Det står at "Departementet støtter programmet med 3,5 mill. kroner i 2019." Korrekt beløp skal være 3 mill. kroner.

Under overskriften *Rapport* på side 210 står følgende setning: "Tallene fra Helsedirektoratet for 2019 viser at 8 035 ressurskrevende tjenestemottakere var omfattet av ordningen." Korrekt tall skal være 8 135 mottakere.

Med hilsen

Monica Mæland

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskaps- og integreringsministeren

Stortinget v/kommunal- og forvaltningskomiteen
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/5338-

14. november 2019

Svar på spørsmål fra Stortinget om Prop. 1S (2019-2020) – kap. 291 post 60

Jeg har mottatt følgende spørsmål fra Stortinget ved kommunal- og forvaltningskomiteen:

Hvor mange personer med oppholdstillatelse bor på mottak og venter på å bli bosatt, men bosetting tar tid som følge av helseproblem eller funksjonsnedsettelse? Hva er gjennomsnittlig ventetid for bosetting for disse gruppene?

Ved bosetting av flyktninger med nedsatt funksjonsevne skilles det mellom personer med tunge helseutfordringer, og personer som har mindre omfattende helseutfordringer.

Om lag 15 personer som venter på bosetting har tunge helseutfordringer, og i mange tilfeller er det svært krevende å bosette disse. De har behov for særskilt oppfølging og bor på institusjon eller tilrettelagt avdeling i mottak. De har behov for minst 1-1-bemannning. Antallet varierer noe over tid, ettersom enkelte aksepteres av kommunene for bosetting og nye personer får vedtak som gir grunnlag for bosetting. Disse 15 personene har en gjennomsnittlig ventetid på 30,7 måneder. Ventetiden deres varierer mellom en halv måned til flere år. De med tunge helseutfordringer som er bosatt til nå i 2019, hadde en gjennomsnittlig ventetid på ett år.

IMDi forvalter et særskilt tilskudd for personer med alvorlige kjente funksjonsnedsettelse og/eller atferdsvansker som kommunene kan søke ved bosetting av denne gruppen. Erfaringsmessig utløser om lag fem prosent av personene som bosettes tilskuddet. Med en forventet bosetting på om lag 5 000 personer inneværende år, tilsier det at om lag 250 personer vil utløse det særskilte tilskuddet. Kommunene søker IMDi om tilskuddet først etter at bosetting er gjennomført. Det er derfor ikke endelig avklart hvorvidt tilskuddsordningen kommer til anvendelse før bosettingskommunen har vurdert oppfølgingsbehovet, og IMDi har behandlet kommunens søknad om tilskudd. Fristen for å søke tilskuddet er 13 måneder etter

bosetting. De som ble bosatt fra mottak i 2017, og som senere utløste det særskilte tilskuddet, hadde i snitt ventet 5,7 måneder før bosetting, noe som var 0,8 måneder lengre enn gjennomsnittet for flyktninger bosatt fra mottak i samme tidsrom.

IMDi, UDI, Bufdir, Husbanken og Helsedirektoratet har lyst ut et FoU-opdrag som skal fremskaffe kunnskap om hvordan offentlig forvaltning kan legge til rette for raskere bosetting i kommunene av flyktninger med særlige behov. Oppdraget skal ta for seg hvordan virkemidlene knyttet til denne målgruppen virker og de samfunnsøkonomiske kostnadene knyttet til dette bosettingsarbeidet. Oppdraget skal identifisere utfordringer, og foreslå mulige tiltak og virkemidler som kan bidra til raskere bosetting av disse flyktningene. Rapporten skal være ferdigstilt innen juni 2020.

Med hilsen

Jan Tore Sanner

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og moderniseringsministeren

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
v/Karin Andersen

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/6-436

19. november 2019

Svar på spørsmål til statsbudsjettet for 2020

Jeg viser til e-post av 11. november 2019 fra Stortingets kommunal- og forvaltningskomite v/Karin Andersen med spørsmål til Prop. 1 S (2019–2020).

Spørsmål:

I forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2019–2020) bes det om å få tabeller over økninger i tilskudd til kommuner og fylkeskommuner.

Kommunenes rammer økes med 4 001,3 mrd. kroner.

Fylkeskommunenes rammer økes med 1 145 mrd. kroner.

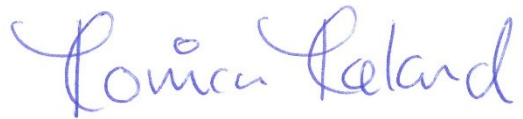
Svar:

Det er lagt til grunn at det er en skrivefeil i spørsmålet, slik at det etterspørres en økning i millioner og ikke milliarder. I vedlegg til Prop. 1 S (2019–2020) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Grønt hefte, er det beregnet et anslag på kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter i 2020. I dette anslaget regnes rammetilskudd og skatt på inntekt og formue som frie inntekter. Fordelingen av skatteinntektene mellom kommunene/fylkeskommunene i 2020 er ikke kjent, så i anslaget på frie inntekter i 2020 er skatteanslaget for den enkelte kommune/fylkeskommune basert på fordelingen av skatteinntekter i 2018.

For å gi et anslag på hva en økning i kommunenes og fylkeskommunenes rammer med henholdsvis 4 001,3 mill. kroner og 1 145 mill. kroner utover regjeringens forslag vil gi i merinntekt for den enkelte kommune/fylkeskommune, er det lagt til grunn at økningen er fordelt etter samme andel av frie inntekter som i anslaget i Grønt hefte 2020. Det er dermed forutsatt at økningen i frie inntekter fordeler seg mellom skatt og rammetilskudd på samme

måte som i regjeringens forslag. Fordelingen på den enkelte kommune og fylkeskommune er vist i tabeller i egne vedlegg til dette brevet.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Monica Mæland". The signature is written in a cursive, flowing style.

Monica Mæland

